

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 16 lutego 2009r.

Nr 35

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA:

544 — Nr XXVI/129/2008 Rady Gminy Waśniów z dnia 28 listopada 2008r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2008-2015..... 1749

544

UCHWAŁA Nr XXVI/129/2008 RADY GMINY WAŚNIÓW

z dnia 28 listopada 2008r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2008-2015

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 i art. 18 ust. 1 i 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r., nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64, poz. 593 z późn. zm.), Rada Gminy Waśniów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecz-

nych Gminy Waśniów na lata 2008-2015, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Waśniów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: *M. Chamera*

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2008-2015

Spis treści

Wstęp

Rozdział 1

Metody pracy nad strategią

1.1 Współpraca zewnętrzna dla potrzeb opracowania strategii

1.2. Podstawy prawne i dokumenty programowe w zakresie planowania polityki społecznej

1.3. Powołanie zespołu ekspertów i jego zadania

Rozdział 2

Tworzenie diagnozy społecznej Gminy Waśniów

- 2.1 Cel i zakres przedmiotowy diagnozy
- 2.2 Metody diagnozy
- 2.3 Teren badań i dobór próby
- 2.4 Organizacja badań

Rozdział 3

Diagnoza społeczna Gminy Waśniów

- 3.1 Ogólna charakterystyka gminy
- 3.2 Sytuacja demograficzna
- 3.3 Indywidualna jakość życia mieszkańców
  - 3.3.1 Problemy społeczne i zasoby środowiskowe do ich rozwiązywania
  - 3.3.2 Zadowolenie z poszczególnych dziedzin i aspektów życia
  - 3.3.3. Praktyki religijne
- 3.4 Warunki życia gospodarstw domowych
  - 3.4.1. Charakterystyka gospodarstw domowych i ich główne źródła utrzymania
  - 3.4.2 Sytuacja materialna gospodarstw domowych i zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych
  - 3.4.3. Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych
- 3.5 Dostęp do dóbr i usług społecznych umożliwiających aktywność i integrację społeczną
  - 3.5.1 Edukacja
    - 3.5.1.1 Poziom wykształcenia mieszkańców gminy
    - 3.5.1.2 Edukacja przedszkolna
    - 3.5.1.3 Gminny system oświaty
    - 3.5.1.4 Osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych
    - 3.5.1.5 Aspiracje rodziców w zakresie edukacji dzieci i młodzieży
    - 3.5.1.6 Edukacja ustawiczna kadr
  - 3.5.2 Kultura i wypoczynek
  - 3.5.3 Zdrowie i opieka zdrowotna
    - 3.5.3.1 Problemy zdrowotne
    - 3.5.3.2 Dostęp do opieki zdrowotnej
    - 3.5.3.3 Leki i apteki
    - 3.5.3.4 Personel w podstawowej opiece zdrowotnej
- 3.6 Transport i komunikacja
- 3.7. Zabezpieczenie społeczne
  - 3.7.1 Instytucje i świadczenia pomocy społecznej
  - 3.7.2 Świadczenia rodzinne
  - 3.7.3 Opieka nad rodziną i dzieckiem
  - 3.7.4 Sytuacja na rynku pracy
    - 3.7.4.1 Osoby pracujące
    - 3.7.4.2 Indywidualna aktywność ekonomiczna
    - 3.7.4.3 Osoby bezrobotne
    - 3.7.4.4 Pomoc osobom bezrobotnym
- 3.8 Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne
  - 3.8.1 Przemoc
  - 3.8.2 Uzależnienia
    - 3.8.2.1 Alkoholizm
      - 3.8.2.1.1 Konsumpcja alkoholu
      - 3.8.2.1.2 Dostępność alkoholu
      - 3.8.2.1.3 Problemy społeczne i zdrowotne związane z używaniem alkoholu
    - 3.8.2.2 Narkomania
      - 3.8.2.2.1 Używanie narkotyków przez młodzież szkolną
      - 3.8.2.2.2 Problemowe używanie narkotyków
      - 3.8.2.2.3 Dostępność narkotyków
  - 3.8.3 Działania profilaktyczne
- 3.9 Grupy społeczne zwiększonego ryzyka wykluczenia społecznego
  - 3.9.1 Osoby długotrwale bezrobotne
  - 3.9.2 Osoby niepełnosprawne w tym osoby z zaburzeniami psychicznymi
  - 3.9.3 Gospodarstwa domowe z problemem ubóstwa
  - 3.9.4 Osoby opuszczające zakłady penitencjarne

- 3.9.5 Osoby bezdomne
- 3.9.6 Kobiety, zatrudnienie i ich szanse w życiu publicznym
- 3.10 Stan społeczeństwa obywatelskiego
- 3.11 Komunikacja między mieszkańcami gminy
- 3.12 Działania władz lokalnych na rzecz wspólnoty samorządowej
- 3.13 Społeczeństwo informacyjne i nowoczesne technologie komunikacji
- 3.14 Wiedza i opinie na temat integracji z krajami Unii Europejskiej
- 3.15 Główne wyniki przeprowadzonych badań
- Rozdział 4
- Analiza SWOT
- Rozdział 5
- Kierunki rozwoju społecznego Gminy
- 5.1 Misja gminy
- 5.2 Wizja gminy
- 5.3 Cele strategiczne w lokalnej polityce społecznej
  - 5.3.1 Szczegółowy opis celów strategicznych
  - 5.3.2 Szczegółowy opis celów operacyjnych i działań
- Rozdział 6
- Wdrażanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych
- 6.1 Zarządzanie i wdrażanie
- 6.2 Instrumenty finansowe do realizacji strategii
  - 6.2.1 Podstawy prawne uchwały budżetowej gminy
  - 6.2.2 Finansowanie realizacji celów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych
    - 6.2.2.1 Fundusze strukturalne Unii Europejskiej
    - 6.2.2.2 Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
    - 6.2.2.3 Instrumenty służące realizacji projektów współfinansowanych z budżetu UE
    - 6.2.2.4 Instrumenty promocji zatrudnienia
    - 6.2.2.5 Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
    - 6.2.2.6 Partnerstwo Publiczno-Prywatne
    - 6.2.2.7 Instrumenty wspomagające integrację społeczną
    - 6.2.2.8 Potencjał organizacji pozarządowych
- 6.3 Monitorowanie
- 6.4 Ewaluacja
- 6.5 Informacja i promocja strategii w środowisku lokalnym
- 6.6 Wyniki konsultacji społecznych
  - 6.6.1 Cel i podstawy prawne konsultacji
  - 6.6.2 Przebieg konsultacji
  - 6.6.3 Najczęściej zgłaszane uwagi i postulaty
  - 6.6.4 Wyniki konsultacji
  - 6.6.5 Wnioski
- Załączniki
- 1. Plan realizacji strategii w 2009r.
- 2. Raporty ze spotkań i warsztatów
- 3. Zarządzenie Wójta Gminy Waśniów w sprawie powołania Zespołu Ekspertów dla celów opracowania strategii.
- 4. Zarządzenie Wójta Gminy Waśniów w sprawie powołania Zespołu koordynatorów dla celów wdrażania strategii.

Wstęp

Zasadniczym warunkiem stabilności demokratycznego społeczeństwa jest spójność społeczna. „Społeczeństwa podzielone i nierówne są nie tylko niesprawiedliwe, ale nie gwarantują również stabilności w dłuższym okresie. Wielu ludzi jest w praktyce wykluczonych z korzyści, jakie przynosi postęp społeczny i ekonomiczny; rządy muszą dbać nie tylko o to by dobrze działała gospodarka, ale również by dobrze działało społeczeństwo; rozwój gospodarczy, któremu nie towarzyszy rozwój społeczny spowoduje poważne problemy prędzej czy później. Wzmocnienie spójności społecznej może być postrzegane,

jako strategia ograniczenia ryzyka załamania społecznego i politycznego w przyszłości.”¹ Zagwarantowanie odpowiedniej pomocy i zasobów gwarantujących spójność społeczno-ekonomiczną wymaga celowych i aktywnych działań lokalnej polityki społecznej. Zgodnie z zapisami w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001., Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami) do realizacji zadań polityki społecznej delegowane są samorzady gminne. Art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej stawia przed samorządem gminy zadanie opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W związku z powyższym opracowano niniejszy dokument. Opracowanie zawiera raport o sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Waśniów, który został przygotowany na podstawie wyników badań własnych przeprowadzonych na terenie Gminy Waśniów dla potrzeb opracowania strategii, badań społecznych prowadzonych na terenie Województwa Świętokrzyskiego w latach 2004-2006 oraz informacji uzyskanych z instytucji społecznych obsługujących mieszkańców gminy. W zestawieniu SWOT wyszczególniono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia występujące w sferze społecznej. W planowaniu zadań strategicznych uwzględniono:

- prymat spraw dziecka i młodego pokolenia w życiu społeczności, w świetle, której grupą priorytetową są dzieci i młodzież
- kompensację oraz solidarność międzypokoleniową, w świetle, której grupą priorytetową są seniorzy
- integrację społeczną, w świetle, której priorytetem będzie wspieranie osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, długotrwałą chorobą, bezdomnością, opuszczających zakłady karne i innych narażonych na wykluczenie społeczne.

Wobec sygnalizowanych problemów Samorząd Gminy Waśniów postuluje następujące cele strategiczne lokalnej polityki społecznej na lata 2008-2015:

Cel główny:

Kształtowanie optymalnych warunków socjalno-bytowych oraz solidarnych stosunków międzyludzkich, sprzyjających ekonomicznej i społecznej spójności wspólnoty lokalnej

Cel strategiczny 1

Zapobieganie kryzysowym sytuacjom życiowym jednostek i rodzin oraz eliminowanie czynników sprzyjających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

Cel strategiczny 2

Dostarczanie wysokiej, jakości usług społecznych, wspierających integrację społeczną i aktywność zawodową mieszkańców gminy

Cel strategiczny 3

Wzmocnienie podmiotowości obywateli i ich wspólnot oraz tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego

Założone cele są kompatybilne do zapisów w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007-2013 i programów sektorowych ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów w dziedzinie polityki społecznej: Strategia Polityki Społecznej 2007-2013, Narodowa Strategia Integracji Społecznej do 2010r..

Dla realizacji celów strategicznych formułowane będą gminne programy wynikające z regulacji prawnych wskazanych w treści opracowania, jako instrumenty prawne planowania strategicznego, tj.:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- Gminny System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną
- Gminny Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zadania priorytetowe będą przedmiotem projektów przygotowywanych przez różne instytucje polityki społecznej, jako inicjatywy środowiskowe podejmowane w ramach dostępnych programów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i integracji z UE. W strategii prezentowany jest podział kompetencji we wdrażaniu zaplanowanych działań, na różnych poziomach organizacyjnych, które realizowane będą w perspektywie współpracy wielosektorowej na zasadach: jawności, partnerstwa, pomocniczości, profesjonalizmu i efektywności. Wskazuje się potencjalne źródła finansowania - strategia realizowana będzie z publicznych środków krajowych, publicznych środków wspólnotowych oraz środków prywatnych. Realizacja gminnej strategii oraz wynikających z niej programów i projektów operacyjnych będzie przedmiotem systematycznego procesu monitorowania oraz ewaluacji. Punktem odniesienia do oceny postępów realizacji celów dla obydwu tych procesów będą wskaźniki:

---

¹ Marginalizacja i wykluczenie społeczne 2005/2006, Dr Ryszard Szarfenberg, Wykład 6 Wykluczenie społeczne w działach Unii Europejskiej i Rady Europy.

- Instytucjonalne gromadzone z instytucji reagujących na problemy społeczne zdefiniowane w strategii, jako dominujące w gminie
  - Wynikające z programów i projektów operacyjnych realizowanych stosownie do priorytetów założonych w strategii przez poszczególne podmioty, wymagane przez instytucje wdrażające i finansujące przedkładane oferty współpracy
  - W końcowej fazie w odniesieniu do wskaźników przyjętych dla priorytetów zawartych w Strategii Polityki Społecznej 2007-2013, Narodowej Strategii Integracji Społecznej, których osiągnięcie zaplanowano na 2010
  - Uzyskane z badań ankietowych obejmujących uczestników programów i projektów operacyjnych.
- W celach strategicznych uwzględniono koordynację działań z instytucjami polityki społecznej ze szczebla powiatowego i wojewódzkiego oraz z organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 1 **Metody pracy nad strategią**

1.1. Współpraca zewnętrzna dla potrzeb opracowania strategii

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Waśniów opracowana została przy współpracy instytucji zewnętrznych na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Współpraca obejmowała fazę diagnozy i planowania. Diagnozę społeczną sporządzono na podstawie faktów i zdarzeń dotyczących mieszkańców społeczności lokalnej, odnotowanych w dokumentach archiwalnych w zakresie spraw prowadzonych przez: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach, Powiatową Poradnię Pedagogiczno-Psychologiczną w Ostrowcu Świętokrzyskim, Komendę Policji w Waśniowie, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. Dla celów opracowania strategii zawarto 1 umowę zewnętrzną. Zakres przedmiotowy umowy obejmował podstawowe etapy planowania strategicznego, z wyłączeniem etapów: konsultacji społecznych i eksperckich, promocji zaprojektowanych działań oraz wdrażania strategii, które to pozostały w kompetencjach Samorządu Gminy Waśniów. Zgodnie z zapisami umowy dla potrzeb opracowania strategii Samorząd Gminy Waśniów udostępnił posiadane dokumenty bazowe, które stanowiły wyjściowe źródło poznania sytuacji społecznej w gminie:

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Waśniów na lata 2004-2013.

1.2. Podstawy prawne i dokumenty programowe w zakresie planowania polityki społecznej

- Lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych jako ustawowe zadania administracji samorządowej:
  1. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r., Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.)
  2. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658)
  3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.)
  4. Ustawa z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267 poz. 2258 i 2259)
  5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.)
  6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2004r. Nr 210 poz. 2135)
  7. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r., Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
  8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493)
  9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485)
  10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2005r. w sprawie Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV (Dz. U. Nr 189 poz. 1590)
  11. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535)
  12. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143)
  14. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 874)
  15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
  16. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001)

17. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
18. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych
17. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997r.
- Dokumenty programowe z dziedziny polityki społecznej
  1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013
  2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej do 2010r.
  3. Narodowy Program Zdrowia na lata 2006-2015
  4. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010
  5. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV, Opieki nad Żyjącymi z HIV i Chorymi na AIDS na lata 2004-2006
  6. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010
  7. Rządowy Program-Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (Uchwała Nr 193/2004 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą: Rządowy Program - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich)
  8. Strategia wspierania społeczeństwa obywatelskiego na lata 2007-2013
  9. Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich
  10. Strategia Polityki Społecznej 2007-2013
  17. Program Osłonowy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu Osób Bezdomnych i Zagrożonych Bezdomnością
  19. Rządowy program „Posiłek dla potrzebujących” (Uchwała Nr 212/2004 Rady Ministrów z dnia 7 września 2004r. w sprawie Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących”
  20. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 „Polska dla Dzieci”
  20. Program „Bezpieczne Świętokrzyskie” - Kielce - grudzień 1999r. zaakceptowany przez Wojewodę Świętokrzyskiego, Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji
- Strategia Rozwoju Gminy Waśniów

1.3. Powołanie zespołu ekspertów i jego zadania

Na podstawie art. 31 i art. 33 ust. 1 i 3 w związku z art. 2 ust. 1, art. 7. ust. 1, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r., Nr 142 z późn. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593) oraz Zarządzeniem Nr 36 Wójta Gminy Waśniów z dnia 15.12.2006r. powołano Zespół Ekspertów do spraw opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Uczestnikami zespołu byli pracownicy właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych Urzędu Gminy w Waśniowie oraz instytucji zewnętrznych ze szczebla gminnego i powiatowego, które w ramach swoich funkcji zajmują się planowaniem strategicznym w sferze lokalnej polityki społecznej. Do współpracy zaproszono również liderów organizacji pozarządowych.

Uczestnicy zespołu:

Koordynator:

Pani Janina Kamińska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Członkowie:

- 1) Bożena Kargul - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrowcu Świętokrzyskim
- 2) Katarzyna Wróbel - Przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim
- 3) Wiesława Wanat - Nauczyciel PSP w Waśniowie i Gimnazjum w Waśniowie
- 4) Marzena Karcz - Dyrektor Domu Kultury w Waśniowie
- 5) Ewa Krakowiak - Przedstawiciel Zakładu Opieki Zdrowotnej w Waśniowie
- 6) Mirosław Hamera - Przedstawiciel Posterunku Policji w Waśniowie
- 7) Barbara Kwiecień - Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie
- 8) Urszula Jasiak - Przedstawiciel organizacji pozarządowych (Towarzystwo Przyjaciół Waśniowa)

Cele i zadania Zespołu Ekspertów:

1. Pełnienie funkcji konsultacyjnej i opiniodawczej dla wykonawcy zleconego zadania, dotyczącego opracowania projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Waśniów na lata 2008-2015.
2. Przeprowadzenie konsultacji społecznych opracowanego projektu strategii.
3. Przedłożenie projektu strategii organowi stanowiącemu gminy oraz projektu uchwały w przedmiotowej sprawie.
4. Promocja strategii w środowisku lokalnym.

5. Monitorowanie i ewaluacja działań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zespół obradował zgodnie z ustalonym harmonogramem, odbył 2 posiedzenia, które zostały zaprotokołowane. Obsługę administracyjno-techniczną zespołu zapewnił Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzono kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie.

Rozdział 2 Tworzenie diagnozy społecznej Gminy Waśniów

2.1. Cel i zakres przedmiotowy diagnozy

Diagnoza społeczna jest pierwszym etapem planowania strategicznego. Odnosząc się do opisu jakości i warunków życia danej zbiorowości umożliwia zdefiniowanie zasadniczych problemów będących w polu zainteresowania lokalnej polityki społecznej i ostatecznie sformułowanie celów strategicznych w tej dziedzinie. Zakres diagnozy sporządzonej dla celów planowania strategicznego w Gminie Waśniów odpowiada głównym sferom działań w polityce społecznej i obejmuje: strukturę demograficzną społeczności lokalnej, sytuację i tendencje gospodarcze w gminie, powiecie i województwie, sytuację mieszkaniową i infrastrukturę, sytuację na rynku pracy, sytuację edukacyjną, opis stanu opieki zdrowotnej, charakterystykę życia kulturalnego, stan bezpieczeństwa, zasoby transportowe i komunikacyjne, charakterystykę grup społecznie wrażliwych oraz stan i możliwości pomocy społecznej oraz kondycję społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego.

2.2 Metody diagnozy

Diagnoza została sporządzona w oparciu o analizę dokumentów archiwalnych, wypożyczonych z instytucji społecznych działających według właściwości terytorialnych dla Gminy Waśniów, Powiatu Ostrowieckiego i Województwa Świętokrzyskiego oraz wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Waśniów, w przypadku patologii społecznych i problemów osób niepełnosprawnych również wśród mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 1. Zakres merytoryczny i procedura pozyskiwania wskaźników instytucjonalnych

Podstawowa kategoria informacji	Niezbędne informacje	Źródła informacji
Demografia	Liczba zamieszkałej ludności	- Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych - Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego za lata 2000-2007
	Gęstość zaludnienia	
	Ruch naturalny ludności	
	Migracje ludności	
	Struktura wieku zamieszkałej ludności	
	Prognoza ludności	
Dostęp do dóbr i usług społecznych	Wydatki gminy na zadania własne	- Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych
	Zasoby mieszkaniowe	- Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych
Gospodarka mieszkaniowa	Wyposażenie mieszkań	- Urząd Gminy w Waśniowie
	Ludność w mieszkaniach	
	Dodatki mieszkaniowe	
	Poziom wykształcenia zamieszkałej ludności	
Edukacja w tym wychowanie przedszkolne	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	- Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002 - Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego - Urząd Gminy w Waśniowie
	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie Gminy Waśniów	
	Niepełnosprawni uczniowie	
	Wyposażenie szkół w komputery	
Pomoc społeczna	Instytucje i świadczenia pomocy społecznej	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Sprawozdanie z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych w naturze i usługach - MP i PS - 03 - System informatyczny pomocy społecznej „Pomost” - Wywiady środowiskowe klientów pomocy społecznej - Sprawozdania rzeczowo-finansowe o zadaniach zrealizowanych ze środków budżetu państwa w zakresie świadczeń rodzinnych (Załącznik Nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004r.) - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
	Budżet na zadania pomocy społecznej	
	Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej	
	Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej	
	Powody przyznawania pomocy społecznej	
	Liczba gospodarstw dotkniętych problemem ubóstwa	
	Świadczenia rodzinne	
Opieka nad dzieckiem i rodziną	Liczba dzieci z terenu Gminy Waśniów umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
	Liczba dzieci z terenu Gminy Waśniów umieszczonych w rodzinach zastępczych	
	Świadczenia alimentacyjne	
Zdrowie i opieka zdrowotna	Problemy zdrowotne mieszkańców gminy	- Gminny Ośrodek Zdrowia w Waśniowie - Roczne sprawozdania o działalności i zatrudnieniu w podstawowej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej - MZ-11
	Liczba udzielonych porad w zakresie ochrony zdrowia przez miejscowe zakłady ochrony zdrowia	
	Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży	
	Leki i apteki	
	Personel w POZ	

Rynek pracy aktywność ekonomiczna	Pracujący w głównym miejscu pracy Podmioty gospodarcze	- Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Regionalnych - Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego za lata 2000-2007 - Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych Struktura osób bezrobotnych Pomoc osobom bezrobotnym	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach
Problemy społeczne - niepełnosprawność	Liczba osób niepełnosprawnych zamieszkałych w gminie Struktura wieku osób niepełnosprawnych Poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych Aktywność ekonomiczna osób niepełnosprawnych Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców powiatu w latach 2003-2006 Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i indywidualnego dla niepełnosprawnych uczniów z powiatu ostrowieckiego Edukacja niepełnosprawnych uczniów Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	- Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002 - Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrowcu Świętokrzyskim - Urząd Gminy w Waśniowie - Badania społeczne - Badania społeczne
Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne	Liczba stwierdzonych przestępstw w tym przestępstwa nieletnich Struktura stwierdzonych przestępstw Osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień Działania profilaktyczne organizowane w środowisku lokalnym Zasoby środowiskowe dla celów profilaktyki, interwencji i pomocy Wydatki z budżetu gminy na programy profilaktyczne	- Posterunek Policji w Waśniowie - Roczne sprawozdanie z działalności samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - PARPA-G1 - Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii - Sprawozdania z realizacji gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom - Ankieta 2005 Lecznictwo odwykowe - PARPA - Badania społeczne organizowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego ESPAD, - Wzorce konsumpcji alkoholu w Województwie Świętokrzyskim
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy, powiatu ostrowieckiego, województwa świętokrzyskiego Prawo lokalne do organizowania współpracy	- Samorząd Województwa Świętokrzyskiego - Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2004-2007 - Urząd Gminy w Waśniowie

Do badań opinii publicznej zastosowano kwestionariusz ankiety, który opracowano na podstawie projektu badawczego Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka „Diagnoza społeczna 2005 - warunki i jakość życia Polaków”. Zapożyczenia mają charakter skrótów i modyfikacji. Pomiar sytuacji społecznej wykonany w ramach badań własnych uwzględnia ekonomiczne i pozaekonomiczne aspekty życia mieszkańców Gminy Waśniów, w tym między innymi:

1. Problemy społeczne odczuwane przez mieszkańców
2. Bezpieczeństwo publiczne
3. Warunki życia gospodarstw domowych
4. Jakość życia odczuwaną przez mieszkańców Gminy Waśniów
5. Dostęp do podstawowych dóbr i usług społecznych
6. Działania władz lokalnych
7. Więzy społeczne i światopogląd mieszkańców
8. Wyposażenie w nowoczesne technologie komunikacyjne
9. Kształcenie dzieci i młodzieży
10. Organizowanie czasu wolnego
11. Dostęp do świadczeń zdrowotnych
12. Dostęp do informacji publicznej
13. Warunki transportu i komunikacji
14. Jakość obsługi instytucji rynku pracy
15. Indywidualną aktywność ekonomiczną mieszkańców
16. Zagrożenie wykluczeniem społecznym, w tym szanse kobiet w zatrudnieniu i życiu publicznym
17. Postawy i zachowania obywatelskie
18. Wiedzę i opinie na temat integracji z Unią Europejską

Przeprowadzone badania dostarczyły kluczowych informacji dla potrzeb planowania strategicznego w sferze rozwiązywania problemów społecznych.

2.3 Teren badań i dobór próby

Badania zostały przeprowadzone na terenie Gminy Waśniów w 2006r., uczestniczyli w nich mieszkańcy reprezentujący wszystkie miejscowości gminy.

Tabela 2. Ogólna charakterystyka badanej próby

Cechy społeczno-ekonomiczne respondentów	Respondenci	
	Liczba	%
Ogółem	150	100
Płeć		
Mężczyzna	73	48,7
Kobieta	77	51,3

Wiek		
18-24 lata	20	13,3
25-34 lata	30	20
35-44 lata	26	17,3
45-59 lat	40	26,7
60-64 lata	10	6,7
65 i więcej lat	24	16
Wykształcenie		
Podstawowe i niższe	50	33,3
Zasadnicze zawodowe	52	34,7
Srednie	40	26,7
Policealne	2	1,3
Wyższe	6	4
Główne źródła utrzymania		
Praca poza rolnictwem najemna	22	14,7
Praca poza rolnictwem na rachunek własny	2	1,3
Praca w rolnictwie	39	26
Renciści	19	12,7
Emeryci	33	22
Utrzymywani	35	23,3
Typ gospodarstwa domowego		
Gospodarstwa jednorodzinne	96	64
Gospodarstwa dwurodzinne	23	15,3
Gospodarstwa 3 i więcej rodzinne	2	1,3
Gospodarstwa nierodzinne	29	19,3

2.4 Organizacja badań

Koncepcja badań zaprojektowana została przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z wykonawcą zleconego zadania. Badania ankietowe w terenie przeprowadzili pracownicy socjalni miejscowego gminnego ośrodka pomocy społecznej, pod nadzorem kierownika jednostki. Analizę jakościową i opis teoretyczny materiału badawczego wykonano w ramach umowy zewnętrznej, zawartej w celu opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Rozdział 3 Diagnoza społeczna Gminy Waśniów

3.1 Ogólna charakterystyka Gminy

Gmina Waśniów położona jest w północno-wschodniej części Województwa Świętokrzyskiego i w zachodniej części Powiatu Ostrowieckiego. Zajmuje obszar 111 km² na terenie północno-zachodniej części Wyżyny Sandomierskiej, co stanowi 18 % obszaru Powiatu Ostrowieckiego. Pod względem zajmowanej powierzchni Gmina Waśniów jest na czwartym miejscu wśród sześciu gmin Powiatu Ostrowieckiego. W jej skład wchodzi następujące sołectwa: Waśniów, Boksyce, Boleszyn, Czajęcice, Czażów, Dobruchna, Garbacz, Grzegorzowice, Janowice, Jeżów, Kotarszyn, Kraszków, Milejowice, Momina, Nosów, Pękostawice, Piotrów, Prusinowice, Roztylice, Sarnia Zwola, Nowy Skoszyn, Sławęcice, Strupie, Stryczowice, Śnieżkowice, Wojciechowice, Worowice, Wronów, Zajączkowice. Instytucje zapewniające obsługę ludności koncentrują się w miejscowościach: Waśniów, Boleszyn, Garbacz, Wronów.

Układ komunikacyjny gminy tworzą jedna droga wojewódzka, nr 751 o długości 16,0 km na trasie Nowa Słupia - Ostrowiec Świętokrzyski, drogi powiatowe o łącznej długości 83,0 km oraz gminne o długości 65,4 km. Według stanu na 31.12.2007r. ludność Gminy Waśniów liczyła 7095 co stanowiło ponad 6 % ogółu ludności zamieszkałej w Powiecie Ostrowieckim. Z Narodowego Spisu Powszechnego 2002 wynika, iż w Gminie Waśniów funkcjonują ogółem 1 973 gospodarstwa domowe, w tym 1 283 gospodarstwa domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego.

W rejestrze REGON na koniec 2007 roku na terenie Gminy Waśniów zarejestrowanych było ogółem 248 podmiotów gospodarki narodowej, w tym jedna spółka handlowa, co stanowiło 2,3 % wszystkich podmiotów w Powiecie Ostrowieckim. Nie funkcjonują spółki z udziałem kapitału zagranicznego. Według stanu na koniec 2007 roku w wśród Podmiotów Gospodarki Narodowej odnotowano 9 podmiotów z sektora pozarządowego. Odpowiednio do zapisów ustawowych samorząd gminy realizuje współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Infrastruktura społeczna na terenie gminy obejmuje placówki kultury, placówki oświatowe i ochrony zdrowia.

- Placówki kultury:

Gminny Ośrodek Kultury w Waśniowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Waśniowie

- Placówki oświaty:

Gimnazja: Momina, Waśniów

Szkoły Podstawowe: Boleszyn, Momina, Nowy Skoszyn, Waśniów

- Placówki ochrony zdrowia: Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Waśniowie i Ośrodek zdrowia w Garbaczu
W sieci obiektów handlowych według danych na koniec 2006 roku funkcjonowało 36 sklepów co daje wskaźnik 201,17 ludności przypadającej na 1 sklep. Stan bezpieczeństwa publicznego, kontrolowany jest przez Posterunek Policji w Waśniowie oraz Komisariat Policji w Kunowie.

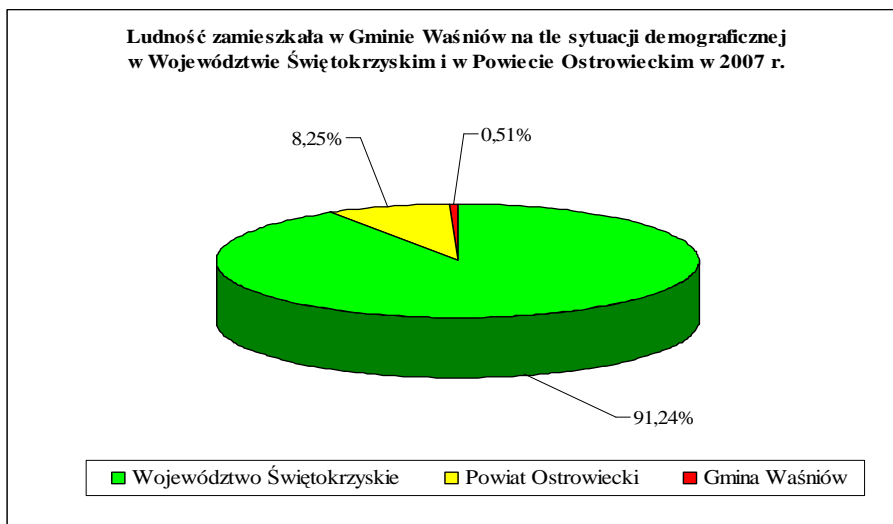
Tabela 3. Wybrane wskaźniki rozwoju Gminy Waśniów w relacji do Województwa Świętokrzyskiego i Powiatu Ostrowieckiego w 2007 roku

Wyszczególnienie	Gmina	Powiat Ostrowiecki	Województwo Świętokrzyskie
Ludność wskaźniki według modułu gminnego			
Gęstość zaludnienia na 1 km ²	64	187	109
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 2,0	- 2,3	- 1,4
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	109	105
Małżeństwa na 1000 ludności	7,4	6,4	6,6
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,0	8,6	9,3
Zgony na 1000 ludności	11,9	10,9	10,7
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w odsetkach			
Przedprodukcyjnym	21,4	18,2	19,4
Produkcyjnym	60,5	64,2	63,1
Poprodukcyjnym	18,2	17,6	17,4
Wskaźnik obciążenia demograficznego			
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,3	55,9	58,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	85,0	96,8	89,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	30,0	27,5	27,6
Bezrobotni			
Ogółem	418	8645	83339
Udział kobiet (%)	55,5	57,5	55,2
Pracujący w głównym miejscu pracy			
Ogółem	206	21126	224728
Udział pracujących kobiet (%)	75,7	45,9	47,5
Poziom wykształcenia mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (%) /wg NSPL 2002r./:			
Wyższe	2,5	8,9	13,8
Policealne	1,3	3,9	3,8
Średnie	15	28,4	30,6
Zasadnicze zawodowe	27,3	24,5	18,00
Podstawowe ukończone	47,4	30,7	26,9
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	6,4	3,7	3,8
Nieustalone	x	x	3,1
Wydatki na jednego mieszkańca ogółem w zł.	1885,62	1869,52	2175,64

Źródła poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych, Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2000-2007, NSPL 2002r.

3.2 Sytuacja demograficzna

Wykres 1.

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Według stanu na koniec 2007 roku mieszkańcy Gminy Waśniów stanowili 0,51 % ludności zamieszkałej w Województwie Świętokrzyskim i 6,15 % ludności zamieszkałej w Powiecie Ostrowieckim.

Tabela 4. Ludność, wskaźniki modułu gminnego w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	7104	7115	7048	7074	7056	7071	7057	7095
Gęstość zaludnienia	64	64	63	64	64	64	63	64
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	101	101	100	101	101	100	101
Małżeństwa na 1000 ludności	5,0	3,8	5,9	5,3	4,9	5,0	4,9	7,4
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,2	10,4	9,8	9,7	10,5	10,0	11,6	10,0
Zgony na 1000 ludności	11,8	10,3	13,7	10,4	13,2	11,3	13,2	11,9
Przyrost naturalny na 1000	- 0,5	0,1	- 3,9	- 0,7	- 2,7	- 1,3	- 1,5	- 2,0

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych,

Gmina Waśniów w dniu 31 grudnia 2007 roku liczyła 7 095 ludności, co przy powierzchni 111 km² oznaczało gęstość zaludnienia 63 mieszkańców na 1 km². Na 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet. W 2007 roku w porównaniu do 2005 i 2006 roku zmniejszył się przyrost naturalny ludności.

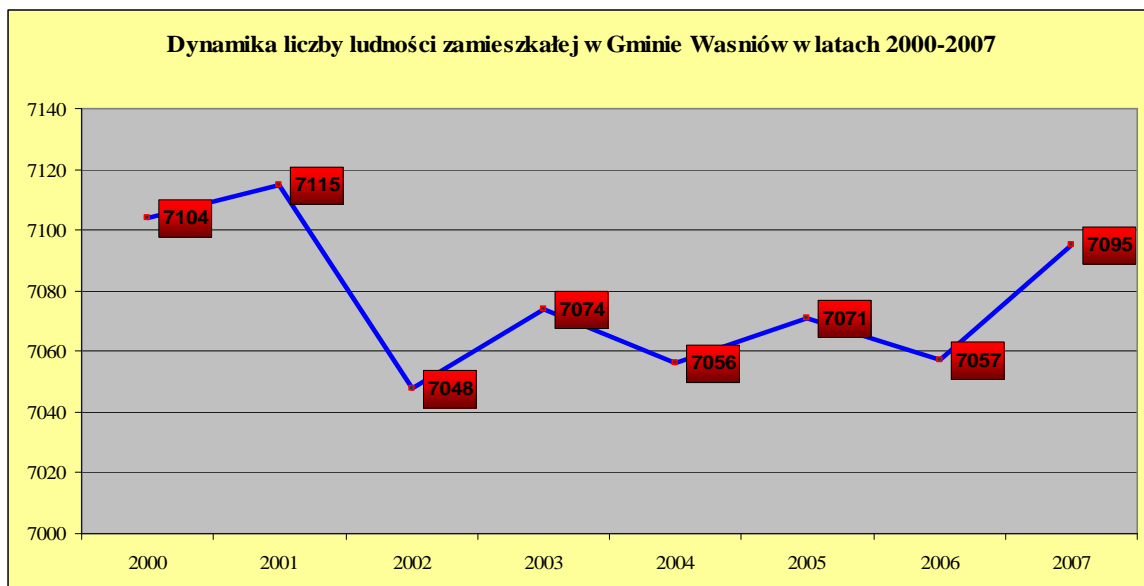
Tabela 5. Migracje ludności w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Napływ ludności	69	58	47	65	58	82	67	78
Odpyływ ludności	71	54	93	56	47	54	84	66
Saldo migracji	- 2	4	- 46	9	11	28	- 16	12

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W 2007r. w porównaniu do 2006 roku zwiększył się napływ ludności.

Wykres 2.

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Na przestrzeni lat 2000-2007 obserwuje się zmiany spadkowe i wzrostowe w liczbie zamieszkałej ludności. W 2007 roku w porównaniu do 2006r. notuje się nieznaczny wzrost liczby zamieszkałej ludności.

W tabeli poniżej prezentowany jest udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Waśniów w porównaniu do Województwa Świętokrzyskiego i Powiatu Ostrowieckiego w latach 2000-2007.

Tabela 6. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2000-2007

Wiek mieszkańców	Województwo Świętokrzyskie							Powiat Ostrowiecki							Gmina Waśniów									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
W liczbach bezwzględnych																								
Ogółem	1313689	1310200	1306042	1301392	1297774	1285007	1279838	1275550	118832	118251	117614	117262	116904	116599	115859	115333	7104	7115	7048	7074	7056	7071	7057	7095
Przedpro- dukcyjny	319649	306824	294502	282657	272879	264275	255615	193087	27984	26659	25450	24340	23313	22581	21729	16344	1813	1761	1671	1624	1573	1542	1517	1211
Produkcyjny	766994	775791	784722	792412	798163	802420	804330	860316	71784	72395	72923	73487	73947	74217	74127	78660	3925	4005	4049	4124	4176	4225	4253	4596
Poproduk- cyjny	216007	216767	216661	216529	217651	218312	219893	222147	19064	19197	19241	19435	19644	19801	20003	20329	1366	1349	1328	1326	1307	1304	1287	1288
W odsetkach																								
Przedpro- dukcyjny	24,3	23,4	22,6	21,7	21	20,6	20,0	19,4	23,5	22,5	21,6	20,8	19,9	19,4	18,8	18,2	25,5	24,8	23,7	23,0	22,3	21,8	21,5	21,4
Produkcyjny	58,4	59,2	60,1	60,7	61,5	62,4	62,8	63,1	60,4	61,2	62,0	62,7	63,3	63,7	64,0	64,2	55,3	56,3	57,4	58,3	59,2	59,8	60,3	60,5
Poproduk- cyjny	16,4	16,5	16,6	16,6	16,8	17,0	17,2	17,4	16,0	16,2	16,4	16,6	16,8	17,0	17,3	17,6	19,2	19	18,8	18,7	18,5	18,4	18,2	18,2

Źródło informacji: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Analogicznie do sytuacji w Powiecie Ostrowieckim w Gminie Waśniów od 2000 roku spada liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i sukcesywnie rośnie liczba ludności w wieku produkcyjnym.

Tabela 7. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Waśniów w 2007 roku na tle sytuacji w Powiecie Ostrowieckim i w Województwie Świętokrzyskim

Wyszczególnienie	Gmina Waśniów	Powiat Ostrowiecki	Województwo Świętokrzyskie
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,3	55,9	58,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	85,0	96,8	89,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	30,0	27,5	27,6

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W świetle rozpoznanej sytuacji demograficznej w 2007r. wskaźniki obciążenia demograficznego dotyczące Gminy Waśniów są bardziej niekorzystne, niż dla Powiatu Ostrowieckiego i Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 8. Prognoza ludności w tys. na lata 2005-2030

Jednostka terytorialna	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Województwo Świętokrzyskie	1283,1	1263,6	1244,6	1222,5	1194,4	1158,7
Powiat Ostrowiecki	60,5	59,3	58,0	56,4	54,6	52,6

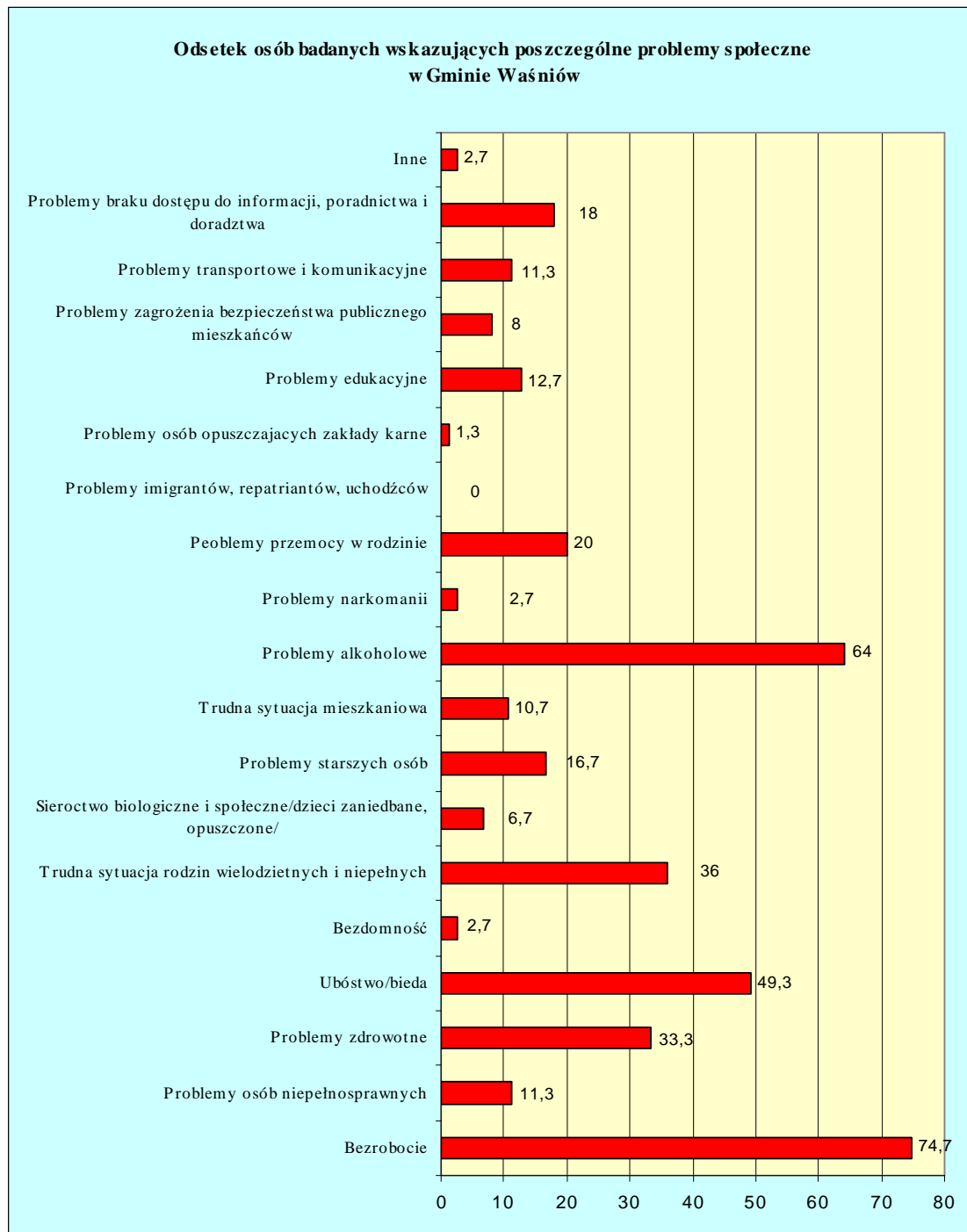
Źródło informacji: Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2004

W najbliższych latach sytuację demograficzną będą charakteryzowały dwa podstawowe trendy - spadek liczby ludności oraz intensywne starzenie się populacji.

3.3 Indywidualna jakość życia mieszkańców

3.3.1 Problemy społeczne i zasoby środowiskowe do ich rozwiązywania

Wykres 3.

Jako dominujące problemy społeczne respondenci uznają bezrobocie - 74,7 %, problemy alkoholowe - 64 %, ubóstwo/biedę - 49,3 %, trudną sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych - 36 % oraz problemy zdrowotne - 33,3 %. W dalszej hierarchii postrzegają przemoc w rodzinie - 20 %, brak dostępu do informacji, poradnictwa i doradztwa - 18 %, problemy osób starszych - 16,7 %, problemy edukacyjne - 12,7 %, problemy transportu i komunikacji - 11,3 %, problemy osób niepełnosprawnych - 11,3 %, poczucie bezpieczeństwa publicznego - 8 %, sieroctwo biologiczne i społeczne - 6,7 %. Marginalnie respondenci sygnalizują problem osób opuszczających zakłady karne, narkomanię i bezdomność. W kategorii innych problemów ankietowani odnoszą się do stanu technicznego dróg lokalnych, braku dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych tj. Internetu, problemów transportowych i trudnej sytuacji mieszkaniowej.

Tabela 9.

Jak zazwyczaj Pan(i) reaguje na kłopoty, czy trudne sytuacje w swoim życiu? N=150	Wskazania respondentów ogółem %*
Zwracam się o radę i pomoc do innych ludzi	49
Mobilizuję się i przystępuję do działania	11
Sięgam po alkohol	3
Pocieszam się myślą, że mogło być jeszcze gorzej lub że innym jest gorzej	36
Poddaję się, nie wiem, co robić	2
Zażywam środki uspakajające	9
Modlę się o pomoc do Boga	53
Zajmuję się innymi rzeczami, które odwracają uwagę i poprawiają nastrój	19

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii

W sytuacjach trudnych, mieszkańcy gminy odwołują się najczęściej do swoich uczuć religijnych oraz liczą na pomoc innych.

Tabela 10.

Czy słyszał(a) Pan(i), że ktoś w miejscu Pana(i) zamieszkania stosował przemoc w rodzinie wobec dzieci? N=120	Wskazania respondentów %
Tak	11
Nie	89

Z obserwacji środowiska przez badane osoby, wynika, iż dzieci są ofiarami przemocy według 11 % ankietowanych.

Tabela 11.

Czy w Pana(i) otoczeniu żyją niżej wymienione osoby? N=85	Wskazania respondentów %*
Nadużywające alkoholu	27
Bezdomni	0
Narkomani	0
Dzieci zaniedbane	13
Osoby niepełnosprawne	17
Osoby z problemem zdrowia psychicznego	8
Osoby wymagające stałej opieki	16
Osoby bezrobotne	48
Inne osoby wymagające pomocy	0

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani wskazują kilka kategorii

W swoim bliskim otoczeniu ankietowani najczęściej spotykają osoby bezrobotne - 48 %, osoby niepełnosprawne 17 %, osoby wymagające stałej opieki - 16 % oraz zaniedbane dzieci - 13 %.

Tabela 12.

Czy uważa Pan(i) że jeszcze coś powinno zostać zrobione dla niżej wymienionych osób? /nadużywających alkoholu, bezdomnych, narkomanów, dzieci zaniedbanych, osób niepełnosprawnych, osób z problemem zdrowia psychicznego, osób wymagających stałej opieki, osób bezrobotnych, innych osób wymagających pomocy/
Cytowane wypowiedzi badanych: „Zaktywizować działania na rzecz osób bezrobotnych - szkolenia dla bezrobotnych i kursy zawodowe”, „Organizować spotkania grup AA”, „Tworzenie nowych miejsc pracy”, „Skierowanie na leczenie osób nadużywających alkoholu”, „Zwiększenie szans na uczestnictwo w pracach interwencyjnych”, „Możliwość skorzystania z porady psychologicznej”, „Zorganizowanie ruchu samopomocowego na rzecz osób uzależnionych od alkoholu”, „Pomoc osobom niepełnosprawnym”, „Stworzyć domy pomocy społecznej, hospicja”, „Utworzenie zakładu gospodarki komunalnej”, „Przedszkola dla dzieci”, „Poradnictwo dla samotnych matek”, „Poradnictwo dla rodzin w których stosowana jest przemoc”, „Schroniska dla bezdomnych”, „Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do organizowania czasu wolnego”, „Odpowiednia terapia uzależnionych”, „Większa opieka ze strony państwa”, „Większa pomoc społeczna państwa”, „Pomoc dzieciom zaniedbanym”, „Pomoc osobom z problemami zdrowia psychicznego”, „Opieka pielęgniarek środowiskowych”, „światlice środowiskowe dla dzieci wspierające je w nauce”, „zbiórka odzieży dla rodzin ubogich i wielodzietnych”, „Prace porządkowe dla alkoholików”, „Doradztwo zawodowe dla bezrobotnych absolwentów”, „Umożliwić dostęp do kultury”, „Organizowanie zajęć pozaszkolnych”, „Organizowanie sportu dla dzieci i młodzieży”, „Udostępnianie bazy placówek oświatowych w celu organizowania zajęć pozalekcyjnych w tym sportowych”, „Więcej troski o osoby starsze”, „Światlica i posiłki dla dzieci zaniedbanych”,

„Zagospodarować czas młodzieży”, „Zwiększona pomoc socjalna dla osób potrzebujących”, „akcja szklanka mleka dla każdego ucznia”, „Pomoc w nauce”, „Półkolonie dla dzieci”, „Ferie zimowe i letnie”, „Wakacje dla dzieci pozostających na wsi”, „Drogi lokalne bez bezpiecznych chodników”, „Posiłki w każdej szkole”

W ocenie respondentów należy rozwijać środowiskowy system wsparcia społecznego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży, osób starszych oraz osób uzależnionych, dla których domagają się możliwości uczestnictwa w programach terapeutycznych. Badani sugerują rozwój infrastruktury społecznej, gdzie obok jej zasadniczej roli takiej jak pomoc osobom i rodzinom dysfunkcyjnym upatrują zwiększenia możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych. Wskazują na potrzebę rozwijania różnych akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich. Za niezbędne uznają stworzenie korzystnych warunków środowiskowych do organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, rozwoju sportu oraz korzystania z dóbr i wytworów kultury. Dużym zainteresowaniem ankietowanych są działania aktywizujące osoby bezrobotne.

Tabela 13.

Czy są na terenie Pana(i) miejscowości/gminy instytucje lub osoby zajmujące się problemami niżej wymienionych osób? N=95	Wskazania respondentów* %
Alkoholików	33
Bezdomnych	7
Osób biednych	87
Narkomanów	0
Dzieci zaniedbanych	5
Niepełnosprawnych	11
Psychicznie chorych	0
Osób wymagających stałej opieki	10
Bezrobotnych	9
Opuszczających zakłady karne	0

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii

Ankietowani najczęściej są zorientowani na temat instytucjonalnej obsługi osób biednych i uzależnionych od alkoholu. Biorąc pod uwagę, że powyższe pytanie zawiera ustawowe kategorie klientów pomocy społecznej, a w gminie funkcjonuje ośrodek pomocy społecznej, można domniemywać, że respondenci nie posiadają zasadniczej wiedzy na temat zakresu świadczeń udzielanych przez ops. Konfrontując wypowiedzi w tej kategorii pytania z potrzebami dotyczącymi rozwoju infrastruktury społecznej, rozpoznany wcześniej, można wnioskować również o braku usług społecznych odpowiednio do wymienionych grup problemowych.

Tabela 14.

Które z instytucji zajmujących się pomaganiem najsłabszym grupom społecznym Pana(i) zdaniem funkcjonują sprawnie i zadawalająco dla klienta? Proszę je nazwać*

Wielokrotnie wymienia się - „Ośrodek Pomocy Społecznej” „Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, „Zadna”, „Schronisko Św. Brata Alberta w Skoszynie”, „Szkoły”, „Zakład Opieki Zdrowotnej”, „Urząd Gminy”, „Dość zadowolająco wszystkie”, „Policja”, „Nie ma takich na terenie gminy”, „Powiatowy Urząd Pracy”, „Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie”,

* Zacytowano wszystkie odpowiedzi udzielone przez respondentów

Tabela 15.

Które z instytucji zajmujących się pomaganiem najsłabszym grupom społecznym Pana(i) zdaniem funkcjonują nieprawidłowo? Proszę je nazwać*

„Placówki kultury ze względu na ograniczoną działalność w czasie, w szczególności w dniach wolnych od pracy”, „Biblioteka wraz z czytelnią ze względu na niedogodny czas dostępu”, „Wszystkie”, „Małe zainteresowanie osobami - liczą się tylko papierki”, „Gminny Ośrodek Kultury”, „Nie zauważyłem aby instytucje specjalnie przejmowały się tym do czego są powołane”, „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - nie zawsze pomoc trafia do tych najbardziej potrzebujących”, „Na terenie gminy nie ma instytucji które zajmowałyby się problemem bezrobocia”, „Urząd Gminy”, „GOPS”, „Nic nie robią myślą tylko o swoich sprawach”, „Nie ma takich, z powodu małych środków finansowych wszystkie kwalifikują się do poprawy”,

* Zacytowano wszystkie odpowiedzi udzielone przez respondentów

Z przekroju instytucji społecznych funkcjonujących na terenie Gminy Waśniów i Powiatu Ostrowieckiego niejednokrotnie w opinii ankietowanych osób wymienia się te same placówki, jako funkcjonujące zadawalająco dla klienta i jednocześnie naganne. Interpretując uzyskane informacje należy wziąć pod uwagę, iż wiele z nich wymaga doskonalenia ewentualnie modernizacji w celu poprawy obsługi

zewnątrznej. W kategorii funkcjonujących niesprawnie dominują instytucje kultury. Respondenci oczekują poszerzenia oferty środowiskowej w sferze instytucji rynku pracy. Z działania urzędów administracji publicznej nie jest zadowolonych 37 % ankietowanych osób - najczęściej wskazują na potrzebę posiadania znajomych - 29 %, 9 % czuło się w takich sytuacjach bezsilnie, doświadczało upokorzenia.

Tabela 16.

Czy są takie sprawy w Pana(i) gminie, które wymagają podjęcia natychmiastowego działania? N=138	Wskazania respondentów %
Tak	88
Nie	12
Jeżeli tak, to proszę wymienić, jakie?*	
„Walka z bezrobociem”, „Dyscyplina młodzieży”, „Budowa kanalizacji”, „Bezpieczne pobocza”, „Zwiększenie kontroli dróg przez policję”, „Poprawa stanu nawierzchni”, „Budowa dróg asfaltowych”, „Kontrola szamb przy gospodarstwach bo w większości ścieki odprowadzane są do strumieni i wód rzek”, „Brak lekarzy specjalistów w ośrodku zdrowia takich jak ginekolog, reumatolog, neurolog, brak specjalisty z zakresu rehabilitacji”, „Stworzenie nowych miejsc pracy”, „Alkoholizm”, „Bezrobotnych”, „Bardzo wiele jest takich spraw”, „Jedną sprawą jest alkoholizm, a drugą walęsające się psy”, „Utworzenie świetlic by dzieci i młodzież mogły się spotykać po zajęciach szkolnych”, „Alkoholizm”, „Dzieci zaniedbane w rodzinach patologicznych”, „Otoczyć opieką dzieci z rodzin biednych”, „Organizować spotkania z dziećmi, niepełnosprawnymi, np. Mikołaj, Dzień Dziecka, Choinka”, „Opieka nad dziećmi i dorosłymi osobami niepełnosprawnymi”, „Zmniejszenie bezrobocia”, „Dożywianie dzieci w szkołach”, „Wodociągi, kanalizacja”, „Pomoc w znalezieniu pracy”, „Dostęp do informacji”, „Poradnictwo, walka z patologią”, „Bezrobocie”, „Dzieci zaniedbane”, „Zubożenie społeczeństwa”, „Ukryte bezrobocie”, „Więcej miejsc pracy dla ludzi młodych”, „Budowa sieci wodociągowej”, „Zapewnienie mieszkańcom dostępu do Internetu”, „Budowa przedszkola dla małych dzieci”, „Opieka nad dziećmi zaniedbanymi i zapewnienie im bezpłatnego wyżywienia w szkole”, „Internet w szkołach sprawnie działający”, „Stworzenie centrum informacji dla bezrobotnych”, „Zapewnienie lepszej opieki zdrowotnej w szczególności specjalistycznej”, „Brak domu kultury czynnego w godzinach wieczornych i w święta”, „Stółówka dla dzieci”, „Hala sportowa”, „Miejsca pracy”, „Głodne dzieci”, „Alkoholizm”, „Rozwój zajęć pozalekcyjnych”.	
* Zacytowano wszystkie kategorie odpowiedzi udzielonych przez respondentów	

Wśród lokalnych bolączek ankietowani podejmują zarówno problemy społeczne jak i inne, które mają wpływ na sferę społeczną np. z zakresu infrastruktury technicznej, w tym drogowej. Wymieniane są również problemy natury ekologicznej. Respondenci odczuwają ograniczenia w sferze ochrony zdrowia w zakresie świadczeń specjalistycznych.

Dostrzegają potrzebę organizowania działań integracyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych. Wiele propozycji dotyczy poszerzenia miejscowej oferty instytucjonalnej w dziedzinie opieki nad dzieckiem i rodziną. Przedmiotem zainteresowania jest poprawa stanu porządku publicznego. Przy niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, ankietowani zwracają uwagę na bezrobocie osób młodych, proponują, aby na szczeblu gminnym uruchomić centrum informacji dla osób bezrobotnych. Zwracają uwagę na dotkliwy deficyt usług kulturalno-rekreacyjnych, również ograniczenia infrastrukturalne w tych dziedzinach.

Tabela 17.

Czy na terenie Pana(i) gminy upowszechniane są informacje na temat: N=130	Wskazania respondentów %*
Zdrowego stylu życia	15
Zapobiegania różnym chorobom	30
Zapobiegania problemom alkoholowym	30
Zapobiegania problemom narkotykowym	10
Możliwości pomocy osobom niepełnosprawnym	0
Możliwości pomocy osobom starszym	0
Możliwości pomocy dzieciom osieroconym, zaniedbanym, krzywdzonym	5
Możliwości pomocy samotnym matkom	0
Przeciwdziałania przemocy w rodzinie	15
* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii	

Działania z zakresu edukacji społecznej najczęściej dotyczą profilaktyki zdrowotnej. Sporadycznie upowszechnia się informacje na temat rozwiązań prawno-instytucjonalnych w sferze rozwiązywania problemów społecznych.

3.3.2 Zadowolenie z poszczególnych dziedzin i aspektów życia

Do oceny satysfakcji ankietowanych osób z własnego życia zastosowano niżej wymienione wskaźniki:

- społeczne - zadowolenie ze stosunków z najbliższymi w rodzinie i ze znajomymi oraz z małżeństwa i z dzieci

- materialne - zadowolenie z sytuacji finansowej rodziny, z obecnych dochodów rodziny, z możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych, z wyposażenia domu, z warunków mieszkaniowych, z dostępnych dóbr i usług
- środowiskowe - zadowolenie z sytuacji w kraju, z miejscowości zamieszkania, z norm moralnych panujących w otoczeniu, ze stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania
- zdrowotne - zadowolenie ze swego zdrowia
- inne - zadowolenie z własnych osiągnięć, z perspektyw na przyszłość, z wykształcenia, ze sposobu spędzania wolnego czasu, z uczestnictwa w kulturze, z pracy

Tabela 18.

W jakim stopniu zadowolony(a) jest Pan(i) z:		Wskazania respondentów %*			
		Bardzo zadowolony(a)	Zadowolony(a)	Nie zadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
Kontaktów z najbliższymi w rodzinie	N=130	45	55	0	0
Sytuacji finansowej własnej rodziny	N=120	-	25	55	20
Kontaktów ze znajomymi	N=110	30	60	7	3
Obecnych dochodów rodziny	N=110	0	35	40	25
Możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych	N=110	10	45	40	5
Wyposażenia domu i posiadanych dóbr materialnych	N=110	5	35	55	5
Możliwości zaspokojenia potrzeb związanych z kulturą	N=110	-	15	65	20
Możliwości leczenia	N=140	10	40	45	5
Stanu swojego zdrowia	N=140	10	35	50	5
Swoich osiągnięć życiowych	N=130	15	45	30	10
Sytuacji w kraju	N=115	-	20	60	20
Warunków mieszkaniowych	N=140	18	43	29	10
Miejscowości w której Pan(i) żyje	N=148	15	60	15	10
Poziomu dostępnych dóbr i usług	N=130	15	20	60	5
Perspektyw na przyszłość	N=110	0	15	76	9
Swojego wykształcenia	N=110	8	45	37	10
Sposobu spędzania wolnego czasu	N=110	6	15	45	34
Pracy	N=80	8	42	39	11
Dzieci	N=70	23	67	8	2
Małżeństwa	N=100	29	61	17	3
Stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania	N=110	15	60	20	5
Sposobu zarządzania gminą	N=90	7	53	28	12
Norm moralnych panujących w otoczeniu	N=140	3	47	41	7

* Procenty w linii pionowej nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii

W kategorii wypowiedzi „bardzo zadowolony(a)”, „zadowolony(a)” najwyższe wskaźniki dotyczą relacji społecznych. W sferze materialnej notuje się wiele ocen negatywnych. Również warunki środowiskowe, zdrowotne i pozostałe nie satysfakcjonują znacznej grupy ankietowanych.

3.3.3 Praktyki religijne

Wśród czynników wpływających na kształtowanie się struktur społecznych i ekonomicznych uwzględnia się również religie. Biorąc to pod uwagę zapytano respondentów o wyznania religijne.

Tabela 19.

Czy uważa się Pan(i) za osobę? N=115	Wskazania respondentów %
Należącą do kościoła katolickiego	98,5
Należącą do innej wspólnoty religijnej	0,7
Nienależące do żadnej wspólnoty religijnej	0,8

Najszerzej praktykowaną religią jest chrześcijaństwo w nurcie rzymsko-katolickim. Inne nie są masowo rozpowszechnione.

Tabela 20.

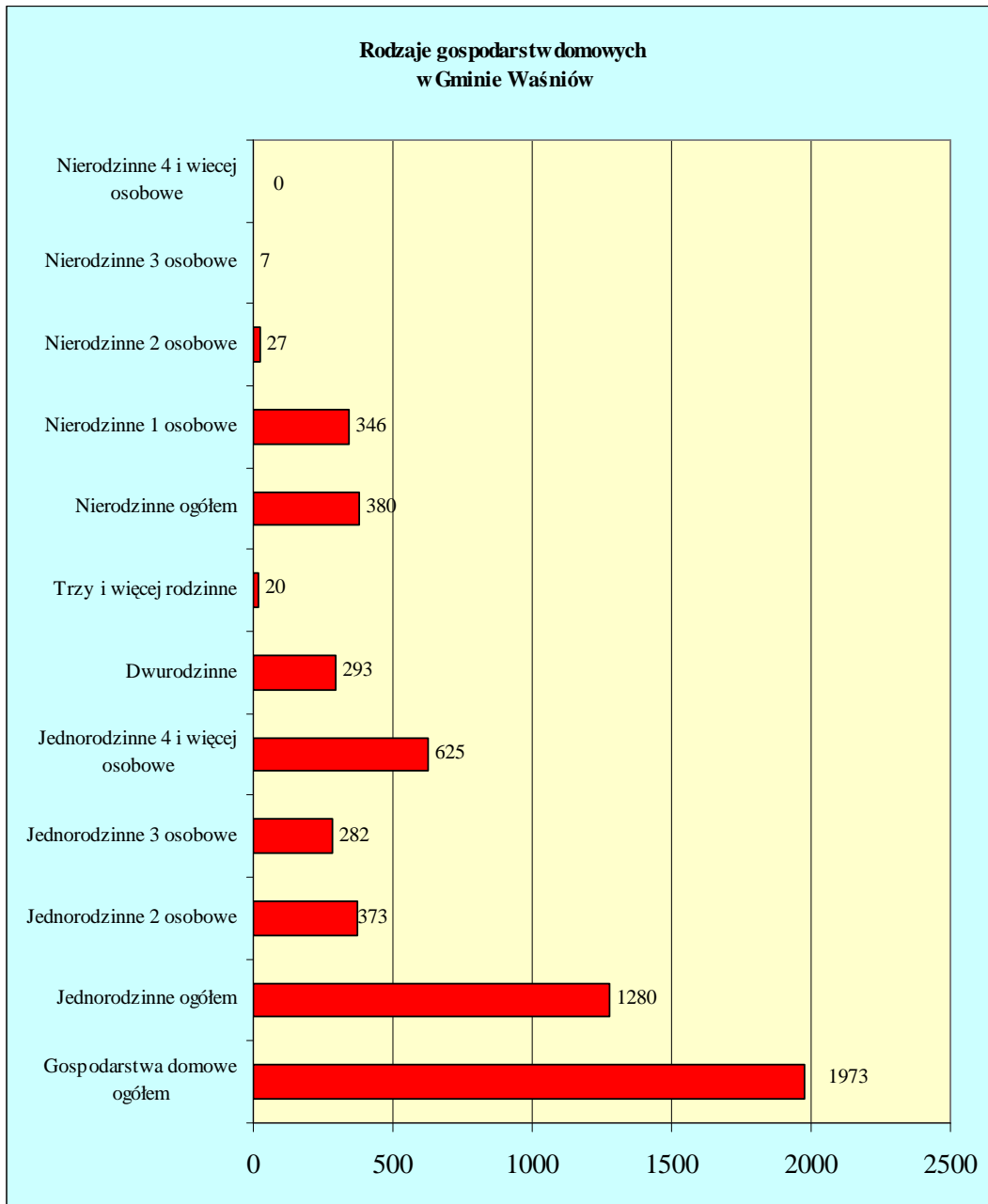
Czy do kościoła na mszę? N=113	Wskazania respondentów %
Nie chodzi Pan(i) w ogóle	1
Chodzi Pan(i) rzadziej niż raz w miesiącu	11
Częściej, ale nie co tydzień	35
Przeważnie raz w tygodniu	53
Częściej niż raz w tygodniu	-

Jakkolwiek notuje się zróżnicowany poziom instytucjonalnych praktyk religijnych to niemal wszystkie osoby wyznania rzymsko-katolickiego praktykują obrzędy religijne.

3.4 Warunki życia gospodarstw domowych

3.4.1 Charakterystyka gospodarstw domowych i ich główne źródła utrzymania

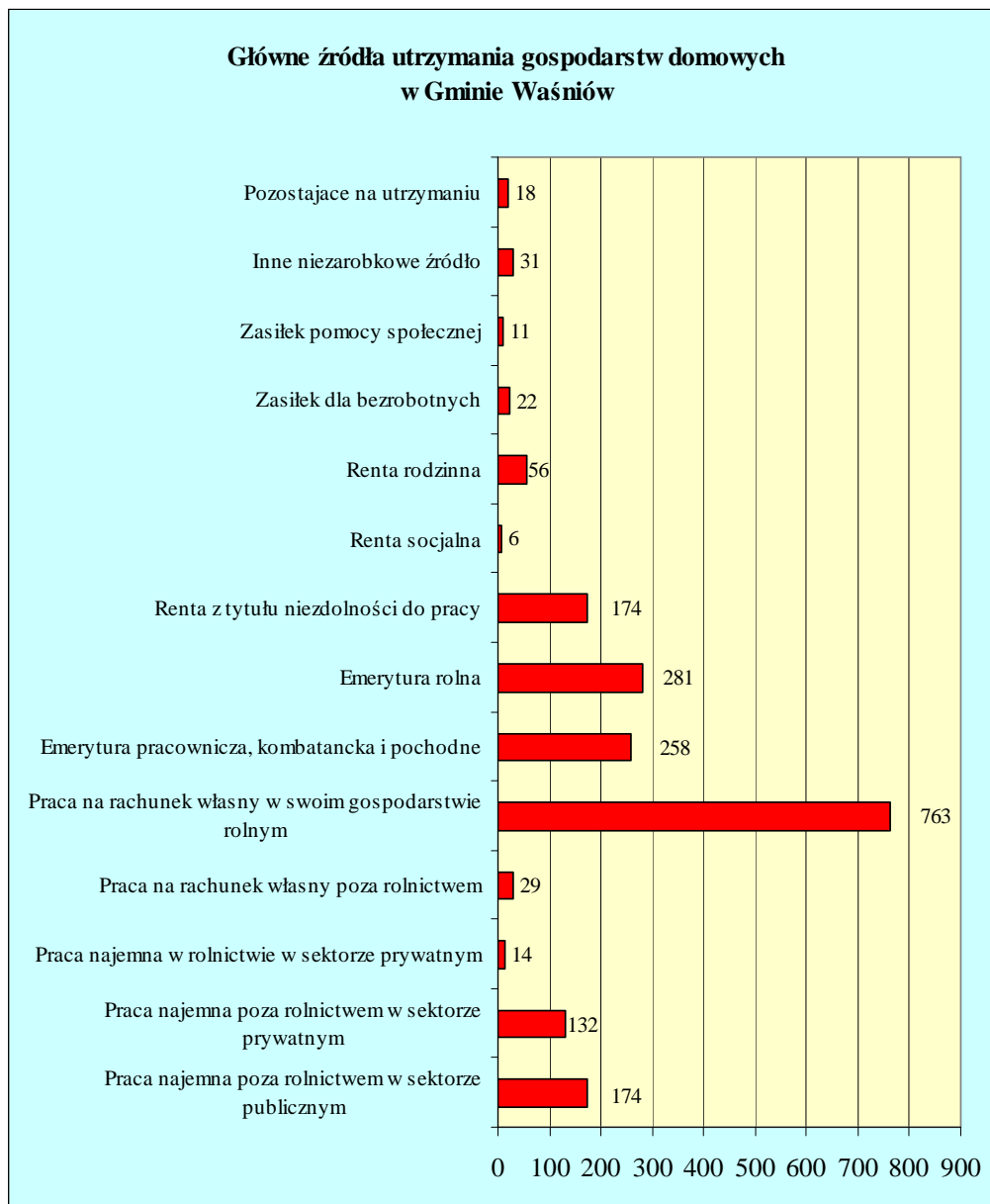
Wykres 4.

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny 2002 Gospodarstwa Domowe

W strukturze gospodarstw domowych dominują gospodarstwa jednorodzinne, stanowią one 64,9 % wszystkich gospodarstw, w grupie tej większość stanowią gospodarstwa jednorodzinne 4 i więcej osobowe - 48,8 %. W dalszej kolejności są gospodarstwa nierodzinne - 19,3 % oraz dwurodzinne - 14,9 %.

Wykres 5.

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny 2002 Gospodarstwa Domowe

Głównym źródłem utrzymania dla mieszkańców gminy jest praca na rachunek własny we własnym gospodarstwie rolnym. Notuje się wysoki udział niezarobkowych źródeł utrzymania - 43,4 % wszystkich gospodarstw domowych.

3.4.2 Stacja materialna gospodarstw domowych i zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych
Przedmiotem analizy był poziom zabezpieczenia potrzeb gospodarstw rodzinnych przy osiągniętych dochodach.

Tabela 21.

Czy przy aktualnym dochodzie netto Pana(i) gospodarstwo domowe wiąże koniec z końcem? N=130	Wskazania respondentów %
Z wielką trudnością	45
Z trudnością	30
Z pewną trudnością	5
Raczej łatwo	15
Łatwo	5

Dochody bieżące uzyskiwane przez ankietowane osoby w większości nie są na tyle wysokie, aby bez problemów pokrywały niezbędne wydatki związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Tylko 20 % respondentów przyznaje, iż nie boryka się z trudnościami w gospodarowaniu domowym budżetem.

Tabela 22.

Które z następujących określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania dochodem w Pana(i) gospodarstwie domowym? N=143	Wskazania respondentów %
Starcza na wszystko i jeszcze oszczędzamy na przyszłość	2
Starcza na wszystko bez specjalnych wyrzeczeń, lecz nie oszczędzamy na przyszłość	9
Żyjemy oszczędnie i dzięki temu starcza na wszystko	5
Żyjemy bardzo oszczędnie, aby odłożyć na poważniejsze zakupy	43
Pieniądzy starcza na najtańsze jedzenie, ubranie i opłatę za prąd, gaz, wodę, mieszkanie oraz spłatę kredytu	21
Pieniądzy starcza na najtańsze jedzenie, ubranie i opłatę za prąd, gaz, Wodę, mieszkanie, ale nie starcza na spłatę kredytu	3
Pieniądzy starcza na najtańsze jedzenie, ubranie, ale nie starcza na opłaty prąd, gaz, wodę i mieszkanie	5
Pieniądzy starcza tylko na najtańsze jedzenie, ale nie starcza na ubranie	9
Pieniądzy nie starcza nawet na najtańsze jedzenie	3

Z wypowiedzi respondentów wynika, iż bardzo niski odsetek gospodarstw domowych może pozwolić sobie na gromadzenie oszczędności z myślą o różnych wydatkach losowych w perspektywie czasu. Znaczna część badanych musi ograniczać się w wydatkach związanych z zabezpieczeniem pierwszorzędowych potrzeb socjalnych.

Tabela 23.

Czy w ciągu ostatnich 2 lat były w Pana(i) gospodarstwie domowym takie problemy finansowe, że nie starczało na? N=143	Wskazania respondentów %*
Kulturę-prasę, książki, kino	27
Wypoczynek - kolonie, obozy dla dzieci, wyjazdy rodzinne, wyjazdy dorosłych	61
Leczenie - w tym zakup lekarstw	19
Kształcenie i doksztalcanie	27
Zakup ubrania, butów	9
Zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu	47
Zakup środków czystości i wydatki na higienę osobistą	9

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii

W szerszym katalogu potrzeb socjalnych ankietowani w swojej sytuacji materialnej najczęściej rezygnują z wypoczynku dla siebie i swoich dzieci - 61 %. Oczekiwane wyposażenie mieszkania w sprzęt użytku domowego stanowi problem dla 47 % badanych osób. Nie są w pełni zaspokajane również potrzeby zdrowotne, edukacyjne i kulturalne respondentów.

Tabela 24.

Czy w ciągu ostatnich 2 lat sytuacja materialna Pana(i) gospodarstwa domowego? N=123	Wskazania respondentów %
Znacznie się poprawiła	3
Trochę się poprawiła	17
Ani się nie poprawiła ani nie pogorszyła	43
Trochę się pogorszyła	15
Znacznie się pogorszyła	12
Trudno powiedzieć	10

Status materialny większości gospodarstw domowych od 2 lat utrzymuje się na tym samym poziomie - 43 %. Zmiany na gorsze odczuwa 27 % badanych.

Tabela 25.

Kiedy żyło się Panu łatwiej - przed zmianą ustrojową do 1989r. czy obecnie? N=130	Wskazania respondentów %
Łatwiej żyło mi się przed rokiem 1989	75
Obecnie żyje mi się łatwiej	21
Trudno powiedzieć	4

W zdecydowanej przewadze ankietowani przyznają, iż łatwiej żyło im się przed zmianami ustrojowymi, co dowodzi, że mają trudności z odnalezieniem się w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Zdarzają się też pozytywne oceny przemian ustrojowych, w których ankietowani dostrzegają większy dostęp do dóbr materialnych.

3.4.3 Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych

Zasoby mieszkaniowe Gminy Waśniów na koniec 2006 roku stanowiło 1859 mieszkań, z tego właścicielem 6 mieszkań była gmina. Wszystkie pozostałe są własnością prywatną mieszkańców gminy.

Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane na terenie Gminy Waśniów w latach 1999-2006

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Mieszkania	2005	2004	2006	1773	1854	1857	1859	1859
Izby	5891	5892	5905	6204	6439	6460	6470	6474
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	117788	117849	118071	139137	144100	144500	144788	144878
Liczba izb w mieszkaniach	2,94	2,94	2,94	3,50	3,47	3,48	3,5	3,5
Liczba osób w 1 mieszkaniu	3,63	3,63	3,63	4,00	3,82	3,80	3,80	3,80
Liczba osób na 1 izbę	1,23	1,23	1,23	1,14	1,10	1,09	1,09	1,09
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	58,7	58,8	58,9	78,7	77,7	77,8	77,9	77,9
Powierzchnia użytkowa na 1 osobę	16,2	16,2	16,2	19,6	20,4	20,5	20,5	20,5
Własność gminy								
Mieszkania	9	4	2	10	2	2	6	6
Izby	26	11	6	33	6	6	21	21
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	461	173	72	440	72	72	247	247

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2000-2007, Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W 2006 roku w porównaniu do 2002 roku dostrzega się wzrost liczby mieszkań o 4,9 %. Dotyczy on budownictwa indywidualnego. Nie rozwija się budownictwo w innych formach własności. Poniżej analizowany jest stan zaopatrzenia w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne.

Tabela 27.

Mieszkania wyposażone w urządzenia sanitarno-techniczne	2002	2003	2004	2005	2006
Wodociąg	1241	1226	1229	1231	1233
Ustęp splukiwany	845	849	852	854	856
Łazienka	886	890	893	895	897
Centralne ogrzewanie	1126	1130	1134	1136	1138
Gaz sieciowy	0	0	0	0	0

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Według stanu na koniec 2006 roku mieszkania z dostępem do wodociągu stanowiły 65,7 %, zaopatrzone w ustęp splukiwany 46 %, w łazienkę 48,3 %, w centralne ogrzewanie 61,2 %. W świetle prezentowanych danych statystycznych wiele mieszkań funkcjonuje w warunkach substandardowych. W subiektywnej ocenie warunków mieszkaniowych uwzględniono możliwość użytkowania samodzielnego mieszkania przez rodziny.

Tabela 28.

Proszę powiedzieć z jakiego tytułu Pana(i) gospodarstwo domowe użytkuje mieszkanie? N=150	Wskazania respondentów %
Własność budynku prywatnego	82
Własność w budynku komunalnym, zakładu pracy	0,7
Członkostwo w spółdzielni - mieszkanie własnościowe	4
Członkostwo w spółdzielni - mieszkanie lokatorskie	0
Najem mieszkania, opłata czynszu regulowanego (dawny przydział mieszkania kwaterunkowego, zakładowego)	0
Najem mieszkania, opłata czynszu wolnego	0
Mieszkanie socjalne	0
Podnajem części mieszkania	0
U rodziców lub innej rodziny	13,3

Większość respondentów - 82 % zamieszkuje we własnym budynku prywatnym, ponad 13 % korzysta z wsparcia socjalnego rodziny.

Rodziny, które są w trudnej sytuacji dochodowej korzystają na podstawie Rozporządzenia Rady ministrów z dnia 28 grudnia 2001r. (Dz. U. Nr 156, poz. 1817 z późn. zm.) z dodatków mieszkaniowych, przyznawanych przez gminę w ramach otrzymywanych dotacji budżetowych na ten cel.

Tabela 29. Dodatki mieszkaniowe przyznawane w latach 2000-2007

Rok	Liczba gospodarstw pobierających dodatki	Kwota wypłaconych dodatków	Kwota środków finansowych zaplanowanych na wypłacenie dodatków
2000	13	6016,03	x
2001	18	11103,93	x
2002	19	9993,20	x
2003	17	5081,00	5165,00
2004	13	4515,40	10500,00
2005	9	4000,77	10500,00
2006	6	1956,54	5000,00
2007	2	516,48	3098,00

Źródło poznania: Urząd Gminy w Waśniowie

3.5 Dostęp do dóbr i usług społecznych umożliwiających aktywność i integrację społeczną
Badając realizację zadań polityki społecznej poddano analizie wydatki gminy w latach 2000-2006.

Tabela 30.

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Wydatki ogółem	7930719	7718709	8947237	8578395	12349990	13051996	13950900	13320016
W liczbach bezwzględnych								
Rolnictwo	357033	865718	872953	909671	926689	870418	963929	445515
Transport i łączność	263651	499120	1490707	914132	1161782	2975624	1496049	1403569
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	554278	611331	495920	535494	1300030	676079	694400	619510
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	64304	0	0	0	0	0	0	0
Oświata i wychowanie	4851276	3480240	3739702	3816458	6089450	4526729	4753300	5372091
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	79434	84295	83879	88412	97414	129896	148500	177058
Ochrona zdrowia	95010	62295	123830	86188	78892	101913	103600	113831
Opieka społeczna	653196	864603	838790	821060	1236318	1923454	3879800	3219023
Kultura fizyczna i sport	0	0	553	1030	7599	1444	3600	9916
Administracja samorządowa	1000156	1121180	1192388	1234241	1243009	1518599	1490200	1547301
Wydatki na 1 mieszkańca	x	x	1263..56	1.219,04	1.748,79	1.848,72	1976,89	1885,62
Procentowy udział poszczególnych składników w wydatkach								
Rolnictwo	4,5	11,2	9,8	10,6	7,5	6,7	6,9	3,3
Transport i łączność	3,3	6,5	16,7	10,7	9,4	22,8	10,7	10,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7,0	7,9	5,5	6,2	10,5	5,2	4,9	4,7
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	0,8	0	0	0	0	0	0	0
Oświata i wychowanie	61,2	45,1	41,8	44,5	49,3	34,7	34,1	40,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,0	1,1	1	1	0,8	1	1,1	1,3
Ochrona zdrowia	1,2	0,8	1,4	1	0,6	0,8	0,7	0,9
Opieka społeczna	8,2	11,2	9,4	9,6	10	14,7	27,8	24,1
Kultura fizyczna i sport	0	0	0,006	0,01	0,06	0,01	0,03	0,07
Administracja samorządowa	12,6	14,6	13,3	14,4	10,1	11,6	10,7	11,6

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Największa część budżetu przeznaczana jest na oświatę i wychowanie, administrację i opiekę społeczną. Do 2003r. rosną wydatki na administrację publiczną, w 2004r. obserwuje się ich spadek i w dalszych latach utrzymują się one na zbliżonym poziomie. Najmniej w sferze polityki społecznej wydaje się na cele mieszkaniowe, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz kultury fizycznej i sportu. W latach 2004-2006 rośnie kwota wydatków na 1 mieszkańca w ogólnej kwocie wydatków publicznych, w 2007r. występuje spadek tych wydatków.

3.5.1 Edukacja

3.5.1.1 Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy

Według stanu na koniec 2007r. współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych wynosił 102,41, dla gimnazjów 109,39 oraz netto dla szkół podstawowych 102,01 i dla gimnazjów 105,18.

Tabela 31. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i grup wieku

Wyszczególnienie	Ogółem	Poziom wykształcenia								
		Wyższe	Policealne	Średnie			Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	Nieustalony
				Razem	Ogólnokształcące	Zawodowe				
Ogółem	5896	148	77	883	239	644	1620	2793	375	0
Mężczyźni	2923	64	11	361	58	303	1038	1312	137	0
Kobiety	2973	84	66	522	181	341	582	1481	238	0

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002

Odsetek osób z wykształceniem ponadpodstwowym w 2002 roku wynosił 46,26 %, w tym osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 2,5 %. W grupie osób z wykształceniem wyższym większość stanowiły kobiety - 56,8 %. Ogólnie na terenie Gminy Waśniów kobiety są lepiej wykształcone niż mężczyźni.

3.5.1.2 Eukacja przedszkolna

Wychowaniu przedszkolnemu podlegają dzieci w wieku 3-6 lat. W szeregu zadań własnych gminy zawarty jest między innymi obowiązek zakładania i prowadzenia przedszkoli publicznych. Od roku szkolnego 2004/2005 dzieci sześćioletnie mają mieć zagwarantowane ustawowo prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego. Według stanu na koniec grudnia 2006r. wychowanie przedszkolne na terenie Gminy Waśniów realizowane było w 4 oddziałach przedszkolnych usytuowanych przy szkołach podstawowych.

Tabela 32. Liczba dzieci zamieszkałych na terenie gminy objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2003-2007

Rok	Liczba dzieci w rocznikach		Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym			
	3-6 lat	6 lat	Liczba		%	
			3-6 lat	6 lat	3-6 lat	6 lat
2000	340	85	93	85	27,3	100
2001	334	84	98	84	29,3	100
2002	319	93	92	93	28,8	100
2003	315	83	95	83	30,1	100
2004	294	75	85	75	28,9	100
2005	291	69	81	69	27,8	100
2006	286	84	86	84	30,0	100
2007	288	70	75	70	26,0	100

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych, Gmina Waśniów

Z analizy uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym wynika, że jest ono dostępne dla wszystkich dzieci w sytuacji obligatoryjnego obowiązku, czyli dla 6 latków. Natomiast dzieci w wieku 3-5 lat mają ograniczone możliwości korzystania z przedszkola.

Wśród barier, które utrudniają wychowanie przedszkolne dzieci w wielu 3-5 lat należy wymienić:

- Ograniczone warunki środowiska domowego i niski poziom świadomości rodziców w zakresie znaczenia edukacji przedszkolnej, który nie zapewnia prawidłowej stymulacji rozwoju osobowego dziecka,
- Brak funduszy w gminie uniemożliwiający upowszechnienie edukacji przedszkolnej, szczególnie w odniesieniu do dzieci w wieku 3-5 lat,
- Brak nauczycieli przeszkolonych w zakresie alternatywnych form edukacji przedszkolnej.

3.5.1.3 Gminny system oświaty

System oświatowy na terenie Gminy Waśniów tworzą szkoły podstawowe oraz gimnazja. Nie funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne. Edukację na poziomie wyższym zapewniają placówki z terenu Powiatu Ostrowieckiego oraz inne najbliższe w Województwie Świętokrzyskim. W Gminie Waśniów działają 4 szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja.

Tabela 33. Liczba szkół i liczba uczniów w latach 1999-2007

Rok szkolny	Szkoly podstawowe			Gimnazja		
	Liczba szkół	Liczba uczniów	Absolwenci	Liczba szkół	Liczba uczniów	Absolwenci
1999/00	9	744	124	1	91	x
2000/01	7	650	223	1	184	x
2001/02	7	645	102	1	269	x
2002/03	7	630	98	1	277	72
2003/04	7	611	106	1	276	96
2004/05	7	596	105	2	309	76
2005/06	4	566	125	2	329	98
2006/2007	4	518	88	2	368	113
2007/2008	4	508	89	2	339	109

Od roku szkolnego 1999/00 do 2004/05 zmniejszyła się liczba uczniów w szkołach podstawowych o 19,9 %. W roku szkolnym 2006/07 w szkołach na terenie Gminy Waśniów zatrudnionych było 94. nauczycieli, z czego 80 stanowiły kobiety. Wykształceniem wyższym zawodowym legitymowało się 6 nauczycieli, wyższym magisterskim 86 nauczycieli. Wśród zatrudnionych nauczycieli 94 posiadało wykształcenie pedagogiczne. Wśród czynników utrudniających dostęp dzieci i młodzieży do szkół respondenci wymieniają problemy komunikacyjne - 13 % ankietowanych. Gmina posiada 2 gimbusy przeznaczone do przewozu uczniów. Baza dydaktyczna działających placówek oświatowych wymaga remontów i modernizacji jak również zakupu urządzeń i sprzętu wspomagających proces nauczania. Dla celów krzewienia kultury fizycznej niezbędna jest również poprawa infrastruktury sportowej /hale sportowe, boiska/. Istotnym elementem edukacji jest zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w różnych formach nieobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych. Wzmacniają one efekt edukacji, sprzyjają wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych, a także zwiększają możliwości uczestnictwa w kulturze.

Tabela 34.

Czy Pana(i) dziecko korzysta z zajęć nadobowiązkowych w szkole lub innych instytucjach w zakresie: N=125	Wskazania respondentów %
Języków obcych	11
Zajęć sportowych	17
Muzyki, rytmiki, tańca	3
Zajęć komputerowych	11
Dokształcania z przedmiotów objętych zajęciami obowiązkowymi (korepetycji)	2
Treningu pamięci	0
Zajęć plastycznych	2
Innych	3
Nie korzysta	57

Nieznaczny odsetek respondentów informuje, że ich dzieci korzystają z nadobowiązkowych zajęć edukacyjnych. Uczestnictwo dotyczy najczęściej zajęć sportowych, nauki języków obcych oraz zajęć komputerowych. Z badań wynika, iż w bardzo wąskim zakresie placówki szkolne realizują funkcje kulturalne.

3.5.1.4. Osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Integralną częścią systemu edukacji jest system kształcenia osób niepełnosprawnych. Dzieci i młodzież z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi kierowani są do odpowiedniej formy kształcenia na podstawie orzeczenia wydanego przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz innych poradniach specjalistycznych. W postępowaniu tym stosowane są procedury określone Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2001r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania (Dz. U. Nr 13, poz. 114.) Na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych zespoły orzekają o potrzebie kształcenia specjalnego, potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły, potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.

Tabela 35. Orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrowcu Świętokrzyskim wydane dla uczniów z terenu Gminy Waśniów w latach 1999-2006 według rodzajów orzeczeń i etapów kształcenia

Lp.	Poszczególne etapy kształcenia	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego							Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania								
		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007
1.	Dzieci do 3 roku życia																
2.	Dzieci w wieku przedszkolnym				1												
3.	Uczniowie szkół podstawowych	2	5	3	3	3				3	2	2	1	2			
4.	Uczniowie gimnazjum		1	3	2						1		1	5			
5.	Uczniowie szkół ponadpodstawowych /ponadgimnazjalnych	2		1													
6.	Młodzież nieucząca się i niepracująca																
Razem		4	6	7	6	5				3	3	2	2	7			

Źródło poznania: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Interwencja psychopedagogiczna podejmowana jest najczęściej na etapie kształcenia w szkole podstawowej.

Tabela 36. Orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrowcu Świętokrzyskim. wydane dla uczniów z terenu Gminy Waśniów w latach 1999-2006, według rodzajów orzeczeń

Lp.	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów	Ogółem															
		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007								
1.	Kształcenia w szkołach ponadpodstawowych dla uczniów z problemami zdrowotnymi			3													
2.	Rodzinnych domów dziecka																
3.	Domów dziecka																
4.	Specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych																
5.	Placówek resocjalizacyjnych																
6.	Zwolnienia od spełniania obowiązku szkolnego																
7.	Z uszkodzonym wzrokiem						1										
8.	Z uszkodzonym słuchem							2									
9.	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	5	2	2	4	3											
10.	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	3	4	1	1												
11.	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim																
12.	Z autyzmem																
13.	Z niepełnosprawnością ruchową	1		1													
14.	Z zaburzeniami sprzężonymi																
15.	Niedostosowanych społecznie																
16.	Z zaburzeniami zachowania																
17.	zagrożonych uzależnieniem																
Razem		3	3	2	2	7											
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania		3	3	2	2	7											

Źródło poznania: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Na przestrzeni 6 lat orzeczenia wydawane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów z terenu Gminy Waśniów dotyczyły najczęściej dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim. Obserwuje się znaczną liczbę uczniów niepełnosprawnych, u których orzeka się potrzebę kształcenia indywidualnego.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.) dziecko niepełnosprawne, posiadające specjalne potrzeby edukacyjne ma prawo do pobierania nauki we wszystkich typach szkół, dostosowania treści, metod i organizacji nauczania do ich możliwości psychofizycznych, pomocy psychologiczno pedagogicznej. Kształcenie osób niepełnosprawnych w zależności od ich deficytów i możliwości zdrowotnych może być prowadzone w różnych formach organizacyjnych: w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych oraz specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych.

Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci niepełnosprawne w wieku od 3 do 6 lat, jednakże w przypadku dzieci zakwalifikowanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną do kształcenia specjalnego, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 10 lat. Do oddziałów przedszkolnych na terenie Gminy Waśniów w poszczególnych uczęszczały dzieci niepełnosprawne w latach: 2004/2005 - 1 dziecko, 2005/2006 - 3 dzieci.

Tabela 37. Liczba niepełnosprawnych uczniów pobierających naukę w szkołach na terenie Gminy Waśniów w latach 2000-2007

Rok szkolny	Liczba niepełnosprawnych uczniów	
	Szkoły podstawowe	Gimnazja
2000/2001	-	-
2001/2002	2	-
2002/2003	1	-
2003/2004	2	-
2004/2005	4	-
2005/2006	7	-
2006/2007	7	-
2007/2008	7	-

Źródło poznania: Urząd Gminy w Waśniowie

Niepełnosprawni uczniowie korzystają z nauczania na etapie kształcenia w szkole podstawowej i w placówkach specjalnych działających na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego. Na terenie Gminy Waśniów od 2000 roku kształcono w szkołach podstawowych 23 niepełnosprawnych uczniów.

Uczniowie niepełnosprawni, szczególnie z niepełnosprawnością umysłową zajmują niskie pozycje na skali akceptacji. Większość spośród nich jest izolowana - 50 % wypowiedzi badanych uczniów i 63,3 % wypowiedzi badanych rodziców lub odrzucona - 30 % wypowiedzi uczniów i 1,7 % wypowiedzi rodziców. Tylko nieliczne dzieci są akceptowane - 15 % odpowiedzi badanych osób. Same dzieci niepełnosprawne postrzegają siebie w roli ucznia szkoły integracyjnej pozytywnie - 60 % uczniów i 50 % rodziców lub ambiwalentnie 33,3 % uczniów i 40 % rodziców. Pragną dobrze i efektywnie realizować nową dla siebie rolę społeczną i uzyskać za to odpowiednie gratyfikacje. Różnią się zasadniczo motywami uczęszczania do szkoły. Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową wskazują głównie motywy poznawcze - 68,4 %, społeczne 45 % i hedonistyczne 53,3 %, zaś ich koledzy z niepełnosprawnością umysłową - motywy społeczne 63,3 %, hedonistyczne 48,3 % i poznawcze 18,3 %.

Większość z nich ma ulubionych kolegów - według 80 % wypowiedzi rodziców i 66,7 % wypowiedzi uczniów. Rzadziej badani dostrzegają sympatie innych - 65 % rodziców i 40 % uczniów. Realność oceny uczniów z niepełnosprawnością umysłową może być przyczyną ich poczucia odrzucenia, odmienności i krzywdy.

Rodzice niepełnosprawnych dzieci w kształceniu integracyjnym obserwują małe zainteresowanie problemami dziecka ze strony pedagogów, niską tolerancję pełnosprawnych rówieśników i niektórych nauczycieli, podkreślają utrudnienia w postaci barier architektonicznych oraz dużej odległości do szkoły.

W opinii nauczycieli negatywne aspekty edukacji integracyjnej to niewłaściwy dobór uczniów niepełnosprawnych do tej formy nauczania, duża różnorodność upośledzeń, słaba pomoc finansowa w zabezpieczeniu potrzeb klasy, niewystarczające wsparcie ze strony specjalistów.

Zdrowi rówieśnicy deklaratywnie akceptują dzieci niepełnosprawne, co może być efektem zamierzonych działań nauczycieli. Według 80 % badanych uczniów niepełnosprawni koledzy powinni chodzić do szkół ogólnodostępnych. Badania socjometryczne ujawniają jednak pewien dystans psychologiczny we wzajemnych relacjach tych uczniów. W tej sytuacji konieczne jest prowadzenie w klasach integracyjnych szeregu zajęć mających na celu pokonanie barier psychologicznych i społecznych, wzajemne poznanie się, zrozumienie i akceptację.

Środowisko rodzinne dzieci z niepełnosprawnością umysłową częściej niż dzieci z niepełnosprawnością ruchową jest mniej korzystne wychowawczo. Tylko 40,9 % uczniów z niepełnosprawnością umysłową uzyskało ocenę pozytywną i 22,7 % wyraźnie negatywną. Atmosfera emocjonalna tego środowiska stwarza poczucie zagrożenia, sami rodzice nie radzą sobie z wychowaniem dziecka niepełnosprawnego umysłowo, a trudności finansowe obniżają status socjoekonomiczny rodzin. Środowisko to w decydujący sposób wpływa na osiągnięcia dydaktyczne, uspołecznienie i motywacje dziecka do nauki.

Środowisko rodzinne dzieci z niepełnosprawnością ruchową w 60 % należy uznać za pozytywne i zaledwie w 5 % za negatywne. Niepełnosprawność dziecka wpływa na atmosferę uczuciową domu - według 59,1 % badanych, czyniąc ją napiętą, przepełnioną nadmiarem przykrych przeżyć i problemów, nie dająca tym samym poczucia bezpieczeństwa. Trudności finansowe dla 43,1 % badanych to główna przyczyna różnorodnych problemów tych rodzin. Środowisko rodzinne w szerszym zakresie i większym stopniu niż uwarunkowania szkolne decyduje o rezultatach edukacji integracyjnej dzieci.²

² Indywidualne i środowiskowe uwarunkowania skutecznej integracji edukacyjnej dziecka niepełnosprawnego, Prof. dr hab. Władysława Pilecka, Uniwersytet Jagielloński, Akademia Świętokrzyska w: Materiały z konferencji popularno-naukowej „Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych”, Kielce 2004,

System pedagogiczny dla potrzeb osób niepełnosprawnych wymaga poprawy organizacji warunków nauczania, zmian w metodyce prowadzenia zajęć oraz poprawy we wzajemnych relacjach między uczniami i nauczycielami. Wymaga też ciągłego doskonalenia w zakresie tworzenia dla dzieci niepełnosprawnych odpowiednich warunków do funkcjonowania w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym, a także stosowania specyficznych programów wspomagających ich rozwój.

3.5.1.5 Aspiracje rodziców w zakresie edukacji dzieci i młodzieży

Zakres przedmiotowy przeprowadzonych badań obejmował poziom aspiracji rodziców w kwestii edukacji dzieci i młodzieży.

Tabela 38.

Jaki poziom wykształcenia chciał(a)by Pan(i) zapewnić swoim dzieciom?	Wskazania respondentów wg poziomu wykształcenia %					Ogółem
	Wyższe	Policealne	Średnie	Zawodowe	Podstawowe i niższe	
N	6	2	40	52	50	150
Gimnazjum	-	-	-	-	-	-
Zawodowe	-	-	-	-	-	-
Liceum profilowane	-	-	-	-	11	4
Liceum ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-
Technikum, liceum zawodowe	-	-	-	10	45	19
Szkoła pomaturalna	-	-	-	60	19	27
Szkoła wyższa, licencjat	-	-	-	20	-	7
Szkoła wyższa	100	100	100	10	25	43

Z badań wynika, iż rodzice generalnie rozumieją wpływ wykształcenia na powodzenie i szanse życiowe swoich dzieci. W badanych gospodarstwach domowych większość z nich chciałaby zapewnić swoim dzieciom wykształcenie wyższe - 43 %. Większe aspiracje mają rodzice, którzy sami posiadają wykształcenie ponad zawodowe. Na poziomie niższym rodzice zainteresowani są wyuczeniem swoich dzieci konkretnego zawodu, co prognozuje pozytywnie.

W zestawie sformułowanych pytań zwrócono się do rodziców o ocenę możliwości spełnienia swoich aspiracji względem edukacji ich dzieci.

Tabela 39.

Czy jest na to szansa? N=150	Wskazania respondentów %
Duże szanse	27
Umiarkowane szanse	53
Małe szanse	11
Brak szans	9

Stosunkowo wysokie wskaźniki odpowiedzi dotyczą pozytywnego nastawienia respondentów do planów związanych z wykształceniem swoich dzieci. Niepokój odczuwa 20 % ankietowanych osób.

W badaniach podjęto próbę zidentyfikowania przyczyn ewentualnego braku szans na realizację zamierzeń edukacyjnych.

Tabela 40.

Jeżeli Pana(i) dziecko/dzieci nie mają szans uzyskać oczekiwanego poziomu wykształcenia, to proszę określić z jakich powodów:	Wskazania respondentów %
N	30
Ze względu na stan zdrowia	7
Ze względów materialnych	60
Brak szkoły blisko miejsca zamieszkania	13
Dziecko ma kłopoty z nauką	11
Dziecko podjęło pracę	2
Dziecko nie chce dalej kształcić się	7
Nie warto zdobywać dalszego wykształcenia	0

Zapewnienie oczekiwanego poziomu wykształcenia dla swoich dzieci może być nierealne najczęściej z powodów finansowych - 60 %. Wśród czynników, które mogą uniemożliwić dalsze kształcenie wymienia się też brak szkoły blisko miejsca zamieszkania - 13 %, co pośrednio można wiązać i z sytuacją ekonomiczną rodziny i ze stanem zdrowia dziecka. Notuje się też kłopoty dzieci w nauce, co sugeruje konieczność organizowania różnych form wspierania dzieci i młodzieży w nauce.

3.5.1.6 Edukacja ustawiczna kadr

Postęp technologiczny wymaga umiejętności szybkiego przystosowania się do zmian. Kształcenie ustawiczne jest niezbędnym środkiem do aktualizowania kwalifikacji. Jego realizacja to także sposób na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Wiąże się z tym poprawa sytuacji na rynku pracy, mniejsze ryzyko utraty pracy, wzrost dochodów. Potrzeby w zakresie edukacji ustawicznej kadr nie były bezpośrednio przedmiotem.

Sytuację w tej dziedzinie można odnieść do wskaźników wojewódzkich. W Województwie Świętokrzyskim udział osób uczących się i doksztalających się w liczbie ludności w wieku 25-64 lata w 2003r. wynosił 3,5 %, w 2004r. 4,3 %, w 2005r. 4,1 %. Pod tym względem województwo jest na 13 miejscu w kraju.

3.5.2. Kultura i wypoczynek

Życiem kulturalnym na terenie Gminy Waśniów sterują dwie placówki kultury tj. Gminny Ośrodek Kultury w Waśniowie oraz Biblioteka Publiczna w Waśniowie z filiami w Mominie i w Sarniej Zwoli. Prężnie działa Koło Gospodyń Wiejskich w Nowym Skoszynie oraz Dziecięcy Zespół Ludowy „Miniaturka”. Gminny Ośrodek Kultury jest inicjatorem i organizatorem licznych imprez kulturalnych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych - przeglądy piosenki, tańca, teatryki szkolne, turnieje i festyny. Wspiera działalność miejscowych organizacji pozarządowych tj. „Towarzystwa Przyjaciół Waśniowa”. Oczekiwaną przez mieszkańców gminy działalność GOK utrudniają ograniczenia bazy lokalowej. W planie rozwoju lokalnego uwzględniono jej poprawę poprzez adaptację niewykorzystanych budynków lub budowę nowego obiektu. Tego samego rodzaju problemy dotyczą działalności biblioteki publicznej, której modernizacja jest również zadaniem priorytetowym w planie rozwoju lokalnego.

Tabela 41.

Wyszczególnienie pytań	Wskazania respondentów %	
	Tak	Nie
Czy są w okolicy miejsca w których może Pan(i) spędzać wolny czas? N=110	21	79
Czy są w okolicy takie miejsca, gdzie dzieci i młodzież mogą spędzać wolny czas? N=110	9	91
Czy działają w Pana(i) miejscu zamieszkania instytucje kulturalne? N=110	7	93

Badania opinii publicznej potwierdzają stan faktyczny w tej sferze, który skutkuje dużym niezadowoleniem z miejscowej oferty kulturalnej. Niezadowolenie to wynika nie tylko z warunków środowiskowych. Wiąże się też z sytuacją ekonomiczną gospodarstw domowych, która uniemożliwia mieszkańcom organizowanie aktywnego życia kulturalnego we własnym zakresie /Tabela 22/. Badani oczekują oferty kulturalnej w godzinach wolnych od pracy, sygnalizują, że po godzinach pracy brak jest dostępu do biblioteki i czytelnicy. Padają sugestie utworzenia kawiarenki internetowej.

3.5.3 Zdrowie i opieka zdrowotna

3.5.3.1 Problemy zdrowotne

Główne przyczyny zgonów w Powiecie Ostrowieckim według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, Banku Danych Regionalnych za 2005r., stanowią choroby układu krążenia - 618 tj. 51,1 % wszystkich zgonów, w następnej kolejności choroby nowotworowe - 282 tj. 23,3 %, zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu - 78 tj. 6,4 %, choroby układu oddechowego - 53 tj. 4,3 % i choroby układu trawiennego - 41 tj. 3,46 %. Mieszkańcy Gminy Waśniów w wieku 19 lat i więcej najczęściej chorują na choroby układu krążenia. W 2006 roku choroby układu krążenia stanowiły 56 % wszystkich rozpoznanych schorzeń. Choroby układu oddechowego stanowiły 3,2 %. Ponadto w 2006 roku większe wskaźniki notuje się w odniesieniu do cukrzycy (119 osób tj. 12,4 %) oraz chorób mięśniowo-kostnych tkanki łącznej (102 osoby tj. 10,7 %). U dzieci i młodzieży do lat 19 najliczniej rozpoznaje się w 2006r. wady wzroku - 100 osób tj. 26 % oraz zaburzenia rozwoju fizycznego - 96 osób tj. 25 %.

Samoocena stanu zdrowia mieszkańców gminy była przedmiotem prowadzonych badań.

Tabela 42.

Jak ogólnie ocenia Pan(i) swój stan zdrowia? N=140	Wskazania respondentów %
Bardzo dobry	10
Dobry	20
Raczej dobry	15
Raczej zły	40
Zły	10
Bardzo zły	5

Pozytywnie swój stan zdrowia ocenia 45 % ankietowanych osób. Różne dolegliwości zgłasza 55 % badanych osób.

Tabela 43.

Jak ogólnie ocenia Pan(i) swoje samopoczucie psychiczne? N=145	Wskazania respondentów %
Bardzo dobre	10
Dobre	50
Raczej dobre	27
Raczej złe	13

Niekorzystnie swoje samopoczucie psychiczne ocenia 28 % badanych osób.

Tabela 44.

Jak silne jest Pana(i) pragnienie życia? N=143		Wskazania respondentów %
Skala oceny	1	-
	2	-
	3	-
	4	7
	5	4
	6	6
	7	9
	8	12
	9	36
	10	26

Przy codziennych trudnościach niewiele badanych odczuwa załamania. Najniższa ocena w oznaczonej skali dotyczy 4 pkt i zaznacza ją 7 % badanych. W tych warunkach niezbędna jest kontynuacja takich usług jak poradnictwo, w tym specjalistyczne.

3.5.3.2 Dostęp do opieki zdrowotnej

Zgodnie z art. 6. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2004r. Nr 210 poz. 2135 z późn. zm.), do zadań własnych gminy należy:

- Opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy
- Inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami
- Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

Dostęp do świadczeń medycznych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Waśniów zapewnia Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Waśniowie. W strukturach organizacyjnych zakładu funkcjonują dwie przychodnie - w Garbaczu i w Waśniowie.

Tabela 45.

Placówka ochrony zdrowia	Liczba udzielonych porad ogółem							Liczba osób objętych opieką według umowy z NFZ						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Przychodnia w Waśniowie	15971	14652	16095	19979	18057	18623	22.861	6568	6489	6510	6518	6495	6534	6471
Dzieci	4403	4093	4471	4403	5209	5042	5103							
Przychodnia w Garbaczu	8161	6713	6825	8755	7031	6622	8062							
Dzieci	1343	1133	1066	1062	1336	1359	1576							

Od 2001 roku usługi medyczne kontraktowane są z NFZ na tym samym poziomie. W ofercie programów zdrowotnych finansowanych przez samorząd gminy realizowane są programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Dla celów higieny szkolnej zapewnia się dyżury pielęgniarki w placówkach oświatowych. Ze specjalistycznych świadczeń medycznych mieszkańcy korzystają w Przychodni i Szpitalu Rejonowym w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz w innych zakładach ochrony zdrowia na terenie województwa. Miejscowe zakłady ochrony zdrowia wymagają rozbudowy, remontu i modernizacji oraz doposażenia w niezbędne urządzenia i aparaturę medyczną, co zapisano w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Waśniów na lata 2004-2013.

Tabela 46.

Wyszczególnienie pytań	Wskazania respondentów %
W Pana(i) miejscu zamieszkania dostęp do opieki medycznej jest: N=140	
Bardzo dobry	10
Dobry	30
Raczej dobry	10
Raczej zły	43
Zły	7

Wskaźniki oceny dostępu do świadczeń medycznych zarówno w kategorii ocen pozytywnych jak i ocen negatywnych kształtują się w granicach 50 %. Sygnalizowany jest trudny dostęp do specjalistów w różnych dziedzinach, ze względu na bariery transportowe oczekiwane są w miejscu zamieszkania usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 47.

Czy Pan(i) lub ktokolwiek w Pana(i) gospodarstwie w ciągu ostatnich 2 lat korzystał z usług? N=140	Wskazania respondentów %*
Placówek służby zdrowia opłacanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia	89
Placówek, w których trzeba płacić z własnej kieszeni	15
Placówek opłacanych przez pracodawcę	3

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka określeń

Zasadniczym źródłem finansowania świadczeń medycznych dla respondentów jest Narodowy Fundusz Zdrowia. Znaczna część badanych - 15 % korzysta z prywatnych usług zdrowotnych, pokrywając koszty leczenia na własny rachunek. W finansowaniu świadczeń zdrowotnych uczestniczą też pracodawcy.

Tabela 48.

Czy w ciągu ostatnich 2 lat zdarzyło się w Pana(i) gospodarstwie domowym, że: N=140 *	Wskazania respondentów %*
Nie starczyło pieniędzy na wykupienie leków zalecanych przez lekarza	29
Z powodu braku pieniędzy nie leczyli Państwo zębów	31
Z powodu braku pieniędzy musieli Państwo zrezygnować z protez zębowych	9
Z powodu braku pieniędzy musieli Państwo zrezygnować z wizyty u lekarza	11
Z powodu braku pieniędzy musieli Państwo zrezygnować z badań medycznych (np. badania laboratoryjnych, prześwietlenia, EKG itp.)	17
Z powodu braku pieniędzy musieli Państwo zrezygnować z zabiegów rehabilitacyjnych	24
Z powodu braku pieniędzy musieli Państwo zrezygnować z wyjazdu do sanatorium	35
Z powodu braku pieniędzy musieli Państwo zrezygnować z leczenia w szpitalu	4

* Procenty nie sumują się, do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka określeń

Zaspokajanie potrzeb zdrowotnych ankietowanych osób w wielu sytuacjach uwarunkowane jest indywidualnymi możliwościami budżetowymi. Kryzysowe sytuacje dotyczą zarówno zaopatrzenia medycznego na poziomie podstawowym jak i specjalistycznym, w tym usług diagnostycznych i rehabilitacyjnych.

3.5.3.3 Leki i apteki

Gminę obsługują 2 apteki prywatne, w których zatrudnia się 3 farmaceutów. W wyniku analizy informacji uzyskanych od ankietowanych osób odnotowano zdarzenia, w których z powodów finansowych chorzy muszą zrezygnować z zakupu niezbędnych leków - 29 % wypowiedzi.

3.5.3.4 Personel w podstawowej opiece zdrowotnej

Według stanu na 31.12.2006r. łącznie w podstawowej opiece zdrowotnej zatrudnionych było 4 lekarzy, w tym 1 lekarz rodzinny, 1 pediatra, 9 pielęgniarek. W grupie średniego personelu medycznego funkcjonują 3 pielęgniarki środowiskowe rodzinne oraz 1 środowiskowa nauczania i wychowania.

3.6 Transport i komunikacja

Transport i komunikacja spełniają ważne funkcje w rozwoju lokalnym z punktu widzenia mobilności mieszkańców dla potrzeb edukacji, zatrudnienia, rekreacji i wypoczynku, ochrony zdrowia itp. Mieszkańcy gminy Waśniów obsługiwani są przede wszystkim przez transport Państwowej komunikacji Samochodowej, który organizowany jest przez następujących PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wśród pierwszoplanowych spraw wymagających pilnej interwencji ankietowani wymieniają konieczność poprawy infrastruktury drogowej poprzez budowę nowych dróg oraz remonty już funkcjonujących. Problem ten został podjęty w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Waśniów.

Tabela 49.

Czy w Pana(i) miejscowości występują problemy transportu i komunikacji? Jeżeli tak to kogo dotyczy? N=147	Wskazania respondentów %*
Dojazdu dzieci i młodzieży do szkoły	13
Dojazdu osób dorosłych do pracy zarobkowej	35
Dojazdu do miejscowości gdzie zlokalizowane są najbliższe instytucje ochrony zdrowia	19
Dojazdu do miejscowości gdzie zlokalizowane są najbliższe instytucje kultury, sportu i rekreacji	45
Transportu i komunikacji osób niepełnosprawnych	78

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka określeń

Problemy komunikacyjne odczuwane są zarówno przez młodzież szkolną jak i osoby w wieku aktywności zawodowej. Ważną kwestią są bariery transportowe dla osób niepełnosprawnych. Na terenie Gminy Waśniów żadna z instytucji społecznych nie dysponuje środkiem lokomocji przystosowanym konstrukcyjnie do przewozu osób niepełnosprawnych.

3.7 Zabezpieczenie społeczne

3.7.1 Instytucje i świadczenia pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest zorganizowanym systemem usług społecznych i instytucji, funkcjonującym w warunkach stacjonarnych i środowiskowych w celu pomocy jednostkom i grupom społecznym w osiągnięciu satysfakcjonującego standardu życia. Podstawowe zasoby instytucji pomocy społecznej stanowią zasoby ludzkie tj. kadry oraz instrumenty działania takie jak: praca socjalna, poradnictwo, pomoc materialna wraz ze świadczeniami finansowymi oraz usługi. W ofercie pomocy stosowane są również instrumenty aktywizujące: kontrakt socjalny, prace społecznie użyteczne oraz zatrudnienie socjalne i wspierane.

Na terenie Gminy Waśniów pomoc społeczną organizuje samorząd gminny, powiatowy oraz organizacje pozarządowe tj. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta „Nasze Gospodarstwo”, które prowadzi schronisko dla samotnych rolników w Skoszynie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie według stanu na koniec grudnia 2006r. zatrudniał 5 osób, w tym 3 pracowników socjalnych posiadających specjalizację I stopnia z zakresu pracy socjalnej. Rejon opiekuńczy według stanu na koniec 2006r. liczył 7057 mieszkańców. W tej sytuacji nie są spełnione standardy zatrudnienia określone w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, według którego ośrodki pomocy społecznej powinny zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku: 1 pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W miejscowym ośrodku pomocy społecznej wskaźnik ten wynosi 2 352 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Tabela 50. Zestawienie budżetu gminy na cele pomocy społecznej, w tym na świadczenia udzielane klientom pomocy społecznej w latach 2000-2007.

Rok	Wydatki w budżecie gminy na pomoc społeczną ogółem	Kwota wypłaconych świadczeń			Udział % kwoty wypłaconych świadczeń w ogólnej kwocie wydatków na pomoc społeczną	Udział % kwoty wypłaconych świadczeń w ramach zadań zleconych w ogólnej kwocie wypłaconych świadczeń	Udział % kwoty wypłaconych świadczeń w ramach zadań własnych w ogólnej kwocie wypłaconych świadczeń
		Ogółem	W ramach zadań zleconych gmin	W ramach zadań własnych gmin			
2000	631.196,00	389.535,00	343.750,00	45.785,00	61,7	88,2	11,8
2001	864.603,00	543.508,00	473.543,00	69.965,00	62,9	87,1	12,9
2002	838.790,00	553.650,00	502.631,00	51.019,00	66	90,8	9,2
2003	821.060,00	503.644,00	467.147,00	36.497,00	61,3	92,8	7,2
2004	1.236.318,00	307.411,00	165.535,00	141.876,00	24,9	53,8	46,2
2005	1927160,00	250.342,00	90.600,00	159.742,00	12,99	36,2	63,8
2006	2899767,26	1.272.420,00	1.023.498,00	248.922,00	43,88	80,4	19,6
2007	646.739,12	444.969,30	114.369,12	333.600,18	68,80	25,70	74,30

Wydatki na świadczenia pomocy społecznej były największe w 2006 roku. Od 2004r. zmieniają się proporcje wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych gminy ze względu na zmiany organizacyjne w systemie zabezpieczenia społecznego.

Tabela 51. Rzeczywista liczba osób i rodzin zamieszkałych w Gminie Waśniów, które w trybie decyzji zostały objęte pomocą społeczną w ramach zadań zleconych i własnych gmin w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w trybie decyzji							Liczba rodzin							Liczba osób w rodzinach							Odsetek ludności zamieszkałej na terenie gminy korzystającej z pomocy społecznej w stosunku do ogółu zamieszkałej ludności									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	282	437	539	316	313	218	312	269	280	358	352	313	313	218	312	269	1093	1506	1769	1198	1279	750	1245	15,4	21,2	25,1	16,9	18,1	10,6	17,6	13,3
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	166	169	170	191	54	26	31	33	164	167	167	188	54	26	31	33	643	656	644	738	156	47	60	9,1	9,2	9,1	10,4	2,2	0,7	0,9	0,7
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	116	268	369	125	259	192	281	236	116	191	185	125	259	192	281	236	450	850	1125	460	1123	703	1185	6,3	11,9	16	6,5	15,9	9,9	16,8	12,6
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	x	x	x	x	x	x	156	120	216	227	170	228	228	99	126	120	971	911	658	935	1018	465	630	13,7	12,8	9,3	13,2	14,4	6,6	8,9	7,2
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	x	x	x	x	x	83	80	151	139	97	147	122	67	83	80	491	602	388	626	517	267	302	6,9	8,5	5,5	8,8	7,3	3,8	4,3	5,1

Źródło poznania: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie - sprawozdanie MPiPS - 03, Urząd Gminy w Waśniowie

Świadczeniami pomocy społecznej obejmowano najwięcej ludności w latach 2001-2002. W następnych latach obserwuje się sukcesywny spadek, przy czym od 2004r. jest on również efektem zmian instytucjonalnych. W 2006r. dostrzega się wzrost liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w wyniku wzrostu wskaźnika ubóstwa oraz stopy bezrobocia. Niewielki odsetek klientów pomocy społecznej korzysta z pracy socjalnej. Nie realizuje się kontraktów socjalnych.

W 2006r. z pomocy społecznej w ramach zadań własnych, 82 osoby otrzymały zasiłki celowe tj. 16,1 %, w tym najczęściej z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności, z posiłku skorzystało 256 osób tj. 50,3 % i były to dzieci, z zasiłku celowego skorzystała 1 osoba w wyniku zdarzenia losowego, zasiłki celowe przyznano dla 170 osób tj. 33,4 %. Z poradnictwa specjalistycznego skorzystały 73 rodziny, w których funkcjonowało 328 osób. W ramach zadań zleconych 31 osób tj. 3,6 % otrzymało zasiłki stałe w tym 21 tj. 2,4 % osób samotnie gospodarujących, zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiołową 832 osoby tj. 96,4 %.

Z zasobów pomocy społecznej mogą korzystać jednostki, rodziny i grupy, definiujące własną sytuację życiową, jako trudną czy problemową. Tabela poniżej prezentuje liczbę klientów pomocy społecznej rejestrowanych w dokumentach ośrodka pomocy społecznej w poszczególnych kategoriach problemów zidentyfikowanych u osób i rodzin zamieszkałych w Gminie Waśniów.

Tabela 52. Powody trudnych sytuacji życiowych, w których przyznawano świadczenia pomocy społecznej mieszkańcom gminy Waśniów w latach 2000-2007

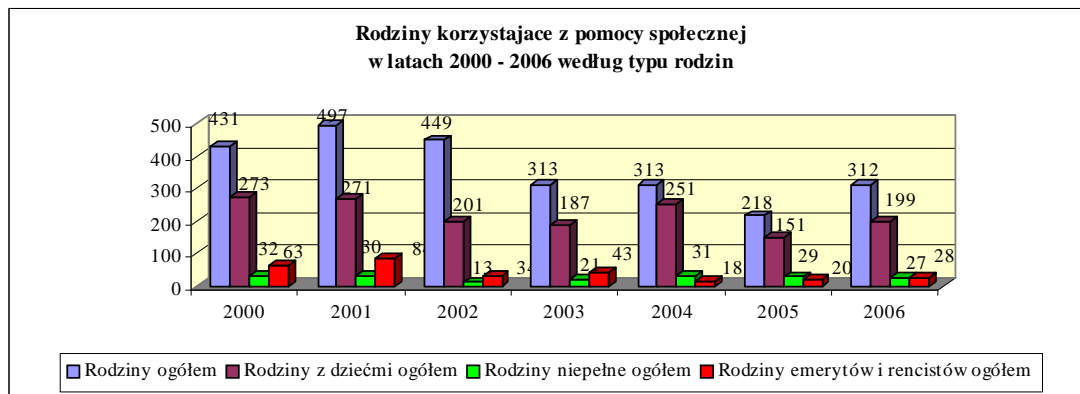
Wyszczególnienie	Liczba rodzin							Liczba osób w rodzinach								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ubóstwo	-	-	4	8	1	4	3	12	-	-	16	14	38	6	4	28
Sieroctwo	1	-	-	1	4	-	-	1	2	-	1	25	-	-	1	
Bezdomność	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	1	3	-	-	-	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	50	30	38	24	8	13	1	150	209	123	166	110	47	86	5
W tym wielodzietność	x	x	x	x	1	7	12	1	x	x	x	x	42	45	82	5
Bezrobocie	93	97	114	129	147	106	115	86	361	350	451	474	820	429	442	297
Niepełnosprawność	68	76	118	83	39	34	57	53	234	233	398	254	176	122	145	122
Długotrwała lub ciężka choroba	77	61	31	26	13	44	45	25	241	277	130	68	72	109	148	71
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8	24	7	14	19	6	7	11	47	135	46	81	135	28	27	76
Rodziny niepełne	4	10	1	5	6	4	7	-	15	38	6	22	34	15	27	-
Rodziny wielodzietne	4	11	5	7	8	2	-	11	34	94	37	54	75	13	-	76
Przemoc w rodzinie	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-	-
Alkoholizm	1	3	-	1	1	-	1	-	5	3	-	4	1	-	5	-
Narkomania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	3	4	-	3	-	2	3	3	7	11	-	3	-	4
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-	-
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-	-
Zdarzenie losowe	x	x	x	x	4	3	2	3	x	x	x	x	31	19	10	10
Sytuacja kryzysowa	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-	-
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	69	-	-	-	-	-	8	-	69	-	1	-	-	-	21

Źródło poznania: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie - sprawozdanie MPiPS - 03

Najczęściej klienci pomocy społecznej borykali się z problemem bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ten ostatni problem dotyczył rodzin niepełnych. W 2006 roku w porównaniu do 2005r. rośnie liczba osób pobierających świadczenia z tytułu ochrony macierzyństwa. W latach 2000-2007 notuje się również osoby i rodziny z problemem ubóstwa, sieroctwa, bezdomności oraz integracji społecznej po opuszczeniu zakładu karnego.

Wykres 6.

Źródło poznania: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie - sprawozdanie MPIPS - 03

Najczęściej z pomocy społecznej korzystają rodziny z dziećmi, w 2006 roku stanowiły one 63,8 % wszystkich rodzin pobierających świadczenia. W dalszej kolejności są rodziny emerytów i rencistów - 8,97 % oraz rodziny niepełne - 8,65 %.

W celu ochrony poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych ośrodek pomocy społecznej w ramach zadań własnych oraz programów rządowych „Posiłek dla potrzebujących” i „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” wspiera dożywianie osób i rodzin.

Tabela 53. Realizacja programu dożywiania w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem liczba uczniów objętych dożywianiem	10	130	227	239	279	289	325	324
Dzieci do 7 roku życia	-	-	-	-	-	-	66	62
Pozostałe osoby	-	-	-	-	-	-	104	115
Koszt dożywiania ogółem	3.316,00	6.577,00	12.551,00	17.987,00	48.430,00	66.106,00	126.150,00	158.045,00
z tego ze środków								
własnych gminy	3.316,00	6.577,00	12.551,00	17.087,00	27.180,00	7.706,00	14.150,00	33.045,00
dodatkowych z rezerwy budżetowej	0	0	0	0	21.250,00	58.400,00	112.000,00	125.000,00

Źródło poznania: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie

W latach 2000-2007 sukcesywnie rośnie liczba uczniów objętych dożywianiem. Mieszkańcy gminy, którzy pozbawieni są opieki rodzinnej korzystają z pobytu w domach pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Ostrowieckiego funkcjonują 2 domy pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Tabela 54. Liczba osób z terenu Gminy Waśniów umieszczonych w domach pomocy społecznej w latach 2000-2007

Typ domu pomocy społecznej	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dla ludzi starych w Kałkowie- Godowie	1	-	-	-	-	-	-	-
Dla osób przewlekle somatycznie chorych w Ostrowcu Świętokrzyskim	3	12	-	7	-	-	3	-
Dom pomocy Społecznej „Relax” w Brodach							2	-
Razem	4	12	-	7	-	-	5	-

Ogółem w latach 2000-2006 w domach pomocy społecznej umieszczono 28 osób z terenu Gminy Waśniów.

3.7.2 Świadczenia rodzinne

W dziale zabezpieczenia społecznego realizowane są również świadczenie rodzinne, przewidziane ustawą z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.), które obejmują zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego oraz świadczenia opiekuńcze tj. zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Tabela 55. Wydatki na świadczenia rodzinne i świadczeniobiorcy w IV kwartale w latach 2004-2007

Rok	Zasiłki rodzinne z dodatkami						Świadczenia opiekuńcze					
	Ogółem		Zasiłki rodzinne		Dodatki do zasiłków rodzinnych		Ogółem		Zasiłki pielęgnacyjne		Świadczenia pielęgnacyjne	
	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń
2004	563.146,00	6226	171.090,00	3719	392.056,00	2507	105.852,00	484	50.832,00	353	55.020,00	131
2005	1.023.380,00	14033	387.314,00	8399	636.066,00	5634	267.132,00	1375	161.712,00	1123	105.420,00	252
2006	1.462.736,00	22595	736.152,00	14386	726.584,00	8209	487.093,00	2720	353.421,00	2401	133.672,00	319
2007	1.628.925,00	22406	877.508,00	14412	751.417,00	7994	574.911,00	3166	432.531,00	2827	142.380,00	339

Źródło poznania: Urząd Gminy w Waśniowie, Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizowanych świadczeń.

W strukturze świadczeń rodzinnych dominują zasiłki rodzinne z dodatkami. W 2004 roku 40,3 % pobierających zasiłki rodzinne otrzymywało dodatki rodzinne, w 2005 roku 40,1 %, w 2006r. 36,3 %, w 2007r. 35,7 %.

W ramach świadczeń opiekuńczych częściej przyznawane są zasiłki pielęgnacyjne - w 2004 roku 72,9 %, w 2005 roku 81,7 % w 2006r. 88,3 % w 2007r. 89,3 %

Tabela 56. Struktura dodatków do zasiłków rodzinnych - wydatki i liczba świadczeń w IV kwartale w latach 2004-2007

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń				Odsetek świadczeń w poszczególnych rodzajach dodatków			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Urodzenie dziecka	17	42	70	46	0,7	0,7	0,9	0,6
Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	190	244	240	207	7,6	4,3	2,9	2,6
Samotne wychowywanie dziecka i utrata prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Samotne wychowywanie dziecka	1357	1709	516	532	54,1	30,3	6,3	6,7
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	365	772	1115	1212	14,6	13,7	13,6	15,2
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	46	87	108	87	1,8	1,5	1,4	1,1
Kształcenie i rehabilitacja dziecka powyżej 5 roku życia	319	685	1007	1125	12,7	12,2	12,3	14,1
Rozpoczęcie roku szkolnego	280	748	976	869	11,2	13,3	11,9	10,9
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	298	1205	2307	2303	11,9	21,4	28,1	28,8
Wydatki związane z zamieszaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła	33	128	145	84	1,3	2,3	1,8	1,1
Wydatki związane z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	265	1077	2162	2219	10,6	19,1	26,4	27,8
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	x	914	2985	2825	x	16,2	36,4	35,3
Razem	2507	5634	8209	7994	100	100	100	100

Źródło poznania: Urząd Gminy w Waśniowie, Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizowanych świadczeń.

W 2007r. dodatki rodzinne najczęściej przyznawano z powodu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia dziecka poza miejscem zamieszkania oraz kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

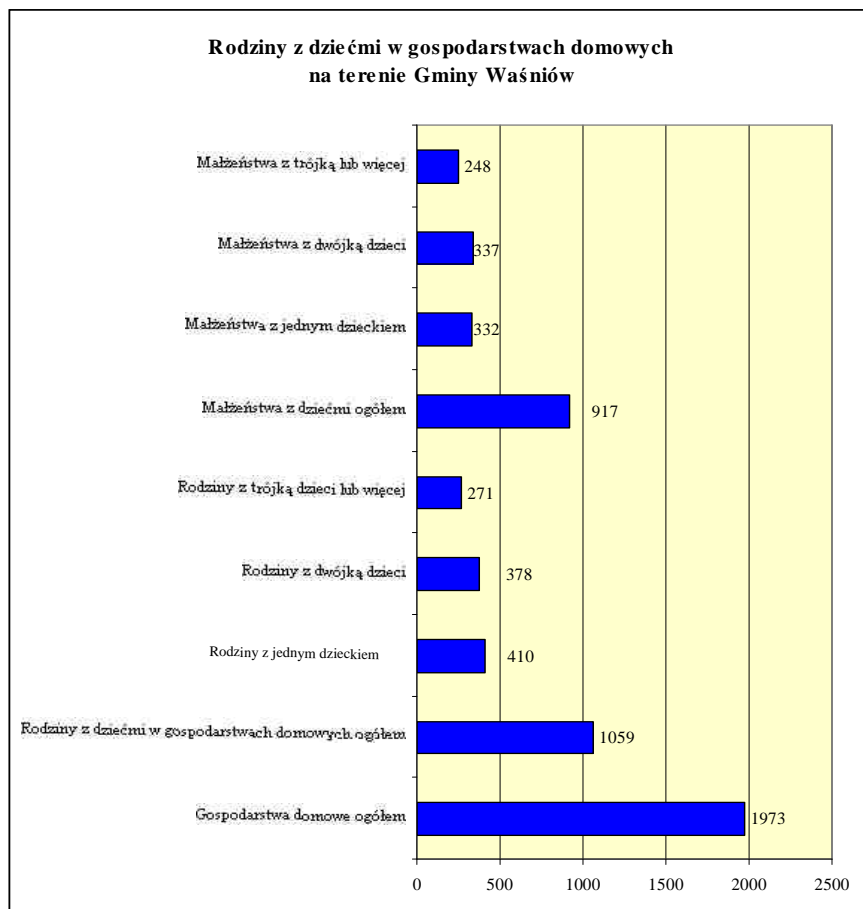
3.7.3 Opieka nad rodziną i dzieckiem

Prawa rodziny i prawa dziecka stanowią dobro chronione przede wszystkim przez zapisy Konstytucji RP:

- Art. 71 ust. 1 „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”.
- Art. 72 ust. 1 i 2 „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Właściwymi w sprawach ochrony praw i dobra dziecka organami władzy publicznej są przede wszystkim organy samorządu terytorialnego. Z analizy zadań pomocy dziecku i rodzinie określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej wynika, że gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz powiat odpowiedzialny za infrastrukturę instytucjonalną umożliwiającą wykonywanie zadań dotyczących pomocy dziecku i rodzinie w systemie zintegrowanym.

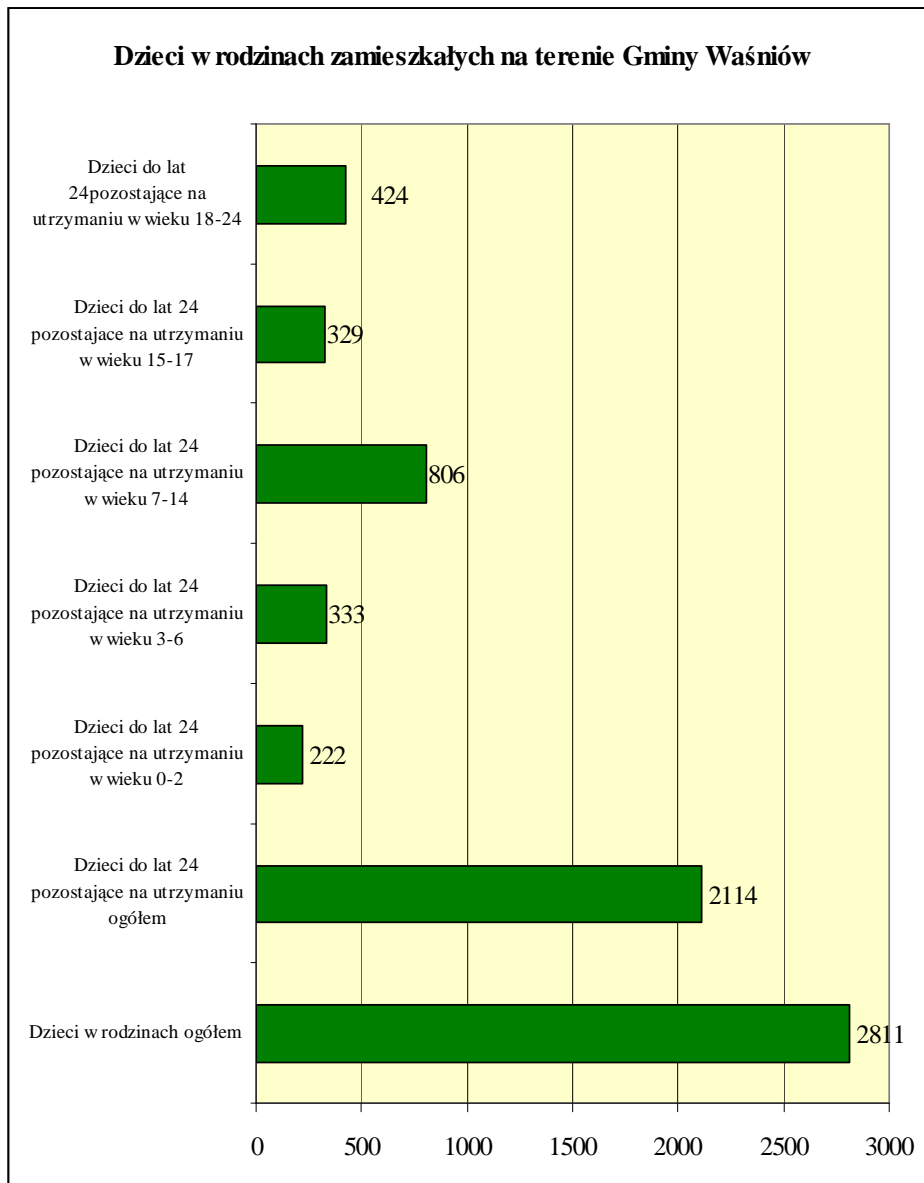
Wykres 7.

Źródło poznania: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

NSPL 2002 szacuje, że rodziny z dziećmi zamieszkują 53,7 % gospodarstw domowych. Rodziny z jednym dzieckiem stanowią 38,7 %, z dwójką dzieci 35,7 %, z trójką lub więcej 25,6 %. Małżeństwa z dziećmi stanowią 86,6 % rodzin z dziećmi.

Wykres 8.

Źródło poznania: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

Według danych NSPL 2002 w rodzinach zameldowanych na terenie Gminy Waśniów zamieszkuje 2811 dzieci ogółem. W tym 75,2 % stanowią dzieci do lat 24 pozostające na utrzymaniu. W grupie pozostających na utrzymaniu 10,5 % stanowią dzieci w wieku 0-2, 15,8 % w wieku 3-6, 38,1 % w wieku 7-14, 15,6 % w wieku 15-17 i 20,1 w wieku 18-24.

Tabela 57. Dzieci objęte opieką w latach 2000-2007 w ramach kompetencji samorządu powiatowego

Rok	Liczba dzieci objętych opieką ogółem	Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	
		Liczba	%	Liczba	%
2000	4	1	25	3	75
2001	2	0	0	2	100
2002	3	0	0	3	100
2003	5	1	20	4	80
2004	3	1	33,3	2	66,7
2005	8	3	37,5	5	62,5
2006	4	0	0	4	100
2007	8	0	0	8	100

Źródło poznania: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim

W 2005r. w porównaniu do 2000r. rośnie liczba dzieci, objętych opieką poza naturalnym środowiskiem rodzinnym. W 2006 roku obserwuje się spadek problemów opiekuńczo-wychowawczych. W rozwiązaniach interwencyjnych dominuje forma rodziny zastępczej.

W 2006r. wypłacono 1064 zaliczek alimentacyjnych na kwotę 232.593,00 zł, w tym ze środków budżetu państwa 2.114,00 zł. oraz ze środków budżetu gminy 2.115,00 zł.

W szeregu niekorzystnych zjawisk i zagrożeń obciążających funkcjonowanie rodzin z dziećmi należy wymienić:

- Bezrobocie - problem dostrzega 74,7 % ankietowanych
- Przemoc w rodzinie dostrzega 20 % ankietowanych w tym 11 % stosowaną wobec dzieci
- Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego: w ewidencji GOPS - w 2000r. - 8 rodzin, którym przyznano z tego powodu świadczenia pomocy społecznej, w 2001 roku - 24 rodziny, w 2002 roku - 7 rodzin, w 2003 roku - 14 rodzin, w 2004 roku - 19 rodzin, w 2005 roku - 6 rodzin, w 2006r. - 7 rodzin, w 2007r. - 11 rodzin
- Trudną sytuację materialną rodzin wielodzietnych i niepełnych - dostrzega ją 36 % ankietowanych
- W 2004r. z 107 gospodarstw wieloosobowych dotkniętych ubóstwem odnotowano 97 rodzin dziecięmi tj. 90,65 % gospodarstw wieloosobowych
- Dzieci zaniedbane i opuszczone - problem rozpoznawany przez 6,7 % ankietowanych
- W 2004 roku rodziny z dziećmi stanowiły 85,8 % rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa
- Brak możliwości organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży - dostrzega 91 % ankietowanych osób, w tym zgłasza się ograniczenia infrastruktury kulturalnej i sportowej
- Problemy edukacyjne - ograniczone możliwości uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym dzieci w wieku 3-5, brak możliwości uczestnictwa w pozalekcyjnych zajęciach rozwojowych zgłasza 57 % ankietowanych, szans na uzyskanie właściwego wykształcenia przez swoje dzieci nie widzi 9 % ankietowanych z tego znaczna większość z powodów finansowych, w strukturze dodatków do świadczeń rodzinnych dodatki z powodu rozpoczęcia roku szkolnego przez dziecko stanowią w 2004r. 11,1 %, w 2005r. 13,3 %, w 2006r. 11,9 %
- W latach 2000-2007 obserwuje się rozwój rodzinnych form opieki, jednak realizuje się ją w warunkach rozłąki dziecka ze środowiskiem rodzinnym
- Ponad 13 % dzieci nie wychowuje się w związkach małżeńskich (NSPL 2002)
- Samotne wychowywanie dziecka - w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych stanowi w 2004r. 54,1 %, w 2005r., w 2006r. 30,3 %, 6,3 % i w 2007r. 6,7 %
- Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej - w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych stanowi w 2005r. 16,25 %, w 2006r. - 36,4 %, w 2007r. 35,3 %
- Wydatki z powodu kształcenia dziecka poza miejscem zamieszkania - w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych stanowią w 2004r. 1,9 %, w 2005r. 21,4 %, w 2006r. 28,1 %, w 2007r. 28,8 %
- Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego - w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych stanowi w 2004r. 14,6 %, w 2005r. 13,7 %, w 2006r. 13,6 %, w 2007r. 15,2 %

Otoczenie instytucjonalne lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną:

- Placówki oświatowe w Gminie Waśniów oraz na terenie Powiatu Ostrowieckiego, w tym szkoły specjalne
- Gminny Ośrodek Kultury
- Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Waśniowie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Waśniowie
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Waśniowie
- Posterunek Policji w Waśniowie i Kunowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim
- Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu Ostrowieckiego
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Powiatu Ostrowieckiego - placówka socjalizacyjna w Małachowie gm. Ćmielów
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrowcu Świętokrzyskim
- Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim
- Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim
- Parafie Kościoła Rzymsko-Katolickiego - Waśniów, Boleszyn, Momina, Grzegorzowice, Nagorzycy, Nowy Skoszyn.
- Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy, powiatu i województwa

Podstawowym dokumentem programowym, w którym do chwili obecnej rozwiązywane są kwestie problemowe w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalany na każdy rok kalendarzowy oraz Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego, przyjęta Uchwałą Nr XXXV/282/06 Rady Powiatu z dnia 22 marca 2006r..

3.7.4 Sytuacja na rynku pracy

3.7.4.1 Osoby pracujące

Rynek pracy obejmuje całokształt zagadnień związanych z kształtowaniem podaży pracy i popytu na pracę. Podstawowe kategorie rynku pracy to zasoby pracy, struktura zatrudnienia oraz wielkość i struktura bezrobocia. W Gminie Waśniów ludność w wieku produkcyjnym według stanu na koniec 2006 roku stanowiła 60,03 %. Analiza jakości zasobów pracy wykazuje niski odsetek osób o wysokich kwalifikacjach - 2,5 % oraz wysoki odsetek osób z niskimi kwalifikacjami - 47,4 % na poziomie podstawowym i 6,4 % na poziomie niższym niż podstawowym.

Tabela 58. Pracujący w głównym miejscu pracy

Rok	Pracujący ogółem	Pracujący mężczyźni	Pracujące kobiety
1999	268	70	198
2000	239	63	176
2001	220	58	162
2002	228	69	159
2003	233	63	170
2004	225	59	166
2005	233	64	169
2006	202	48	154
2007	206	50	156

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Liczba pracujących mieszkańców Gminy Waśniów na koniec 2007 roku wynosiła 206 osób. W porównaniu do 1999 roku była mniejsza o 62 osoby tj. o 23,1 %. Wśród zatrudnionych ogółem kobiety stanowiły 75,7 %, mężczyźni 24,3 %.

Tabela 59. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	165	192	205	216	226	229	230	238	248
Sektor publiczny	16	16	14	14	14	15	14	14	14
Sektor prywatny	149	176	191	202	212	214	216	224	234
Spółki handlowe razem	-	-	-	1	1	1	1	1	1
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	x	x	x	x	-	-	-	-	x
Spółki cywilne	x	x	x	x	10	9	-	-	x
Spółdzielnie	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Spółki prowadzone przez fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	x	x	x	x	8	8	8	9	9
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	127	153	161	172	181	184	187	192	203

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank danych regionalnych

W 2007 roku w porównaniu do 1999 roku rośnie liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON o 83 tj. o 50 %. W sektorze prywatnym w 2007 roku prowadziły działalność 234 podmioty tj. 94,4 %, w sektorze publicznym 14 tj. 5,6 %. Działalność gospodarczą najczęściej prowadzą osoby fizyczne - 86,8 %. W systemie REGON odnotowano 9 organizacji pozarządowych.

3.7.4.2 Indywidualna aktywność ekonomiczna

Wszelkie strategie rozwiązywania problemów rynku pracy kładą silny nacisk na aktywne instrumenty promocji zatrudnienia, wśród których dominują szkolenia na temat prowadzenia działalności gospodarczej oraz wsparcie finansowe w celu podjęcia działalności gospodarczej. W wyniku prowadzonych badań podjęto próbę rozpoznania na ile osoby bezrobotne zamieszkałe na terenie Gminy Waśniów zainteresowane są przedsiębiorczością we własnym zakresie.

Tabela 60.

Ludzie teraz często rozmawiają o pracy zarobkowej, stworzeniu własnej firmy, bądź o założeniu spółki z kimś innym N=141	Wskazania respondentów %
Jest Pan(i) zdecydowany(a) na podjęcie takiej działalności	12
Jest Pan(i) zdecydowany(a), że takiej działalności nie podejmie	71
Czy nie jest Pan(i) zdecydowany(a)	9
Nie myślałem(am) o tym	8

Na podjęcie działalności gospodarczej w warunkach zagrożenia bezrobociem zdecydowanych byłoby 12 % respondentów.

Tabela 61.

Gdyby dostał (a) Pan (i) niespodziewanie „na rękę” 100 tys. zł, czy podjąłby (łaby) się Pan(i) ryzyka poświęcenia przynajmniej znacznej części tej kwoty na założenie własnej firmy? N=111	Wskazania respondentów %
Tak	11
Nie	89

W sytuacji wsparcia finansowego wskaźnik osób zainteresowanych założeniem własnej firmy nie ulega zmianom.

Tabela 62.

Czy zgadza się Pan(i) z następującą opinią: „warto spróbować własnej działalności gospodarczej na własny rachunek nawet, gdy nie ma pewności, że to się uda”? N=53	Wskazania respondentów %
Zdecydowanie się zgadzam	13
Raczej się zgadzam	3
Zdecydowanie się nie zgadzam	47
Nie mam zdania	37

Ankietowani nie są skłonni do podejmowania ryzyka związanego z uruchomieniem własnej inicjatywy, jeżeli nie mają gwarancji jej powodzenia. Z opinią, że warto jest podjąć ryzyko zgadza się zaledwie 13 % badanych i 3 % raczej się zgadza.

3.7.4.3 Osoby bezrobotne

Pod pojęciem bezrobocia należy rozumieć okresowe pozostawanie bez pracy osób w wieku produkcyjnym, które są zdolne i gotowe do jej podjęcia. Ponieważ problem bezrobocia jest problemem dominującym problem scharakteryzowano szerzej w kontekście sytuacji w Województwie Świętokrzyskim. W 2006 roku bezrobocie na terenie Województwa Świętokrzyskiego było najniższe od siedmiu lat. Stopa bezrobocia w Województwie Świętokrzyskim wynosiła 17,8 %, w Powiecie Ostrowieckim 23,6 %. Większość bezrobotnych w województwie w 2006r. stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata tj. 51,4 % ogółu bezrobotnych. Utrzymuje się zróżnicowanie natężenia bezrobocia według poziomu wykształcenia. Najwięcej bezrobotnych tj. 57,8 % posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe bądź gimnazjalne i niższe, najmniej wyższe tj. 8,2 %. Znaczący udział wśród bezrobotnych stanowiły osoby bez stażu pracy tj. 28,4 % oraz bez kwalifikacji zawodowych 24,1 %. Z ogółu bezrobotnych 52,9 % oczekiwało na prace ponad rok, wśród długotrwale bezrobotnych najwięcej było osób w wieku 25-34 lata i 45-54 lata, o niskim poziomie wykształcenia i bez stażu pracy. Większość bezrobotnych przed zarejestrowaniem pracowała w zakładach pracy należących do sekcji: przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawy, działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, administracja publiczna oraz budownictwo - łącznie 63,2 %. W strukturze zawodowej bezrobotnych najwyższy udział stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 28 % oraz technicy i inny średni personel - 19 %. Najwięcej bezrobotnych kobiet posiadało zawód zaliczany do grupy technicy i inny średni personel oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, natomiast mężczyźni to w większości robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki 67,2 % posiadało zawód, najczęściej byli to technicy lub specjaliści.

W Województwie Świętokrzyskim utrzymuje się wysoki udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Populację osób bezrobotnych z obszarów wiejskich charakteryzuje niekorzystna struktura w porównaniu do mieszkańców miast: osoby młode w wieku 18-34 lata - 56,0 % (w mieście 45,7 %), z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym 63,7 % (w mieście 50,4 %), udział pozostających bez pracy ponad rok wynosił 55,5 % (w mieście 49,6 %). Na obszarach wiejskich w ostatnich latach wzrósł udział bezrobotnych kobiet. Pomimo lepszego wykształcenia, kobiety mają większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Wśród bezrobotnych podejmujących pracę udział kobiet wynosił 41,8 % a mężczyzn 58,2 %. Ponad połowa z zarejestrowanych kobiet tj. 57,5 % pozostawała bez pracy powyżej 12 miesięcy. Analogiczny odsetek wśród mężczyzn wynosił 47,5 %. Odsetek bezrobotnych kobiet posiadających prawo do zasiłku obniżył się z 9,4 % w 2005r. do 9,15 w 2006r., w przypadku mężczyzn wzrósł z 13,5 do 13,7 %. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszyła się o 6,6 tys. osób tj. o 23,4 % w porównaniu do grudnia 2005r. W 2006r. co drugi nowo zarejestrowany bezrobotny to osoba młoda w wieku do 25 lat tj. 41,3 % napływu. Wśród ogółu zaktywizowanych 51,6 % stanowiły osoby młode do 25 lat.

Poziom bezrobocia w grupie osób niepełnosprawnych w latach 2005-2006 nieznacznie obniżył się. Od 1999 roku systematycznie zwiększa się liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych podejmujących pracę. Najwyższy udział w populacji bezrobotnych osób niepełnosprawnych stanowiły osoby w wieku 45-54 lata tj. 41,6 %, z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym i podstawowym nieukończonym (63,5 %), posiadające lekki stopień niepełnosprawności (68,5 %).³

Skalę problemu bezrobocia na terenie Gminy Waśniów oszacowano na podstawie danych statystycznych urzędu pracy.

Tabela 63. Struktura osób bezrobotnych według rejestru Powiatowego Urzędu Pracy

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	472	536	606	568	602	599	541	506	418
Mężczyźni	252	272	325	303	324	313	267	234	186
Kobiety	220	264	281	265	278	286	274	272	232

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego w latach 1999-2007, Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Waśniów na koniec 2007 roku wynosiła 418 osób i była niższa w porównaniu do 1999r. o 54 osoby tj. o 11,4 %. Od 2003r. liczba osób bezrobotnych sukcesywnie spada. W 2007r. kobiety stanowiły 55,5 % osób bezrobotnych.

Tabela 64. Podstawowe dane o bezrobociu w Gminie Waśniów w latach 2006-2007

Wyszczególnienie		Stan na 30.06.2006r.	Stan na 30.06.2007r.
Liczba osób bezrobotnych ogółem		463	410
W tym kobiety	Liczba	249	242
	%	53,8	59,0
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy	Liczba	20	19
	%	4,3	4,6
Zasiłkobiorky	Liczba	55	50
	%	11,9	12,2
W wieku mobilnym 18-44 lata	Liczba	388	347
	%	83,8	84,6
Pozostający bez pracy > 12 miesięcy	Liczba	243	205
	%	52,5	50,0

Źródło poznania: Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach

W 2007r. maleje liczba rejestrowanych osób bezrobotnych w porównaniu do 2006r.. Rośnie odsetek bezrobotnych kobiet. Tylko ponad 12 % bezrobotnych uprawnionych jest do zasiłku. Utrzymuje się wysoki odsetek osób bezrobotnych w wieku mobilnym. Połowa osób bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy.

3.7.4.4 Pomoc osobom bezrobotnym

Rozwiązania prawno - instytucjonalne w sferze zatrudnienia określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańcy Gminy Waśniów obsługiwani są przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim. W 2006r. Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim otrzymał z Funduszu Pracy 6.137,3 tys. zł. na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu i 716,9 tys. zł. na realizację innych fakultatywnych zadań w tym zakresie. W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim realizował projekt „Bezpiecznie w przyszłość” na kwotę 3 599 109,00 zł. oraz „Gotowi na zmiany” na kwotę 4 332 175,00 zł. Projekty adresowane były do młodzieży, w tym absolwentów wszystkich typów szkół oraz do osób długotrwale bezrobotnych.

Wśród aktywnych instrumentów rynku pracy osobom bezrobotnym oferuje się prace interwencyjne, roboty publiczne, wsparcie podjęcia działalności gospodarczej, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace

³ Analiza i ocena sytuacji na rynku pracy w Województwie Świętokrzyskim w 2006r., Wojewódzki Urząd Pracy, Kielce, kwiecień 2007r

społecznie użyteczne i inne. Ocena efektywności pomocy osobom bezrobotnym była przedmiotem prowadzonych badań.

Tabela 65.

Wyszczególnienie pytań	Wskazania respondentów %	
	Tak	Nie
Czy według Pana(i) Urząd Pracy pomaga osobom bezrobotnym w otrzymaniu zatrudnienia? N=41	11	89
Czy uczestniczył(a) Pan(i) w jakimś szkoleniu dla osób bezrobotnych? N=41	21	79
Czy uważa Pan(i) że szkolenia osób bezrobotnych mogą im pomóc w otrzymaniu zatrudnienia i powinny być organizowane? N=41	79	21
Czy w okresie ostatnich dwóch lat zdarzyło się, że poszukiwał(a) Pan(i) pracy? N=41	67	33

Respondenci bardzo nisko oceniają skuteczność działania urzędu pracy. Tylko 11 % ankietowanych uznaje, że bezrobotni mogą otrzymać pracę w wyniku interwencji pup. Szkolenia są podstawowym instrumentem aktywnej polityki rynku pracy. Tymczasem tylko 21 % ankietowanych korzystało z tej formy pomocy. W większości ankietowani akceptują wsparcie osób bezrobotnych na rynku pracy poprzez zapewnienie im możliwości szkolenia w kierunku poprawy lub zmiany kwalifikacji - 79 %. W ostatnich dwóch latach, aż 67 % bezrobotnych poszukiwało pracy na własną rękę.

3.8 Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Analizując powszechnie występujące zjawiska patologii społecznej uzasadnionym jest aby w profilaktyce środowiskowej uwzględnić te, które są najbardziej dotkliwe tj. przestępczość oraz zjawiska uzależnień. Ich dotkliwość, przejawia się nie tylko w samym fakcie występowania, ale także w tym, że swoimi bezpośrednimi i pośrednimi skutkami dotyczą coraz szersze kręgi społeczeństwa, w tym również dzieci i młodzież.

3.8.1 Przestępczość

Przestępczość obejmuje wiele wykroczeń wobec prawa. W statystykach wyodrębnia się zabójstwa, uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu, przestępstwa drogowe, kradzieże rzeczy, kradzież z włamaniem, rozbój, kradzieże rozbójnicze, wymuszenie rozbójnicze, przestępstwa gospodarcze.

Tabela 66. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według wybranych rodzajów przestępstw w latach 2003-2006 w Powiecie Ostrowieckim

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
Zabójstwo	3	5	-	1
Uszczerbek na zdrowiu	72	55	55	37
Udział w bójce lub pobiciu	64	53	43	36
Drogowe	332	355	384	635
Kradzież rzeczy	636	738	670	519
Kradzież z włamaniem	682	624	445	447
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	136	129	156	115
Gospodarcze	537	463	361	586
Razem	3749	4084	3009	3329

W 2006r. na terenie Powiatu Ostrowieckiego stwierdzono w zakończonych postępowaniach przygotowawczych 3329 przestępstw, co stanowiło 8,1 % przestępstw stwierdzonych na terenie Województwa Świętokrzyskiego, był to spadek w porównaniu do 2003r. i wzrost w porównaniu do 2005r. Stan bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy poddano ocenie ankietowanych osób.

Tabela 70.

Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie wieczorem na ulicy w miejscu swojego zamieszkania? N=149	Wskazania respondentów %
Tak	69
Nie	31

Według subiektywnych opinii 31 % ankietowanych osób informuje, że nie czuje się bezpiecznie wieczorem na ulicy w miejscu swojego zamieszkania.

3.8.2 Uzależnienia

Ponieważ gmina nie dysponuje lokalną diagnozą problemów uzależnień, do oceny tego rodzaju zagrożeń wykorzystano wyniki badań wykonanych w 2005 roku na próbie reprezentatywnej dla populacji mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego:

- Wzorce konsumpcji alkoholu w Województwie Świętokrzyskim - raport z badań ankietowych zrealizowanych w 2005 roku przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie,
- ESPAD - używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w Województwie Świętokrzyskim - raport z badań ankietowych zrealizowanych w 2005 roku przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

3.8.2.1 Alkoholizm

3.8.2.1.1 Konsumpcja alkoholu

Tłem społecznym sprzyjającym rozwojowi zjawiska alkoholizmu jest rozpowszechniony w Polsce obyczaj częstego picia alkoholu i nadużywania go, picia byle jakich jego gatunków i głównie wódek. W badaniach społecznych alkoholizm, po bezrobociu i przestępczości gospodarczej wskazywany jest przez mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego na trzeciej pozycji jako najważniejszy problem wymagający przeciwdziałania. W tabeli poniżej przedstawiona jest ogólna charakterystyka spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 71. Średnie roczne spożycie w litrach 100 % alkoholu i struktura konsumpcji napojów alkoholowych.

Wyszczególnienie	Woj. Świętokrzyskie	Polska
Napoje spirytusowe		
Średnia dla wszystkich badanych	1,80	2,02
Średnia dla konsumentów napojów alkoholowych	2,18	2,44
Udział w spożyciu (odsetki)	49,2 %	46,9 %
Wino		
Średnia dla wszystkich badanych	0,34	0,37
Średnia dla konsumentów napojów alkoholowych	0,41	0,44
Udział w spożyciu (odsetki)	9,3 %	8,6 %
Piwo		
Średnia dla wszystkich badanych	1,51	0,37
Średnia dla konsumentów napojów alkoholowych	1,84	0,44
Udział w spożyciu (odsetki)	41,5 %	8,6 %
Napoje alkoholowe ogółem		
Średnia dla wszystkich badanych	3,65	4,31
Średnia dla konsumentów napojów alkoholowych	4,44	5,18

Źródło poznania: Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, Pracownia Badań Społecznych w Sopocie

Średnio w 2005 roku każdy mieszkaniec Województwa Świętokrzyskiego wypił 3,65 l. stuprocentowego alkoholu. W Województwie Świętokrzyskim struktura spożycia różni się tylko nieznacznie od ogólnopolskiej. W obu przypadkach przeważa wódka, wino stanowi najmniejszą część spożywanych napojów alkoholowych.

Tabela 72. Grupy ryzyka w Województwie Świętokrzyskim - konsumpcja roczna powyżej 10 litrów alkoholu w przypadku mężczyzn i 7,5 litra w przypadku kobiet (% wśród konsumentów napojów alkoholowych)

Cechy społeczno-demograficzne	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Ogółem	3,0	17,8	10,7
Wiek			
18-29	6,1	14,5	10,9
30-39	6,7	22,4	14,9

40-49	2,2	27,7	16,4
50-64	0,7	20,0	9,9
65 i więcej	0,0	0,0	0,0
Miejsce zamieszkania			
Miasto powyżej 200 tys.	2,6	6,8	4,5
Miasto 50 - 200 tys.	15,0	35,8	25,1
Miasto < 50 tys.	0,0	17,2	7,7
Wieś	1,0	16,4	9,7
Wykształcenie			
Podstawowe	0,0	22,9	12,9
Zawodowe	9,3	9,1	9,2
Średnie	1,3	26,2	11,6
Wyższe	4,9	7,7	6,2
Status zawodowy			
Praca zawodowa	4,0	13,8	10,4
Rencista, emeryt	0,5	10,2	4,7
Uczeń, student	3,6	12,2	7,5
Gospodyni domowa	5,0	-	5,0
Bezrobotny	5,4	32,8	21,3
Stosunek do religii			
Wierzący i praktykujący	0,6	14,9	7,5
Pozostali	17,8	25,8	23,1
Dochód gospodarstwa domowego			
Do 500 zł.	*	*	13,6
501-1000 zł.	3,2	19,3	12,0
1001-1500 zł.	0,0	25,6	8,9
1501-2000 zł.	3,2	6,9	4,8
2001-3000 zł.	3,3	4,1	3,8
Ponad 3000 zł.	*	*	*

* niska podstawa procentowania n<15

Źródło poznania: Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, Pracownia Badań Społecznych w Sopotcu „Wzorce Konsumpcji Alkoholu w Województwie Świętokrzyskim”.

Szacuje się, że w Województwie Świętokrzyskim jest około 11 % nadmiernie pijących. Największy odsetek nadmiernie pijących odnotowano w przedziale wieku 40-49 lat - 16,4 %, bezrobotnych - 21,3 %, o najniższych dochodach - 13,6 %, niewierzących albo wierzących ale niepraktykujących - 23,1 % oraz z wykształceniem podstawowym - 12,9 % i średnim - 11,6 %. Inicjacja alkoholowa ma miejsce przed upływem 18 roku życia, niemal 40 % badanych podaje, że spożywało alkohol przed uzyskaniem pełnoletniości.

Wyniki badań ESPAD ujawniają że eksperymentowanie z pićm chociaż raz w życiu podejmowało 86,1 % gimnazjalistów z klas trzecich i 94,2 % uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Względnie często tj. na 30 dni przed badaniem, używało alkohol 44,5 % uczniów z grupy 15-16 latków i 64,5 % uczniów z grupy starszej. Zwraca uwagę fakt, że w tym czasie 15,3 % uczniów z trzecich klas gimnazjalnych i 24,7 % uczniów z klas szkół ponadgimnazjalnych przekraczało próg nietrzeźwości. Picie nadmierne w tym czasie ujawnia 37,4 % uczniów młodszych i 51,6 % uczniów starszych. Najbardziej rozpowszechnionym napojem alkoholowym wśród młodzieży szkolnej jest piwo, na drugim miejscu jest wódka, a dopiero na trzecim wino. W przypadku każdego z napojów alkoholowych odsetki pijących są wyższe wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

3.7.2.1.2 Dostępność alkoholu

Na terenie Gminy Waśniów w 2003 roku na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało 88,09 mieszkańców, w 2004 roku 96,35, w 2005 roku 224, w 2006 roku 220. Na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18 % alkoholu w 2003 roku przypadało 822 mieszkańców, w 2004 roku 732,3, w 2005 roku 925, w 2006 roku 920.

Analizując przytoczone dane statystyczne w latach 2003-2006 dostrzega się że nieznacznie zmniejsza się liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Waśniów⁴. Badając okazje picia przez mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego najwyższe wskaźniki uzyskano przy takich odpowiedziach jak: imieniny i urodziny - 28,7 %, zaplanowane spotkanie towarzyskie - 22,0 %, bez specjalnej okazji - 12,7 %, niezaplanowane spotkanie towarzyskie - 11,8 %, wesele - 7,1 %, Święta Wielkanocne i Boże Narodzenie - 4,7 %, inne sytuacje - 3,6 %. Napoje alkoholowe najczęściej spożywane

⁴ PARPA - G1 - Roczne sprawozdania z działalności samorządu gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

są w mieszkaniu, w dalszej kolejności wymieniany jest lokal gastronomiczny, w gronie osób z rodziny i znajomych. W wyniku prowadzonych badań rozpoznaje się, że wiele osób kupuje alkohol z nielegalnych źródeł, w przypadku wódki takie informacje podaje 8,3 % badanych osób.

3.8.2.1.3 Problemy społeczne i zdrowotne związane z używaniem alkoholu

Spośród badanych osób 12,7 % przyznaje, że kierowało samochodem lub innym pojazdem mechanicznym pod wpływem alkoholu w czasie ostatnich 12 miesięcy. Wskaźnik ten jest znacznie wyższy niż w badaniach ogólnokrajowych - 2,9 %. Najwyższe wskaźniki takich zachowań odnotowano w przypadku osób w przedziale wieku 18-29 lat (19,5 %) oraz 30-39 lat (22,2 %). Spożywanie alkoholu w miejscu pracy ujawnia 17,9 % badanych osób. Wśród wielu problemów zdrowotnych związanych z nadużywaniem alkoholu mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego najczęściej było przebywanie z tego powodu w szpitalu - takie sytuacje rozpoznano w 17 % gospodarstw domowych. Z tego samego powodu 5 % badanych uczestniczyło w wypadku lub kolizji drogowej. Leczenie choroby wątroby lub trzustki po spożyciu alkoholu było problemem zdrowotnym dla 3 % badanych osób. Problem stanowi sprzedaż napojów alkoholowych osobom nieletnim. Ponad 26 % badanych przyznaje, że sprzedawcy bez sprzeciwu udostępniają alkohol osobom nieletnim. W Województwie Świętokrzyskim 56 % badanych było świadkiem przykrych sytuacji rodzinnych w wyniku nadużycia alkoholu, 13 % respondentów poinformowało, że w ich najbliższym otoczeniu doszło do przemocy psychicznej, a 7 % ujawniło, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy w ich najbliższej rodzinie miał miejsce, co najmniej jeden przypadek przemocy fizycznej. Alkohol spożywany jest również przez kobiety w ciąży - do takich zachowań przyznało się 14,2 % badanych kobiet.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Waśniowie prowadzi rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu - w 2004r. odnotowano 38 rozmów, w 2005r. - 32, w 2006r. - 27, w 2007r. - 19 W wyniku odbytych rozmów wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego - 2004r. wobec 22 osób, w 2005r. wobec 14 osób, w 2006r. wobec 12 osób, w 2007r. 14 osób.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej ośrodki pomocy społecznej wśród wielu kategorii klientów udzielają świadczeń osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym.⁵ W 2004r. z pomocy skorzystało 12 osób, koszty tej pomocy wynosiły 3000,00 zł, w 2005r. 15 osób na kwotę. 4500,00zł., w 2006r. 18 osób na kwotę 6.000,00 zł, w 2007r. 8 osób. Do izby wytrzeźwień przewieziono w 2004r. 95 osób, w 2005r. 77 osób, w 2006r. 68 osób, w 2007r. 77 osób zamieszkujących w Gminie Waśniów.

3.8.2.2 Narkomania

Narkomania, jako uzależnienie od chemicznych środków silnie odurzających objęła w Polsce i w Województwie Świętokrzyskim także, prawie wszystkie kategorie wiekowe społeczności. Dowodzą tego zarówno wyniki badań społecznych jak i statystyki instytucji reagujących na problemy narkotykowe, w tym ochrony zdrowia, policji, sądów, które to prezentowane są poniżej.

3.8.2.2.1 Używanie narkotyków przez młodzież szkolną

Według wyników badań ESPAD młodzież Województwa Świętokrzyskiego jest silnie zagrożona zarówno przez legalne środki psychoaktywne jak i nielegalne.

Chęć spróbowania narkotyku wyraża 18,7 % uczniów trzecich klas gimnazjów oraz 34,3 % drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Wysokie wskaźniki badań potwierdzają używanie przez młodzież narkotyków kiedykolwiek w życiu. Dla młodzieży z trzecich klas gimnazjum najwyższy odsetek odpowiedzi dotyczył używania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza - 15,9 %, w dalszej kolejności marihuany lub haszyszu - 13,1 %. Te same tendencje odnotowano dla młodzieży drugich klas szkół ponadgimnazjalnych: marihuana i haszysz - 27,9 %, leki - 18,3 %. W świetle przeprowadzonych badań można uznać, że 4,3 % uczniów trzecich klas gimnazjów i 9,8 % uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych używa marihuany lub haszyszu, co najmniej raz w miesiącu. Według tego wskaźnika w obu grupach na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia są również leki uspakajające i nasenne przyjmowane bez przepisu lekarza. Wskaźniki używania narkotyków przez młodzież szkolną w poszczególnych okresach czasowych zróżnicowane są według płci. Chłopcy w większych odsetkach sięgają po każdą z substancji z wyjątkiem leków uspakajających i nasennych przyjmowanych bez przepisu lekarza, które preferowane są przez dziewczęta.

⁵ Art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 15 kwietnia 2004r., nr 64. poz. 593, ze zm.)

Należy zaznaczyć, że zjawisko używania leków uspakajających i nasennych w celach innych niż medyczne ma szerszy zakres niż zjawisko używania ich według przepisu lekarza w celach leczniczych.⁶

3.8.2.2.2 Problemowe używanie narkotyków

Dane z lecznictwa dotyczące leczenia zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania, spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i tytoń (rozpoznanie nr F11-F16, F18, F19 według X Rewizji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Przyczyn Zgonów) wskazują na tendencje wzrostowe zjawiska narkomanii w Województwie Świętokrzyskim. W 2004 roku przyjęto do lecznictwa stacjonarnego 200 osób ogółem, co dało 15,5 leczonych na 100 000 ludności (2003r. - 13,0). Po raz pierwszy do leczenia zgłosiło się 119 osób, co stanowiło 60,7 % osób leczonych ogółem, wskaźnik leczonych po raz pierwszy na 100 000 ludności wynosił 9,2. Wśród przyjętych do lecznictwa stacjonarnego w 2004 roku 31 % leczonych stanowiły kobiety - od 2001 roku (51,3 %) notuje się tendencje spadkowe w tej populacji. Osoby w wieku do 18 lat stanowiły 9,5 % - tendencje spadkowe od 2002 roku (14,8 %).⁷ W 2005 roku w poradniach odwykowych na zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych leczono ogółem 51,8 osób na 100 000 ludności w tym 28,6 osób po raz pierwszy, w 2006r. 59,2 na 100 000 ludności, w tym 32,2 po raz pierwszy.

Struktura osób leczonych w tych poradniach ze względu na rodzaj stosowanej substancji prezentowała się następująco: opiaty - 2,1 %, kanabinoles - 27,9 %, leki uspakajające i nasenne - 19,1 %, kokaina - 0,3 %, inne substancje pobudzające /kofeina/ - 16,3 %, substancje halucynogenne - 0,6 %, lotne rozpuszczalniki - 1,87 %, kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne - 31,7 %.⁸ W grupie narkomanów iniekcyjnych zagrożeniem mogą być choroby zakaźne szerzące się poprzez stosowanie zakażonego sprzętu medycznego - igły, strzykawki. W 2005 roku na terenie województwa Świętokrzyskiego wystąpiło 5 nowych zakażeń wirusem HIV, nie dotyczyły one osób używających narkotyki. Nie odnotowano nowych zachorowań na AIDS. Liczba osób przyjętych do oddziału terapeutycznego Aresztu Śledczego w Kielcach w latach 2000-2005 zamyka się w granicach 54-77 osób. W 2004 roku z powodu przedawkowania narkotyków zmarło 4 mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego, co stanowiło 1,7 % wszystkich zgonów w kraju wg krajowej definicji: F11-12, F14-16, F19, X42, X 62, Y12, X44, X64, Y14⁹

3.7.2.2.3 Dostępność narkotyków

Dostęp do substancji nielegalnych oceniany jest przez młodzież z terenu Województwa Świętokrzyskiego w dużym stopniu jako łatwy. Badana młodzież najwyżej ocenia dostępność marihuany. Propozycję używania marihuany lub haszyszu otrzymywało 20,6 % badanych uczniów, amfetaminy 7,8 %, kokainy 5,3 %. Wśród miejsc gdzie łatwo można nabyć marihuanę lub haszysz młodzież wskazuje dyskotekę i bar - 37 %, mieszkanie dealera - 24,1 %, ulice i park - 19,5 % oraz szkołę - 17 %.¹⁰

3.7.2.3 Działania profilaktyczne

Profilaktyka uzależnień jest jednym z szeregu działań służących ochronie zdrowia psychicznego. Realizowana jest na trzech poziomach:

- uniwersalnym, w którym działania kierowane są do wszystkich bez względu na stopień ryzyka rozwoju problemów ze zdrowiem psychicznym w tym z używaniem substancji psychoaktywnych, na jakie narażone są poszczególne osoby;
- selektywnym, w którym działania adresowane są do jednostek lub grup osób, które są w wyższym niż przeciętny stopniu narażone na rozwój problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych;
- wskazującym, w którym działania ukierunkowane są na jednostki szczególnie zagrożone rozwojem problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych z powodu uwarunkowań biologicznych, psychologicznych czy społecznych lub u których rozpoznano już pierwsze symptomy zaburzeń.¹¹

⁶ Raport „Narkotyki, narkomania w Województwie Świętokrzyskim w 2004 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

⁷ Janusz Sierostawski, Narkomania w Polsce w 2004r., Dane Lecznictwa Stacjonarnego, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

⁸ Biuletyn informacyjny „Statystyka ogólna”, Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia w Kielcach 2000-2006

⁹ Raport „Narkotyki, narkomania w Województwie Świętokrzyskim w 2004 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

¹⁰ Raport „Narkotyki, narkomania w Województwie Świętokrzyskim w 2004 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

¹¹ Tworzenie gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, Wsparcie województw i społeczności lokalnych w zapobieganiu narkomanii, Materiały szkoleniowe, red. Katarzyna Okulicz, Szymon Apacki, Warszawa 2006

Działania profilaktyczne na terenie gminy prowadzone są na podstawie niżej wymienionych aktów prawnych:

- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r.
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485)
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010 (Dz. U. Nr 143, poz. 1033)
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2005r. w sprawie Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV (Dz. U. Nr 189 poz. 1590)
- Ustawy z dnia 7 września 1991r., o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572)
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624)
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2002r. Nr 10, poz. 96)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003r. Nr 26, poz. 226)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493)

Zadania gminy w zakresie profilaktyki uzależnień finansowane są wyłącznie ze środków pochodzących z wpływów za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 73. Finansowanie działań profilaktycznych na terenie Gminy Waśniów w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych przez gminę z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	62 699,00	62 865,00	60656,00	61062,21	55170,76
Łączna wysokość środków finansowych zaplanowanych w budżecie gminy na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	62 699,00	62 865,00	60656,00	61062,21	55170,00
Inne środki finansowe.					
Wysokość środków finansowych faktycznie wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	62 699,00	62 865,00	60656,00	61062,21	55170,00
Wykorzystanie dysponowanych środków finansowych.	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00

Źródło poznania: PARPA - G1 - Roczne sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

W poszczególnych latach dysponowane środki były wykorzystywane w całości na cele profilaktyki.

W zasobach kadrowych dla celów profilaktyki uzależnień nie ma wyznaczonej osoby dla celów koordynacji działań różnych instytucji w tej sferze. Zadania profilaktyki prowadzi osoba legitymująca się wykształceniem średnim, zatrudniona w strukturach urzędu gminy.

Tabela 74. Struktura wydatków przeznaczonych na cele profilaktyki w 2007r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota	%
1.	Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11316,37	18,53
2.	Pomoc GOPS dla osób i rodzin z problemem alkoholowym	-	-
3.	Programy terapeutyczne realizowane w placówkach leczenia odwykowego	-	-
4.	Działania mające na celu poprawę dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu	-	-
5.	Programy terapeutyczne realizowane w placówkach leczenia odwykowego	-	-
6.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym	-	-
7.	Działania Centrum Integracji Społecznej	-	-
8.	Pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie	6000,00	9,83
9.	Szkolne programy profilaktyczne	8280,00	13,56
10.	Środowiskowe programy profilaktyczne	0	0
11.	Świetlice socjoterapeutyczne	0	0
12.	Świetlice opiekuńczo-wychowawcze	7484,02	12,26
13.	Dożywianie dzieci w świetlicach	4600,69	7,53
14.	Kolonie, obozy	20460,00	33,51
15.	Pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży	360,32	0,59
16.	Edukacja publiczna	0	0
17.	Badania i ekspertyzy	2560,00	4,19

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki leczenia odwykowego. Obsługę ludności w tym zakresie zapewnia Poradnia odwykowa w Ostrowcu Świętokrzyskim. Nie działają stowarzyszenia i grupy samopomocowe na rzecz trzeźwości. Brak jest punktu konsultacyjnego i telefonu zaufania.

W minionych latach gmina nie wspierała działań w celu zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.

Nie funkcjonują na terenie gminy instytucje integracji społecznej. Ograniczenia instytucjonalne dotyczą również systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W środowiskach rodzinnych, w których rozpoznano zjawiska przemocy w rodzinie podejmowane były rozmowy interwencyjne ze sprawcą przemocy, natomiast dzieci będące ofiarami przemocy rekrutowano do uczestnictwa w zajęciach w świetlicy socjoterapeutycznej. Na terenie gminy funkcjonuje 1 świetlica realizująca program socjoterapeutyczny i 1 realizująca program opiekuńczo-wychowawczy. Dzieci, które uczestniczą w tych programach objęte są dożywianiem. W celu zapobiegania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży realizowane są programy szkolne, brak jest programów środowiskowych.

Przeciwdziałanie narkomanii

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii wyodrębnia zakres zadań własnych dla gminy:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Nowa ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii w lipcu 2005 roku formalnie uregulowała możliwości finansowania zadań zapobiegania i zwalczania narkomanii ze środków finansowych uzyskanych przez gminę z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W związku z tym gmina stosownie do rozpoznanych potrzeb łączy działania profilaktyczne ukierunkowane jednocześnie na profilaktykę alkoholową i narkotykową. Najczęściej są to działania o charakterze informacyjno-edukacyjnym prowadzone w ramach profilaktyki szkolnej.

3.9 Grupy społeczne zwiększonego ryzyka, wykluczenia społecznego

Według Narodowej Strategii Integracji Społecznej wykluczenie społeczne definiowane jest jako brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania, korzystania osób i grup z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług, rynków, które powinny być dostępne dla każdego. Pomimo wielu czynników składających się na proces wykluczenia społecznego, można wyróżnić kilka najważniejszych grup społecznych, w szczególności sposób zagrożonych wykluczeniem lub już podlegających temu procesowi. Do grup takich można zaliczyć:

- osoby długotrwale bezrobotne
- osoby niepełnosprawne
- chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego
- osoby i rodziny ubogie
- więźniów i osoby opuszczające zakłady karne
- bezdomnych
- uchodźców i imigrantów
- Romów
- uzależnionych od alkoholu
- uzależnionych od narkotyków

3.9.1 Osoby długotrwale bezrobotne

W rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osoba długotrwale bezrobotna to osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania

zawodowego w miejscu pracy. W pierwszym półroczu 2006 roku na terenie Gminy Waśniów odnotowano 243 osoby długotrwale bezrobotne co stanowiło 52,5 % populacji bezrobotnych, natomiast w pierwszym półroczu 2007r. 205 osób, co stanowiło 50 % populacji bezrobotnych.

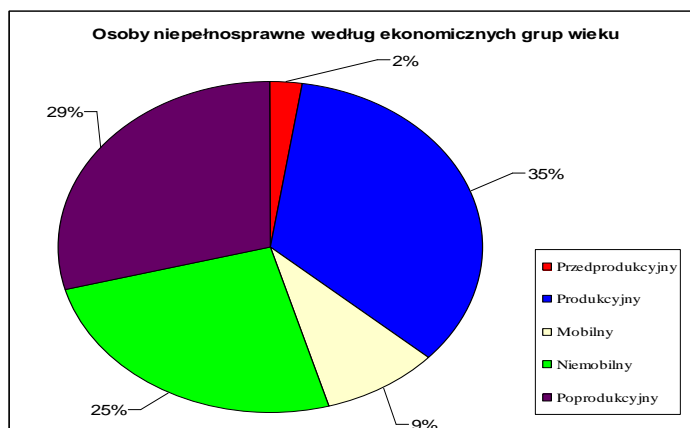
3.9.2 Osoby niepełnosprawne w tym osoby z zaburzeniami psychicznymi

W ujęciu medycznym niepełnosprawność postrzegana jest, jako rezultat uszkodzenia czy stanu zdrowia natomiast w ujęciu społecznym, jako wynik barier, z którymi osoba niepełnosprawna spotyka się w środowisku. Problem niepełnosprawności dotyczący gminy Waśniów opisany został z dwóch perspektyw. Z perspektywy medycznej, jako liczba osób zamieszkałych na terenie Gminy Waśniów, posiadających prawne orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez uprawnione instytucje i liczba osób odczuwających niepełnosprawność biologicznie, a także liczba osób korzystających z przysługujących im uprawnień. Z perspektywy społecznej, jako możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym z punktu widzenia przystosowania środowiska fizycznego dla potrzeb osób niepełnosprawnych, dostępnych usług oraz postaw społecznych.

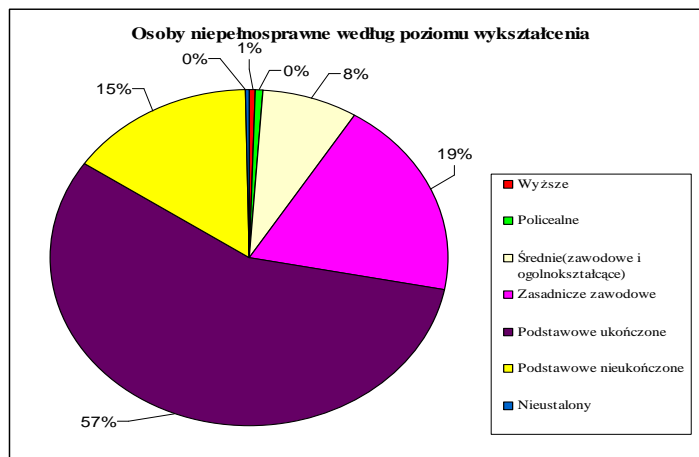
Liczbę osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Waśniów oszacowano na podstawie wyników ostatniego, przeprowadzonego w 2002 roku Narodowego Powszechnego Spisu Ludności oraz dokumentów źródłowych będących w dyspozycji instytucji orzekających o niepełnosprawności dla potrzeb rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz edukacji osób niepełnosprawnych.

Według danych NPSL w 2002r. w Gminie Waśniów zamieszkiwało ogółem 1048 osób niepełnosprawnych w tym w wieku 13 lat i więcej 1024 tj. 97,7 %, W grupie tej 68,9 % stanowią osoby z prawnym orzeczeniem niepełnosprawności i 31,1 % z niepełnosprawnością biologiczną. Większość stanowią kobiety - 532 osoby tj. 50,8 %, mężczyźni 516 osób tj. 49,2 %.

Wykres 9.

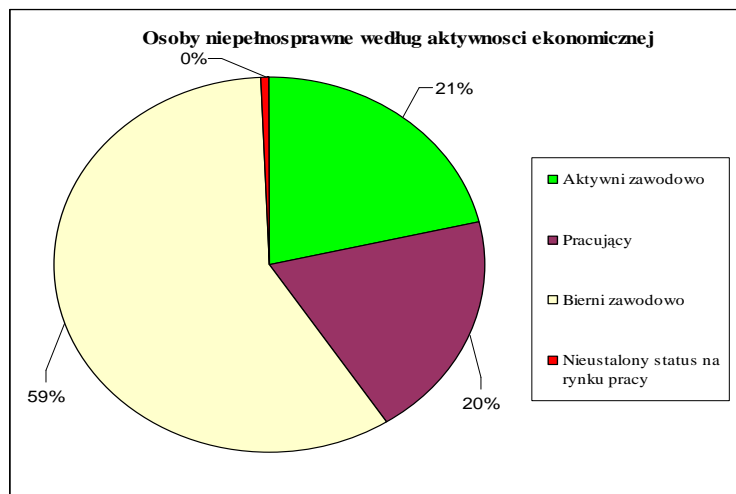

Wykres 10.

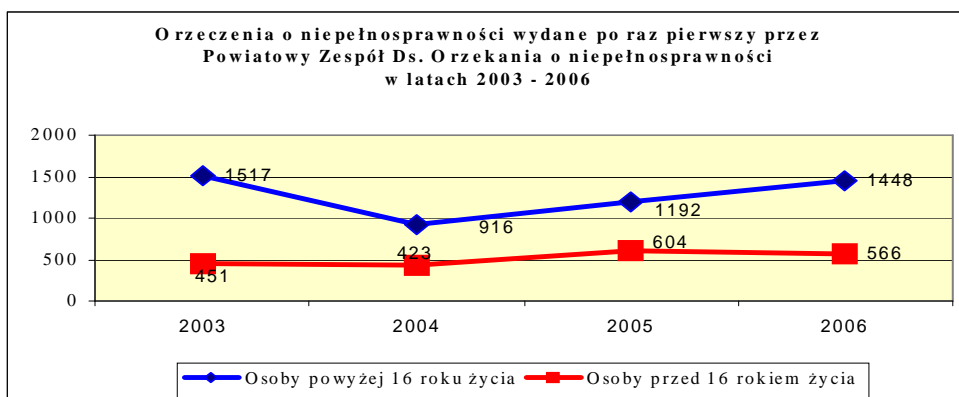

Wykres 11.

Oceniając dynamikę narastania problemu niepełnosprawności skorzystano z danych statystycznych Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach w zakresie orzecznictwa realizowanego przez Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Wykres 12.

Źródło poznania: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

Na przestrzeni lat 2003-2006 obserwuje się wzrost liczby orzeczeń wydanych dla osób przed 16 rokiem o 25,4 % życia i spadek liczby orzeczeń wydanych dla osób po 16 roku życia o 4,7 %.

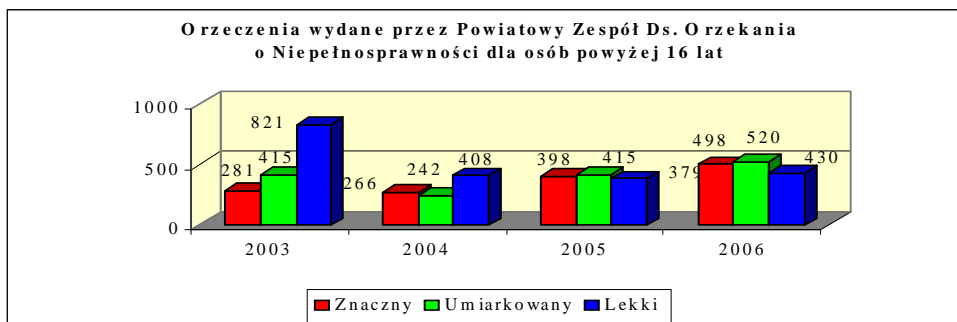
Dla osób w wieku 16 lat i więcej ustalono 3 stopnie niepełnosprawności, w których uwzględnia się stopień niezdolności do zatrudnienia i zarobkowania: znaczny, umiarkowany, lekki - orzekane przez powiatowy, wojewódzki lub były krajowy zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności. Znaczny stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest:

1. Niezdolna do podjęcia zatrudnienia,
2. Zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagająca - niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych - stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Lekki stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania zatrudnienia, niewymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

Wykres 13.

Źródło poznania: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

Dla mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego w latach 2003-2004 wydano najwięcej orzeczeń z lekkim stopniem niepełnosprawności, w 2005r. z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W 2006r. orzeczenia z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowiły 29,7 %, z umiarkowanym stopniem 35,9 % i ze znacznym stopniem 34,4 %.

Szczegółowe zagadnienia w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Stanowi ona, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych) zmierzających do osiągnięcia przy współudziale tych osób możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia, czemu służy szkolnictwo zawodowe, poradnictwo i pośrednictwo pracy. Rehabilitacja społeczna ma na celu włączenie osób niepełnosprawnych do udziału w różnych formach życia zbiorowego.

Tabela 75. Liczba i cel złożonych wniosków - osoby w wieku 16 lat i więcej zamieszkałe w Powiecie Ostrowieckim

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
Odpowiednie zatrudnienie	874	1041	1074	960
Szkolenie	1			2
Terapia zajęciowa	8	20	12	15
Przedmioty ortopedyczne	29	87	97	168
Środowiskowe wsparcie, usługi socjalne	118	196	479	448
Zasitek stały	325	277	1	1
Zasitek pielęgnacyjny	426	651	861	1019
Karta parkingowa	1	1	5	3
Inne ulgi i uprawnienia	83	17	43	103

Źródło poznania: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

Najczęściej osoby niepełnosprawne zabiegają o orzeczenie o niepełnosprawności dla celów zatrudnienia, w dalszej kolejności wsparcia finansowego przez instytucje pomocy społecznej. Rozpoznawane są również potrzeby zaopatrzenia w sprzęt pomocniczo-ortopedyczny. Niewiele osób korzysta z kart parkingowych.

Tabela 76. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych w latach 2003-2006 przez Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób w wieku 16 lat i więcej zamieszkałych na terenie Powiatu Ostrowieckiego według przyczyn niepełnosprawności

Lp.	Kody	Razem			
		2003	2004	2005	2006
1.	U /upośledzenie umysłowe/	75	39	45	52
2.	P /choroby psychiczne/	87	75	112	108
3.	L /zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu/	80	74	89	173
4.	O /choroby narządu wzroku/	170	108	118	124
5.	R /upośledzenie narządu ruchu/	494	428	649	710
6.	E /epilepsja/	88	44	63	71
7.	S /choroby układu oddechowego i krążenia/	820	473	633	731

8.	T /choroby układu pokarmowego/	47	48	64	78
9.	M /choroby układu moczowo - płciowego/	41	47	47	57
10.	N /choroby neurologiczne/	239	285	312	373
11.	I /inne w tym schorzenia endokrynologiczne metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego/	183	151	244	316
12.	Razem	2324	1772	2376	2793

Źródło poznania: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

U dorosłych mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego w wieku 16 lat i więcej rozpoznaje się różne rodzaje niepełnosprawności. Dominują choroby układu krążenia i układu oddechowego, w następnej kolejności upośledzenia funkcji narządu ruchu z dużym wzrostem w latach 2005-2006 i choroby neurologiczne. Są też osoby, u których rozpoznaje się upośledzenie umysłowe i choroby psychiczne.

Tabela 77. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych w latach 2003-2006 przez Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób w wieku przed 16 rokiem życia zamieszkałych na terenie Powiatu Ostrowieckiego według przyczyn niepełnosprawności

Lp.	Kody	Razem			
		2003	2004	2005	2006
1.	U /upośledzenie umysłowe/	23	19	14	33
2.	P /choroby psychiczne/	12	10	7	11
3.	L /zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu/	23	16	21	24
4.	O /choroby narządu wzroku/	10	5	18	12
5.	R /upośledzenie narządu ruchu/	43	47	48	36
6.	E /epilepsja/	46	32	66	30
7.	S /choroby układu oddechowego i krążenia/	188	162	277	267
8.	T /choroby układu pokarmowego/	16	6	6	8
9.	M /choroby układu moczowo-płciowego/	17	21	26	30
10.	N /choroby neurologiczne/	24	38	47	45
11.	I /inne w tym schorzenia endokrynologiczne metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego/	49	67	74	70
12.	Razem	451	423	604	566

Źródło poznania: Wojewódzki Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach

W orzecznictwie osób przed 16 rokiem życia obserwuje się te same tendencje co u osób starszych, z tym że na drugiej pozycji są inne wymienione w tabeli schorzenia. Rośnie liczba orzeczeń z upośledzeniem umysłowym w tej grupie wiekowej i również notuje się choroby psychiczne.

Oceniając stan infrastruktury społecznej pod względem przystosowania obiektów i usług dla potrzeb osób niepełnosprawnych, należy zwrócić uwagę, iż w wielu instytucjach użytku publicznego na terenie gminy nie zostały zlikwidowane bariery techniczne.

Do oceny warunków integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wykorzystano wyniki badań społecznych prowadzonych na terenie kraju w 2006r. w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś”, w części dotyczącej działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych w Województwie Świętokrzyskim. W ocenie 48 % osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Województwa Świętokrzyskiego stan ich domu/mieszkania jest raczej w złym i tragicznym stanie, praktycznie nie nadaje się do mieszkania. Podstawowe udogodnienia w gospodarstwach domowych takie jak: zimna woda bieżąca, toaleta/wc splukiwana wodą bieżącą, łazienka z wanną lub prysznicem, wodociąg, ciepła woda bieżąca są dostępne dla średnio 49 % badanych osób. Tylko 25 % badanych przyznaje, że posiada we własnych gospodarstwach udogodnienia architektoniczne, takie jak: różne uchwyty, dostosowane łazienki, antypoślizgowe posadzki, dodatkowe poręcze, dostosowane progi w podłogach, poszerzone futryny, windy, podnośniki. Rozpoznając wyposażenie gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w nowoczesne technologie 8 % badanych informuje, że posiada komputer osobisty i 4 % dostęp do Internetu. W Województwie Świętokrzyskim 14 % osób niepełnosprawnych podejmuje pracę zarobkową nieformalnie, 2 % dorywczo na umowę-zlecenie i 1 % pracę najemną na pół etatu. W zakładach pracy chronionej zatrudnionych jest 10 % osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej, natomiast 75 % na otwartym rynku pracy. Wśród pracujących 28 % wykonuje pracę w miejscu zamieszkania, 33 % na terenie gminy, 19 % poza gminą na terenie powiatu, 7 % poza powiatem na terenie województwa. W systemie wsparcia społecznego osoby niepełnosprawne zamieszkujące na terenie województwa najczęściej szukają pomocy w ośrodkach pomocy społecznej - 84 %, w samorządzie gminnym - 56 %, w Oddziałach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - 21 %, w Parafii i u księdza - 21 %, w Zakła-

dzie Ubezpieczeń Społecznych - 15 %, w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie - 9 %, w Powiatowym Urzędzie Pracy - 11 %. Najmniejszy wskaźnik notuje się w odniesieniu do organizacji pozarządowych - 5 %. Rodzina służy pomocą dla 39 % badanych osób. W ocenie działalności tych instytucji w skali od 5-1 pkt dla wszystkich instytucji, niepełnosprawni przyznają oceny w przedziale 2-3, 1 pkt najgorzej oceniane są samorządy gminne, których działania ocenia się na 2 pkt. W analizie form pomocy oferowanej osobom niepełnosprawnym przez gminy poza ofertą pomocy, która ustawowo jest w kompetencjach powiatu, najniższe wskaźniki, dotyczą takich działań jak: likwidacja barier architektonicznych na terenie gminy – 21 %, pomoc prawna - 19 %, działania wspierające edukację dzieci i młodzieży - 3 %, działania w sferze kultury - 4 %, pomoc psychologiczna - 11 - 9 %, pomoc w uzyskaniu środka transportu - 6 %.¹²

Kwestia postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych wynika, między innymi z badań dotyczących edukacji integracyjnej osób niepełnosprawnych. Jakkolwiek wyniki badań w większości wyrażają wolę idei integracji, to z perspektywy potrzeb osób niepełnosprawnych zarówno w rodzinnych środowiskach wychowawczych jak i szkolnych niezbędne są dalsze działania w kierunku poprawy możliwości funkcjonowania społecznego tej grupy.

3.9.3 Gospodarstwa domowe z problemem ubóstwa

W polityce społecznej i w badaniach nad ubóstwem stosuje się różne mierniki tego zjawiska, najbardziej powszechne z nich to:

- 1) Kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (miesięczny dochód netto w gospodarstwie domowym) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej, jako ustawową granicę ubóstwa
- 2) Poziom minimum socjalnego, liczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPiSS), stanowiący miarę integracji społecznej, jako granicę ostrzegającą przed ubóstwem
- 3) Poziom minimum egzystencji, szacowany przez IPiSS, jako granicę ubóstwa skrajnego

W 2004 roku wykonano analizę ewidencji osób i rodzin Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie w celu oceny zagrożenia mieszkańców gminy wykluczeniem z powodu ubóstwa. Wyodrębniono te osoby i rodziny, których dochody miesięczne nie przekraczają wartości odpowiednio do przyjętych powyżej mierników.

Tabela 78. Liczba rodzin ogółem korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej

Gmina	Ogółem	Rodziny ogółem					
		O liczbie osób					
		1	2	3	4	5	6 i więcej
		Dochód miesięczny 461 zł i poniżej		Dochód miesięczny 316 zł i poniżej			
Waśniów	113	6	6	13	27	24	37

Źródło poznania: System informatyczny pomocy społecznej „Pomost”

Ogółem z powodu ubóstwa w 2004 roku ops wspierał 113 gospodarstw domowych. W tym odnotowano 6 gospodarstw jednoosobowych, co stanowiło 5,3 % i 107 gospodarstw wieloosobowych co stanowiło 94,7 % ogółu rodzin w tej kategorii problemowej. Najwięcej gospodarstw ubogich stanowiły rodziny powyżej 6 osób, tj. 32,7 %.

Tabela 79. Liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej

Gmina	Ogółem	Rodziny emerytów i rencistów			
		O liczbie osób			
		1	2	3	4 i więcej
		Dochód miesięczny 461 zł i poniżej		Dochód miesięczny 316 zł i poniżej	
Waśniów	9	0	2	2	5

Źródło poznania: System informatyczny pomocy społecznej „Pomost”

¹² Raport z badań prowadzonych w ramach Projektu „Gmino jaka jesteś”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz PFRON, Zespół Badań Społecznych Pentor Research International S.A., Warszawa 2006

Z powodu ubóstwa pomoc otrzymywało 9 rodzin emerytów i rencistów, co stanowiło 7,96 % rodzin wspieranych w tej kategorii problemowej. W rodzinach emerytów i rencistów z dochodem 316 zł. i poniżej najliczniej występowały rodziny powyżej 4 osób w gospodarstwie - 5 rodzin tj. 55,56 % rodzin emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Tabela 80. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej

Gmina	Rodziny z dziećmi							
	Ogółem	O liczbie dzieci						
		Dochód miesięczny 316 zł i poniżej.						
		1	2	3	4	5	6	7 i więcej
Waśniów	97	19	30	26	10	5	4	3

Źródło poznania: System informatyczny pomocy społecznej „Pomost”

Z 107 gospodarstw wieloosobowych dotkniętych ubóstwem odnotowano 97 rodzin z dziećmi tj. 90,65 % gospodarstw wieloosobowych. Ubóstwo występuje we wszystkich typach rodzin z dziećmi.

Tabela 81. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej według kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej

Gmina	Rodziny niepełne				
	Ogółem	o liczbie dzieci.			
		Dochód miesięczny 316 zł i poniżej			
		1	2	3	4 i więcej
Waśniów	22	7	5	5	5

Źródło poznania: System informatyczny pomocy społecznej „Pomost”

Rodziny niepełne stanowią 19, 47 % rodzin wspieranych z powodu ubóstwa. W grupie tej najwięcej jest rodzin z jednym dzieckiem.

Ustalając zasięg ubóstwa, wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej zidentyfikowano te gospodarstwa domowe, w których kryteria dochodowe są równe i niższe niż wartości minimum socjalnego i minimum egzystencji wyliczane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla określonych modeli rodzin. Kategoria minimum socjalnego wyznacza taki poziom warunków bytowych, który umożliwia reprodukcję sił witalnych człowieka na każdym etapie jego rozwoju biologicznego, posiadanie i utrzymanie potomstwa oraz zachowanie faktycznej więzi ze społeczeństwem. Życie na takim poziomie nie jest równoznaczne z egzystencją w ubóstwie, ale jest to linia ostrzegająca. Społeczny obszar ubóstwa rozciąga się pomiędzy granicznymi kategoriami minimum egzystencji i minimum socjalnego. Minimum egzystencji jest miarą ubóstwa bezwzględne, oznacza taki poziom życia, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia człowieka oraz niemożność jego psychofizycznego rozwoju.

Tabela 82. Liczba gospodarstw korzystających z pomocy społecznej przy dochodach na poziomie minimum socjalnego i poniżej

Gmina	Ogółem	Gospodarstwa pracownicze					Gospodarstwa Emeryckie		
		1 osobowe	2 osobowe	3 osobowe	3 osobowe	4 osobowe	5 osobowe	1 osobowe	2 osobowe
		M+K/2	M+K	M+K+DM	M+K+DS	M+K+DM+DS	M+K+DM+2xDS	M+K/2	M+K
		Wysokość minimum socjalnego średnioroczna w 2004r., w zł. razem							
		819,5	1339,7	1878,3	1940,8	2416,6	2973,6	757,1	1216,0
		Wysokość minimum socjalnego średnioroczna w 2004r., w zł. na osobę							
		819,5	669,8	626,1	646,9	604,2	594,7	757,1	608,0
Waśniów	2	1	0	0	0	1	0	0	

Źródło poznania: System informatyczny pomocy społecznej „Pomost”

Według wytypowanych modeli gospodarstw w ewidencji GOPS w Waśniowie odnotowano 2 gospodarstwa pracownicze, w których dochody były równoważne wartości średniorocznej minimum socjalnego i poniżej na koniec 2004 roku.

Tabela 83. Liczba gospodarstw korzystających z pomocy społecznej przy dochodach na poziomie minimum egzystencji i poniżej

Gmina	Ogółem	Gospodarstwa pracownicze					Gospodarstwa Emeryckie		
		1 osobowe M+K/2	2 osobowe M+K	3 osobowe M+K+DM	3 osobowe M+K+DS	4 osobowe M+K+DM+DS	5 osobowe M+K+DM+2xDS	1 osobowe M+K/2	2 osobowe M+K
		Wysokość minimum egzystencji średnioroczna 2004r., w zł. razem							
		371,2	611,5	864,0	951,4	1210,1	1550,4	367,7	604,6
		Wysokość minimum egzystencji średnioroczna w 2004r., w zł. na osobę							
		371,2	305,8	288,0	317,1	302,1	310,1	367,7	302,3
		Liczba gospodarstw							
Waśniów	15	3			3	8	1	0	0

Źródło poznania: System informatyczny pomocy społecznej „Pomost”

M - mężczyzna w wieku 25-60 lat, K - kobieta w wieku 25-60 lat, M+K/2 - wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety,
DM - dziecko młodsze w wieku 4-6 lat, DS - dziecko starsze w wieku 13-15 lat, W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają mężczyznę i kobietę powyżej 60 roku życia. /Analiza dokonana w tabeli 5 i 6 dotyczy tylko tych modeli rodzin, dla których IPISS wykonuje okresowe wyliczenia./

Ogółem dla wymienionych modeli rodzin 15 gospodarstw korzystało ze świadczeń pomocy społecznej w warunkach dochodów na poziomie minimum egzystencji. Są to gospodarstwa pracownicze, w tym gospodarstwa z dziećmi, najwięcej jest tego typu gospodarstw 4 osobowych - 53,33 %.

3.9.4 Osoby opuszczające zakłady penitencjarne

W latach 2000-2005 w ewidencji gminnego ośrodka pomocy społecznej odnotowano łącznie 16 rodzin i 27 osób w tych rodzinach, korzystających z pomocy w sytuacji opuszczenia zakładu karnego przez jednego z członków rodziny - udzielono pomocy finansowej.

3.9.5 Osoby bezdomne

Według ustawy o pomocy społecznej osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodów osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Na terenie Gminy Waśniów w latach 2001-2004 trzykrotnie odnotowano zjawisko bezdomności. Stosownie do zadań własnych gminy osoby te otrzymały pomoc w formie: schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. Pomoc została udzielona przy współpracy z organizacją pozarządową - Schronisko Św. Brata Alberta w Skoszenie, która prowadzi aktywną działalność w tym zakresie na terenie gminy.

3.9.6 Kobiety, zatrudnienie i ich szanse w życiu publicznym

Pomimo, że kobiety legitymują się lepszym wykształceniem, statystyki dowodzą, że kobietom w większym stopniu zagraża bezrobocie. Populacja osób pracujących zamieszkałych na terenie gminy jest zróżnicowana według płci. W 2006r. i w pierwszym półroczu 2007r. kobiety stanowiły większość w grupie osób bezrobotnych - 59 %. Poznanie czynników dyskryminujących kobiety z terenu Gminy Waśniów na rynku pracy oraz w innych wymiarach życia społecznego i zawodowego było przedmiotem prowadzonych badań.

Tabela 84.

Czy zdaniem Pana(i):	Wskazania respondentów *%		
	Ogółem	Według płci	
		Kobiety	Mężczyźni
N	130	76	54
Zarówno mężczyzna jak i kobieta powinni zarabiać na utrzymanie domu	38,5	23,07	15,38
Mężczyzna powinien zajmować się zarabianiem pieniędzy, a kobieta powinna troszczyć się o dom i dzieci	19,2	7,7	11,5
Mężczyźni powinni mieć większy niż dotychczas wkład w prace domowe	42,3	27,7	14,6
* Procenty nie sumują się do 100, ze względu na wielokrotne odpowiedzi respondentów			

W świetle prezentowanych wyników badań partnerstwo w prowadzeniu gospodarstwa domowego nie jest powszechnym poglądem wśród mieszkańców gminy. Respondenci w mniejszości podzielają kwestię wspólnej odpowiedzialności obu płci za stan ekonomiczny gospodarstwa domowego. Znaczny

odsetek osób - 42,3 %, w tym 27,7 % kobiet, przyznaje, że mężczyźni powinni bardziej angażować się w prace domowe, co dowodzi, że w środowisku lokalnym powszechny jest stereotyp wyłączności kobiety do prowadzenia domu.

Tabela 85.

Czy według Pana(i):	Wskazania respondentów %		
	Ogółem	Według płci	
		Kobiety	Mężczyźni
N	150	77	73
Pracująca zawodowo matka może zapewnić swoim dzieciom równie dużo ciepła i bezpieczeństwa, co kobieta matka nie pracująca zawodowo	41	33	8
Jest to ze szkodą dla małego dziecka, gdy jego matka pracuje zawodowo	22	11	11
Biorąc wszystko pod uwagę jest to ze szkodą dla życia rodzinnego, gdy kobieta pracuje na pełnym etacie	37	7	30

Większość respondentów akceptuje pracującą matkę - 41 %, znaczna grupa - 59 % jest przeciwnikiem takiej sytuacji. Same kobiety w większości są zwolenniczkami emancypacji.

Tabela 86.

Czy w Pana(i) otoczeniu zamieszkują kobiety biorące udział w sprawowaniu władzy publicznej? N=123	Wskazania respondentów ogółem %	
	Tak	Nie
Tak	31	79
Jeżeli nie, to z jakich powodów? * Zacytowano odpowiedzi respondentów „brak dobrego wykształcenia”		

Znaczna część ankietowanych osób w swoim otoczeniu spotyka kobiety wykonujące władzę publiczną - 31 %. Odpowiedzi negatywne udzielane są w kontekście braku stosownego wykształcenia do wypełniania funkcji publicznych.

Tabela 87.

Czy w Pana(i) otoczeniu zamieszkują kobiety wykonujące czynności kierownicze w ważniejszych instytucjach na terenie gminy? N=138	Wskazania respondentów ogółem %	
	Tak	Nie
	15,7	84,3
Jeżeli nie, to z jakich powodów? * „nie są dyspozycyjne bo wychowują dzieci” „mało jest takich miejsc pracy” „brak właściwych kwalifikacji” „brak wykształcenia”		

* Zacytowano wszystkie odpowiedzi respondentów

Niewiele ankietowanych zna kobiety, którym powierzono funkcje kierownicze w pracy zawodowej - 15,7 %. W uzasadnieniu wypowiedzi negatywnych pojawia się brak miejsc pracy, również kwestia braku odpowiedniego wykształcenia oraz obciążenie obowiązkami wychowawczymi w rodzinie.

Tabela 88.

Czy w Pana(i) miejscowości dostępne są usługi opiekuńczo-wychowawcze nad małymi dziećmi i innymi członkami rodziny, które umożliwiają kobietom wykonywanie pracy zawodowej? N=141	Wskazania respondentów ogółem %		
	tak są	tak są, ale nie wszystkie rodziny mogą z nich korzystać ze względu na wysokie opłaty	nie ma
	13,9	-	86,1

Ponad 86 % informuje, że na terenie gminy są ograniczone możliwości wspierania funkcji opiekuńczej-wychowawczej rodziny, co nie sprzyja aktywizacji zawodowej kobiet.

Tabela 89.

Czy uważa Pan(i), że kobiety poszukujące pracy zamieszkałe na obszarach wiejskich oczekują wsparcia i pomocy? N=150	Wskazania respondentów ogółem %	
	Tak	Nie
	100	0

Jeżeli tak, to jakiej? *

„przychylności miejscowych władz”, „kursów i szkoleń”, „warsztatów w zakresie budowania poczucia wartości dla kobiet zamieszkałych na wsi”, „pomoc w załatwianiu formalności prawnych i urzędowych”, „doradztwo jak założyć prywatną firmę”, „więcej informacji na temat miejsc pracy”, „pomocy finansowej na stworzenie własnej działalności”, „doksztalcenia”, „kursów językowych”, „dojazdu do pracy”, „kursy kwalifikacyjne”, „miejsc pracy”, „podnoszenia kwalifikacji w danym zawodzie”, „pomocy prawnej”, „utworzenie żłobków i przedszkoli, gdzie mogłyby zostawiać dzieci”, „rozwój usług w których mogłyby pracować kobiety - zakłady krawieckie, fryzjerskie, hafciarskie, przetwórstwa owocowo-warzywnego”, „dostęp do różnych informacji”, pomoc psychologiczna, „gielda pracy”, „doradztwo”, kursy”, „informacje na temat ofert pracy”.

* Zacytowano wszystkie odpowiedzi respondentów

Badani jednogłośnie wskazują na potrzebę pomocy kobietom w uzyskaniu zatrudnienia. Sugerują różnorodne formy pomocy, które są przedmiotem instrumentów aktywnej polityki rynku.

Tabela 90.

Czy w Pana(i) otoczeniu zamieszkują kobiety zainteresowane podjęciem własnej działalności gospodarczej? N=122	Wskazania respondentów %	
	Tak	Nie
	49,3	50,7

Z wypowiedzi badanych osób wynika, iż wiele kobiet jest zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej - 49,32 %.

Tabela 91.

Czy w Pana(i) otoczeniu mieszkają kobiety, które mają problemy ze znalezieniem pracy ze względu na niskie lub nieaktualne kwalifikacje zawodowe? N	Wskazania respondentów %	
	Ogółem	
		150
Tak	74	
Nie	26	

Według ankietowanych osób problemy zatrudnienia wielu kobiet wiążą się w dużej mierze z brakiem kwalifikacji, które są oczekiwane przez pracodawców.

Tabela 92.

Czy według Pana(i) spostrzeżeń pracodawcy chętnie zatrudniają kobiety? N	Wskazania respondentów %	
	Ogółem	
		150
Tak	11,3	
Nie	88,7	

Jeżeli nie to z jakiego powodu? *

„uważają, że są za stare” „kobieta może iść na urlop macierzyński i zwolnienie lekarskie do opieki nad dzieckiem”, „kobiety są mało dyspozycyjne”, „niskie kwalifikacje zawodowe”, „obawiają się urlopów wychowawczych i zwolnień lekarskich”, „kobiety nie mogą wykonywać ciężkiej fizycznej pracy”, „brak stanowisk pracy dla kobiet”, „pracodawcy wolą mężczyzn”, „zwolnienia lekarskie w przypadku choroby dziecka” „niskie kwalifikacje”.

* Zacytowano wszystkie odpowiedzi respondentów

Z obserwacji i doświadczeń 88,7 % ankietowanych osób pracodawcy niechętnie zatrudniają kobiety. Wśród powodów tej sytuacji ankietowani najczęściej odwołują się do obowiązków macierzyńskich kobiety. Wskazują też na brak miejsc pracy stosownych do predyspozycji fizycznych kobiet oraz niezadowalające kwalifikacje. Według nich bariery w zatrudnieniu może stanowić również wiek kobiety w przypadku kobiet starszych.

Tabela 93.

Czy Pana(i) zdaniem kobiety z Pana(i) miejscowości mają większe problemy w pozyskaniu zatrudnienia niż mężczyźni?	Wskazania respondentów %
	Ogółem
N	150
Tak	62
Nie	38

Jeżeli tak to z jakiego powodu? *

„brak zakładów pracy”, „brak miejsc pracy”, „likwidacja zakładów pracy np. Wólczanki”, „ograniczenia w wykonywaniu pracy chałupniczej”, „brak wykształcenia i zakładów pracy” „brak wolnych etatów dla kobiet” „większość zajęć jest typowo fizycznych i są przeznaczone dla mężczyzn”, „macierzyństwo i urlop wychowawczy” „brak możliwości podjęcia pracy”.

* Zacytowano wszystkie odpowiedzi respondentów

Zdaniem 62 % badanych osób kobiety mają większe problemy ze znalezieniem pracy niż mężczyźni. Podawane są te same argumenty jak powyżej - brak ofert pracy stosownych dla kobiet i powinności rodzicielskie.

3.10 Stan społeczeństwa obywatelskiego

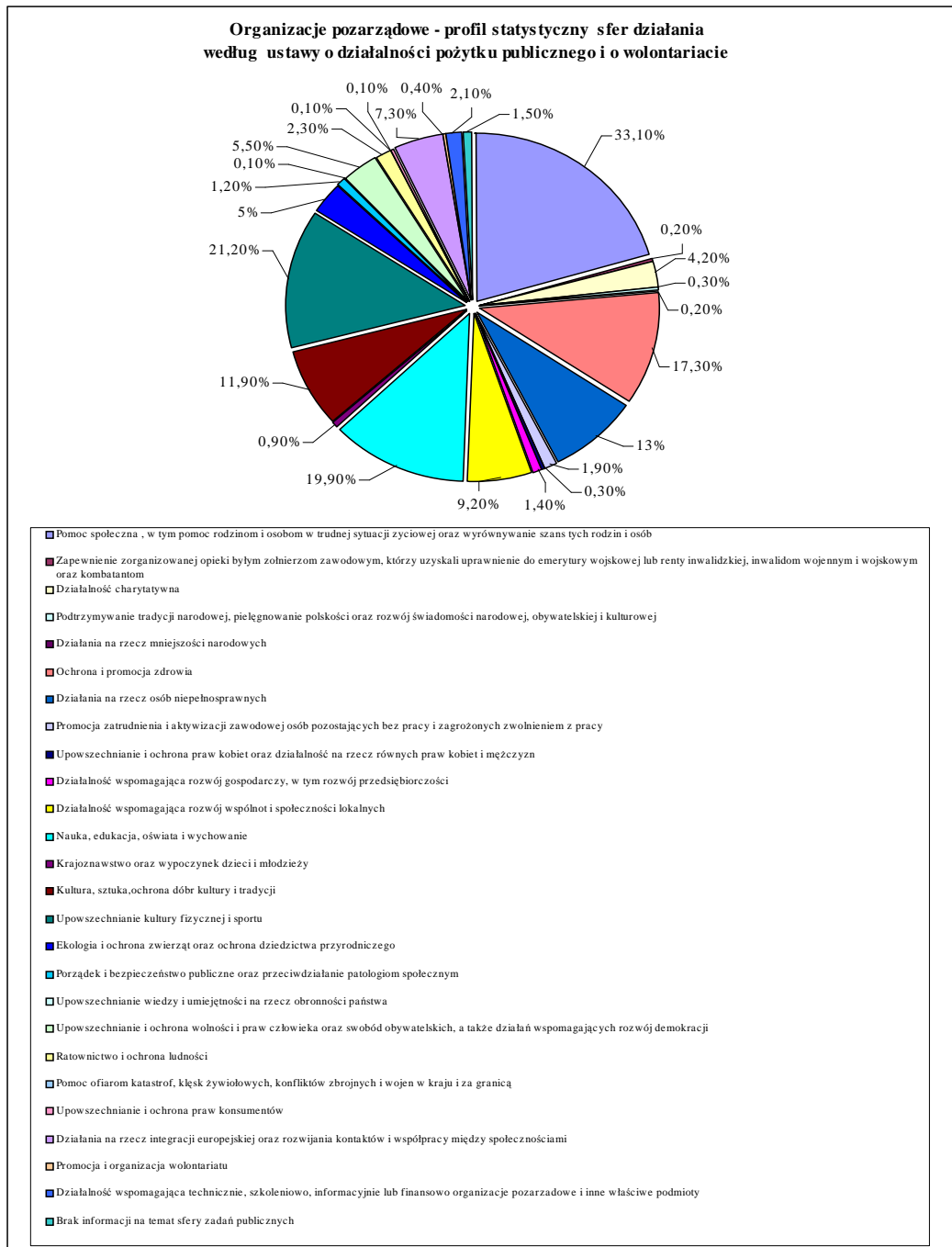
Z punktu widzenia rozwoju aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy Waśniów odniesiono się do podstawowych wskaźników indeksu społeczeństwa obywatelskiego, wymienionych poniżej:

- przynależność mieszkańców do organizacji pozarządowych, potrzeby w tym zakresie i aprobata takiej działalności,
- zaangażowanie mieszkańców w działania prospołeczne,
- udział w wyborach prezydenckich, parlamentarnych i samorządowych
- znajomość miejscowych władz,
- udział w zebraniach publicznych,
- relacje między instytucjami społeczeństwa obywatelskiego.

Według stanu w 2007 roku w systemie REGON Głównego Urzędu Statystycznego zarejestrowanych było 9 organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Waśniów. Współpraca samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Prowadzona jest w formach finansowych i pozafinansowych, w których można wyodrębnić:

- zlecenie realizacji zadań publicznych
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami właściwymi według zapisów ustawowych projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji
- tworzenie wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych z udziałem przedstawicieli trzeciego sektora.

W 2006r. organizacje pozarządowe nie występowały z ofertą współpracy do Samorządu Gminy Waśniów. W świetle obowiązujących regulacji prawnych samorząd gminy może organizować współpracę z trzecim sektorem niezależnie od siedziby organizacji, jeżeli tylko działania organizacji odpowiadają właściwościom terytorialnym gminy. Zatem we współpracy można uwzględnić również podmioty trzeciego sektora z terenu Województwa Świętokrzyskiego, których w Rejestrze REGON w 2007r. odnotowano 2660 oraz z Powiatu Ostrowieckiego, gdzie działalność prowadziło 188 organizacji pozarządowych.

Tabela 94.

Wyszczególnienie pytań	Wskazania respondentów %	
	Tak	Nie
Czy jest Pan(i) członkiem jakiejś organizacji, stowarzyszenia, partii, komitetu, rady, związku, lub grupy religijnej? N=150	17	83
Czy zna Pan(i) kogoś działającego społecznie na rzecz innych ludzi? N=150	27	73

Przynależność do organizacji pozarządowych deklaruje 17 % badanych osób. Osoby działające społecznie w swoim otoczeniu spotyka 27 % badanych.

Tabela 95.

Czy w ciągu ostatnich 2 lat angażował(a) się Pan(i) w działania na rzecz społeczności lokalnej (gminy, środowiska zamieszkania)?	Wskazania respondentów %
Tak	11
Nie	89

Mieszkańcy gminy popierają działalność organizacji pozarządowych, ale sami nie ujawniają dużej aktywności w działaniach prospołecznych, tylko 31 % ankietowanych osób przyznaje że miało tego rodzaju doświadczenia.

Tabela 96.

Wyszczególnienie pytań	Wskazania respondentów %	
Czy w Pana(i) miejscu zamieszkania działają jakieś stowarzyszenia lub fundacje niosące pomoc osobom potrzebującym? N=150	Tak	35
	Nie	65
Komu udzielają pomocy istniejące organizacje społeczne? N=150 * * Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci zaznaczali kilka kategorii	Dzieciom	35
	osobom starszym	11
	osobom samotnym	17
	osobom niepełnosprawnym	1
	osobom uzależnionym od alkoholu	1
Innym	23	
Czy uważa Pan(i) że takie organizacje w Pana(i) miejscowości są potrzebne? N=150	Tak	97
	Nie	3
Jeżeli Pan(i) uważa, że te organizacje są potrzebne, to, komu najbardziej? N=150 * * Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci zaznaczali kilka kategorii	Osobom starszym	71
	Osobom samotnym	39
	Osobom niepełnosprawnym	34
	Dzieciom z rodzin patologicznych i ubogich	87
	Innym	3

Spośród badanych osób 35 % dostrzega działalność organizacji pozarządowych na terenie gminy. Ich działalność dotyczy udzielania pomocy dzieciom - 35 % odpowiedzi, osobom starszym - 11 %, samotnym - 17 % oraz osobom uzależnionym od alkoholu i niepełnosprawnym - 1 %. Badani popierają działalność organizacji pozarządowych - 97 % badanych przyznaje, że są one potrzebne. Najbardziej w sferze wspierania osób starszych - 71 %, dzieci z rodzin patologicznych i ubogich - 87 % i w dalszej kolejności osób samotnych i niepełnosprawnych.

Według dokumentów źródłowych Urzędu Gminy w Waśniowie w ostatnich wyborach prezydenckich uczestniczyło 42 % uprawnionych, parlamentarnych 48 %, natomiast w wyborach samorządowych 61 %.

Tabela 97.

Czy zna Pan(i) nazwiska osób sprawujących władzę w Pana(i) gminie? N=150	Wskazania respondentów %*
Wójta	97
Któregoś z radnych	81
Komendanta policji	57
Dyrektora szkoły	91
Innych /dyrektora banku, komendanta Ochotniczej Straży Pożarnej, Prezesa Towarzystwa Przyjaciół Waśniowa	21

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii

Najbardziej popularną osobą w gronie wykonujących ważne funkcje publiczne na terenie gminy jest wójt - 97 % wypowiedzi oraz dyrektor szkoły - 91 %. W dalszej kolejności badani wymieniają radnych - 81 %, komendanta policji - 57 %.

Tabela 98.

Gdy w Pana(i) społeczności lokalnej ludzie robią coś dla ogółu, to kto zwykle daje pomysł lub organizuje takie działania? N=149	Wskazania respondentów %*
Ktoś z miejscowych władz	69
Ksiądz, parafia	31
Nauczyciel, szkoła,	27
Właściciel firmy, miejscowy biznesmen	3
Ja sam	7
Organizacje społeczne	9
Dziennikarze	-
Inne osoby	11
Nie wiem	17
Nikt nie robi niczego dla ogółu	35

* Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci zaznaczali kilka kategorii

Działania na rzecz społeczności lokalnej najczęściej inspirowane jest przez miejscową władzę - 69 % wypowiedzi i ksiądz wraz z parafią - 31 %. Znaczącą rolę jako lokalni liderzy odgrywają według 27 % badanych nauczyciele szkół. Znaczna część badanych zajmuje stanowisko, że nikt nie robi niczego dla ogółu - 35 %.

Tabela 99.

Czy posiada Pan(i) wpływ na sprawy gminy?	Wskazania respondentów %
Tak	27
Nie	73

Tylko 27 % ankietowanych osób wyraża przekonanie, że może mieć wpływ na bieg zdarzeń w środowisku lokalnym.

Tabela 100.

Od czego lub od kogo Pana(i) zdaniem zależy jakość Pana(i) życia?	Wskazania respondentów %
Od władz	53
Ode mnie samego/samej	13
Od innych ludzi	11
Od losu, opatrności	23

Z analizy powyższych wypowiedzi wynika, że mieszkańcy gminy Waśniów w zdecydowanej przewadze przejawiają pasywne postawy w inicjatywach na rzecz poprawy jakości własnego życia.

Tabela 101.

Czy w ciągu ostatnich 2 lat był(a) Pan(i) na jakimś zebraniu publicznym poza miejscem pracy?	Wskazania respondentów %
Tak	39
Nie	61

Stosunkowo niewielki odsetek badanych osób uczestniczy w zebraniach publicznych organizowanych poza miejscem pracy 39 %.

3.11 Komunikacja między mieszkańcami gminy

W sytuacji wielu zagrożeń środowiskowych, trudności odczuwanych przez osoby i grupy społeczne istotną jest integracja komunikacyjna społeczności lokalnej, którą mierzy się rodzajem, intensywnością kontaktów i stosunków między członkami danej grupy lub poszczególnymi grupami.

Tabela 102.

Czy wśród Pana(i) bliskich znajomych? N=150	Wskazania respondentów %
Wszyscy dobrze się znają	63
Większość zna się dobrze	37
Większość zna się, ale słabo	-
Prawie nikt nikogo nie zna	-

W opinii 63 % ankietowanych osób w ich miejscu zamieszkania wszyscy dobrze się znają. Według 37 % badanych większość zna się dobrze.

Tabela 103.

Czy utrzymuje Pan(i) kontakty z sąsiadem: N=150	Wskazania respondentów %	
	Tak	Nie
Tylko powitania	97	3
Wzajemna pomoc	34	66
Podejmowanie wspólnych działań	11	89
Inne	-	-
Nie	-	-

Rodzaj kontaktów w środowisku lokalnym najczęściej sprowadza się do powitania. Niskie wskaźniki dotyczące wzajemnej pomocy i wspólnie podejmowanych działań dowodzą powierzchownych relacji interpersonalnych, które nie skutkują w aktywności obywatelskiej.

Tabela 104.

Czy odczuwa Pan(i) brak wzajemnej życzliwości w miejscu Pana(i) zamieszkania? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	39
Nie	61

Brak wzajemnej życzliwości w swoim środowisku zamieszkania odczuwa 39 % ankietowanych. Stosunkowo wysoki wskaźnik osób doświadczających życzliwości jest wyrazem dobrego klimatu do rozwoju grup samopomocowych i przesłaniem do tego, aby je animować. W odpowiedzi na pytanie „Gdyby znalazł(a) się Pan(i) w trudnej dla siebie sytuacji życiowej i był(a) by Pan(i) osoba samotną, to, do kogo zwrócił(a) by się Pan(i) o pomoc?”, ankietowani najczęściej wskazują ośrodek pomocy społecznej, wójta oraz instytucje Kościoła.

3.12 Działania władz lokalnych na rzecz wspólnoty samorządowej

Tabela 105.

Czy uważa Pan(i), że obecne władze gminy dobrze reprezentują interesy mieszkańców? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	42
Nie	11
Nie mam zdania	47

Według 42 % badanych osób władze gminy dobrze reprezentują interesy społeczności lokalnej. Krytycznie wypowiada się 11 % badanych, 47 % nie ma własnego zdania w tej sprawie. Ta ostatnia wypowiedź świadczy o małym zainteresowaniu mieszkańców gminy perspektywami jej rozwoju.

Tabela 106.

Czy władze Pana(i) gminy współpracują z mieszkańcami przy rozwiązywaniu problemów lokalnych (np. przed podjęciem ważnych decyzji pytają się o zdanie mieszkańców lub ich reprezentantów takich jak rady osiedli, rady sołectkie, organizacje społeczne)? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	11
Nie	53
Nie mam zdania	36

Z wypowiedzi badanych osób wynika, że na terenie Gminy Waśniów nie są praktykowane uspołecznione formy podejmowania decyzji w sprawach rozwoju lokalnego, takie jak debaty i konsultacje społeczne lub też są one wyrazem niskiej frekwencji w tego rodzaju inicjatywach.

Tabela 107.

Czy władze samorządowe na terenie Pana(i) gminy dbają dostatecznie o: N=149	Wskazania respondentów*	
	Tak	Nie
Najuboższych	53	47
Bezpieczeństwo (ochrona przed złodziejami, światła dla pieszych,)	44	56
Jakość wody (wodociągi, ujęcia wody, oczyszczalnie)	67	33
Drogi	29	71
Szkolnictwo	79	21
Opiekę zdrowotną	75	25
Czystość (składowanie i utylizacja odpadów, porządek na ulicach)	37	63
Rozwój gminy (ściągnięcie kapitału, walka z bezrobociem)	11	89

Według zapisów ustawy o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy szereg zadań, które mają sprzyjać rozwojowi gminy w aspekcie społecznym, kulturalnym i gospodarczym. Badając w tej kwestii opinie mieszkańców, uzyskano informacje, że władze gminy najbardziej starają się w sprawach zaopatrzenia w wodę, szkolnictwa i ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej. Bierność władz ankietowani sygnalizują w sprawach walki z bezrobociem i ochrony środowiska.

3.13 Społeczeństwo informacyjne i nowoczesne technologie komunikacji

Dostęp do nowoczesnych technologii komunikacji warunkuje sprawną obsługę klientów w instytucjach społecznych, ułatwia zdobycie informacji i korzystanie z usług, a także umożliwia efektywne funkcjonowanie na rynku pracy. W tym zakresie edukacja informatyczna powinna przekazać podstawowe umiejętności wyszukiwania, przetwarzania i korzystania z informacji. Wszystko to wiąże się z możliwościami technicznymi w zakresie wyposażenia w komputery, oprogramowania, dostępu do Internetu oraz kwalifikacjami kadr.

Tabela 108.

Czy w Pana(i) miejscowości są łatwo dostępne nowoczesne sposoby zdobywania wiedzy i informacji np. dostęp do komputerów, Internetu, kursy dokształcające? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	17
Nie	83

Poziom dostępu do nowoczesnych sposobów zdobywania wiedzy i informacji wśród ankietowanych jest bardzo niski. Tylko 17 % badanych informuje, że ma możliwość korzystania z tego rodzaju technologii i edukacji.

Tabela 109.

Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym jest? N=150	Wskazania respondentów %*
Telefon stacjonarny	59
Telefon komórkowy	87
Telewizja stacjonarna lub kablowa	81
Komputer lub laptop	16

* Procenty nie sumują się do 100

Częstym narzędziem komunikacji są dla ankietowanych telefony stacjonarne i komórkowe. Z informacji telewizyjnych w sieci stacjonarnej i kablowej korzysta 81 % badanych. Odsetek gospodarstw respondentów wyposażonych w komputery wynosi 16 %.

Tabela 111.

Czy zdarza się Panu(i) osobiście używać komputera? N=150	Wskazania respondentów %	
	Tak	Nie
Jeżeli tak, to gdzie Pan(i) używa komputera? N=150	44	66
Tylko w domu	16	
Tylko w pracy	11	
W domu i w pracy	12	
Inne sytuacje	5	

Spośród ankietowanych osób 44 % korzysta osobiście z komputera. Użytkownicy komputerów korzystają z nich zarówno w domu jak i w pracy, najrzadziej w innych sytuacjach - 5 % badanych osób.

Tabela 112.

Jak ocenia Pan(i) swoje umiejętności posługiwania się komputerem?	Wskazania respondentów %
Bardzo wysokie	1
Wysokie	3
Przeciętne	2
Niskie	38

Nie wszystkie osoby korzystające z komputerów potrafią w pełni wykorzystywać ich możliwości. Samoocena umiejętności korzystania z komputera jest bardzo niska. Zaledwie 3 % badanych ocenia je na poziomie wysokim, przeciętne umiejętności deklarują 2 osoby i aż 38 % ankietowanych ocenia je, jako niskie.

Tabela 113.

Czy korzysta Pan(i) z Internetu i poczty elektronicznej - osobiście lub za pośrednictwem innych osób? N=150	Wskazania respondentów %
Tak osobiście	9
Tak za pośrednictwem innych osób	12
Nie korzystam	79

Korzystanie z komputera nie zawsze idzie w parze z umiejętnością korzystania z Internetu i poczty elektronicznej. Tak jest w przypadku 79 % użytkowników komputerów. Osobiście z Internetu i poczty elektronicznej korzysta tylko 9 % ankietowanych, za pośrednictwem innych osób 12 %.

Tabela 114.

Czy Pan(i) dziecko używa komputera w domu lub poza domem?	Wskazania respondentów %
Tak	87
Nie	13

Korzystniej kształtują się wskaźniki dotyczące używania komputera przez dzieci respondentów - 87 %. Mniej liczna jest grupa dzieci, która nie ma dostępu do komputera - 13 %, co może być również związane z wiekiem dzieci.

Tabela 115.

Czy Pan(i) dziecko korzysta z Internetu w domu lub poza domem?	Wskazania respondentów %
Tak	43
Nie	44

Znacznie rzadziej dzieci respondentów korzystają z Internetu - 43 % odpowiedzi.

Spośród ankietowanych osób 45 % zainteresowanych jest zakupem sprzętu.

W szkołach na terenie Gminy Waśniów uczniowie mają do dyspozycji 75 komputerów (w 2006r. 64 komputery), w tym 64 (w 2006r. - 53) komputery są na stanie posiadania szkół podstawowych i 11 (b.z. od 2006r.) na stanie gimnazjów. Funkcjonuje 6 (w 2006r. - 4) pracowni komputerowych, 5 (w 2006r. - 3) w szkołach podstawowych i 1 (od. 2006r. b.z.) w gimnazjum. Do Internetu podłączonych jest 48 komputerów, z tego 37 w szkołach podstawowych i 11 w gimnazjach. Komputeryzacją objęto 50 % funkcjonujących szkół.

Tabela 116.

Czy w Pana(i) gminie istnieje? N=150	Wskazania respondentów %
Lokalna prasa	15
Lokalne radio	-
Lokalna telewizja	-

W lokalnych mediach funkcjonuje lokalna prasa.

3.14 Wiedza i opinie na temat integracji z krajami Unii Europejskiej

Integracja europejska stwarza szereg możliwości wsparcia finansowego dla potrzeb rozwoju lokalnego w ramach absorpcji środków z funduszy strukturalnych UE. Stąd istotne są postawy społeczne w zakresie integracji z krajami UE oraz wiedza na temat dostępnych instrumentów i zakresu wsparcia, systemu instytucji wdrażających wszelkiego rodzaju programy pomocowe oraz procedur postępowania, które obowiązują projektodawców i beneficjentów ostatecznej pomocy.

Tabela 117.

Czy uważa Pan(i), że przystąpienie Polski do Unii Europejskiej pomoże w rozwoju naszego kraju? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	49
Nie	11
Trudno powiedzieć	40

Mieszkańcy Gminy Waśniów w dużej części nie mają ustabilizowanego poglądu co do szans, które stwarza integracja europejska. Znaczna grupa badanych tj. 49 %, dostrzega pozytywne strony tego procesu, niewielki odsetek badanych - 11 % ujawnia negatywne postawy.

Tabela 118.

Czy przystąpienie Polski do Unii Europejskiej będzie miało na Pana(i) życie wpływ:	Wskazania respondentów %
Pozytywny	43
Raczej pozytywny	18
Raczej negatywny	9
Negatywny	3
Nie będzie miało wpływu	27

W wymiarze osobistym większość ankietowanych osób postrzega integrację europejską w kategoriach pozytywnych - 61 %.

Tabela 119.

Czy posiada Pan(i) wiedzę na temat możliwości otrzymania pomocy w ramach przynależności do Unii Europejskiej?	Wskazania respondentów %
Tak	13
Nie	87

Postawy ankietowanych osób wobec integracji europejskiej może determinować poziom ich wiedzy w tym zakresie, 87 % ankietowanych przyznaje, iż nie posiada wiedzy na temat możliwości otrzymania pomocy w ramach przynależności do Unii Europejskiej.

Tabela 120.

Czy na terenie Pana(i) miejscowości są upowszechniane informacje na temat Unii Europejskiej? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	19
Nie	81

Niedobór wiadomości na temat polityki Unii Europejskiej jest wynikiem ograniczonych działań informacyjno-edukacyjnych, 81 % badanych osób zgłasza, że w ich miejscowości zamieszkania nie upowszechnia się tego rodzaju wiedzy.

Tabela 121.

Czy wie Pan(i) kto na terenie Pana(i) gminy może udzielić takich informacji? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	11
Nie	89

Większość ankietowanych - 89 %, nie orientuje się jakie instytucje zajmują się informacją i promocją programów i inicjatyw wspólnoty.

Tabela 122.

Czy jest Pan(i) zainteresowany(a) pozyskaniem takich informacji? N=150	Wskazania respondentów %
Tak	97
Nie	3

Za pozytywne należy uznać, że niemal wszyscy ankietowani - 97 %, w tym również sceptycy integracji z UE, jest zainteresowanych zdobyciem wiedzy na temat społecznych i gospodarczych aspektów integracji państw UE.

3.15 Główne wyniki przeprowadzonych badań

1. W 2007r. obserwuje się negatywne zjawiska demograficzne. Ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji powodują spadek liczby ludności. Z analizy struktury wieku ludności wynika, że w najbliższych latach będzie zmniejszać się liczba osób w wieku produkcyjnym i rosnąć liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja ta z jednej strony spowoduje, że znaczna część ludności będzie miała zagwarantowane źródło dochodu w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, a z drugiej strony dotkliwy może być problem bezrobocia ze względu na gorsze wykształcenie ludności w wieku produkcyjnym powyżej 40 roku życia i niedopasowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy oraz ich niemobilność. Nie obserwuje się zjawiska sfeminizowania ludności.
2. W randze zidentyfikowanych problemów społecznych na pierwszym miejscu mieszkańcy gminy sytuują problem bezrobocia oraz problemy alkoholowe. Znaczne odsetki wypowiedzi badanych dotyczą problemu ubóstwa i biedy, problemów rodzin wielodzietnych i niepełnych, problemu przemocy w rodzinie w tym przemocy stosowanej wobec dzieci, problemów osób starszych. W mniejszych rozmiarach, ale również, jako komplikujące sytuację społeczną gminy rozpoznaje się problemy transportu i komunikacji oraz problemy edukacyjne. Zgłaszany przez ankietowane osoby brak dostępu do informacji, poradnictwa i doradztwa niewątpliwie może utrudniać rozwój aktywnych form pomocy społecznej w środowisku lokalnym. Taka sytuacja koresponduje poniekąd ze sposobem rozwiązywania problemów przez osoby w nieuwikłane, które najczęściej w tych warunkach liczą na opatrzność losu i oczekują wsparcia innych osób. Rzadko podejmują własny wysiłek w kierunku zmiany swojej niekorzystnej sytuacji życiowej. Nieodzownym jest również rozwój poradnictwa prawnego i obywatelskiego.
3. Mieszkańcy oczekują zmodernizowania w dużym stopniu środowiskowego systemu wsparcia społecznego, skłaniając się w kierunku rozwoju instytucjonalnych form pomocy metodami aktywnymi oraz w kierunku rozwoju aktywności obywatelskiej. Wskazują na potrzebę rozwoju infrastruktury i usług edukacyjnych, oraz integracyjno-socjalnych. Z populacji mieszkańców, jako grupy docelowe pomocy wyodrębnia się osoby ubogie, osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież w tym dzieci zaniedbane, osoby bezrobotne, samotne matki, osoby starsze w tym osoby wymagające stałej opieki.
4. Opinie mieszkańców o działalności instytucji społecznych, w tym administracji publicznej sugerują, że niezbędna jest poprawa sytuacji w zakresie standardów zarządzania i obsługi klienta w tym kultury etycznej pracowników tych instytucji
5. Jako priorytetowe działania do podjęcia przez lokalnych decydentów mieszkańcy typują sytuację na lokalnym rynku pracy i rozwój usług zatrudnieniowych, stan infrastruktury technicznej - kanalizację, drogi, chodniki, pobocza, problemy ochrony środowiska, niezadowolający dostęp do świadczeń zdrowotnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na świadczenia specjalistyczne w dziedzinie ginekologii, reumatologii, neurologii oraz rehabilitacji, stan bezpieczeństwa publicznego związany z narastaniem patologii, przestępczości i narażeniem na pokąsanie przez wałęsające się psy, rozwój usług opiekuńczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, rozwój imprez rekreacyjnych i integracyjnych, problem ograniczonego dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych w szczególności do Internetu, problem ograniczonego dostępu do instytucji sportu i kultury, a także usług wyrównujących szanse edukacyjne dzieci i młodzieży mniej uzdolnionej czy zaniedbanej w środowisku rodzinnym.
6. Obserwuje się bardzo wąski zakres działań edukacji społecznej, najczęściej dotyczą one profilaktyki zdrowotnej. W mniejszym stopniu albo w ogóle nie prowadzi się edukacji w takich kwestiach społecznych jak integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, promowanie i upowszechnianie różnych form pomocy i wychowania dzieci osieroconych, zaniedbanych i krzywdzonych, integracja, wsparcie i szacunek dla osób starszych.
7. Z wypowiedzi ankietowanych osób można wnioskować o pozytywnych i zadowolających relacjach społecznych mieszkańców gminy, którym zapewne sprzyjają praktyki religijne wyznania rzymsko-katolickiego. W ocenach swojej sytuacji materialnej oraz zasobów środowiskowych pod względem

dostępnych dóbr i usług, niezbędnych do egzystencji rodziny dominują wypowiedzi niesatysfakcjonujące. Zwraca uwagę fakt, iż odczuwany jest deficyt tych usług, które są niedofinansowane w wydatkach budżetowych gminy: kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, kultura fizyczna i sport, gospodarka mieszkaniowa, gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

8. W strukturze gospodarstw domowych dominują gospodarstwa jednorodzinne. Podstawowym źródłem dochodu mieszkańców Gminy Waśniów jest praca na rachunek własny w gospodarstwie rolnym oraz niezarobkowe źródła utrzymania tj. emerytury, renty i zasiłki. Znaczny odsetek badanych odczuwa problemy budżetowe w swoich gospodarstwach domowych, co stwarza problemy z zabezpieczeniem potrzeb zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i socjalnych, a to z kolei znajduje swój odzew w statystykach gminnego ośrodka pomocy społecznej. Większość nie akceptuje warunków gospodarki wolnorynkowej. Wśród podawanych argumentów ankietowani odwołują się do trudnej sytuacji na rynku pracy, do większych kosztów produkcji rolnej, do niskich płac w stosunku do wydatków na eksploatację lokali mieszkaniowych i innych konsumpcyjnych oraz do powszechnych praktyk korupcyjnych. Podają też przykłady nadużywania norm pracy przez pracodawców - „Tesco” - praca w warunkach trudnych ponad 12 godz.
9. Zasoby mieszkaniowe gminy najwyraźniej są ograniczone w odniesieniu do faktycznych potrzeb społecznych, wśród których rozpoznaje się trudną sytuację mieszkaniową rodzin. Sytuacja ta związana jest zarówno z możliwością dysponowania samodzielnego mieszkania, możliwością opłaty dysponowanego lokalu, jak również z wyposażeniem w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne.
10. Notuje się niekorzystną strukturę wykształcenia ludności zamieszkałej na terenie Gminy Waśniów, co przemawia za rozwojem różnych form i usług edukacji ustawicznej, w szczególności w zakresie kompetencji kluczowych. Niski odsetek dzieci uczestniczy w edukacji przedszkolnej, co jest związane z kondycją finansową gminy, z niską świadomością rodziców dzieci z obszarów wiejskich odnośnie wagi wychowania przedszkolnego, którzy nie wykonując pracy zawodowej lub korzystając z pomocy dziadków podejmują decyzję o wychowywaniu dziecka do 5 roku życia w domu.
11. Problemy edukacyjne związane są z niedostatecznym wyposażeniem szkół i placówek działających w systemie oświaty. Odczuwane są elementarne braki w podstawowej infrastrukturze technicznej i sanitarnej. W szkołach brakuje niezbędnych podręczników, pomocy naukowych, zaplecza technicznego z uwzględnieniem sprzętu informatycznego i dostępu do Internetu. Niezbędne jest współdziałanie i konieczność tworzenia wspólnej płaszczyzny porozumienia i współpracy wszystkich uczestników procesu edukacji - rodziców, nauczycieli i uczniów. Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół w tym w kierunku wyrównywania szans edukacyjnych oraz zwiększenia roli szkoły w zakresie usług kulturalnych, rekreacyjnych, oraz integracyjnych w środowisku lokalnym wymaga doskonalenia zawodowego kadry pedagogicznej oraz zarządzającej oświatą w administracji publicznej. Biorąc pod uwagę obiektywny i subiektywny obraz kształcenia integracyjnego rozpoznany w badaniach społecznych niezbędne są działania optymalizujące w zakresie edukacji niepełnosprawnych uczniów, zarówno w kontekście indywidualnych jak i środowiskowych uwarunkowań.
12. Mieszkańcy Gminy Waśniów mają ograniczone możliwości aktywnego życia kulturalnego, co jest związane z brakiem tego rodzaju infrastruktury, z ich sytuacją dochodową oraz z niewłaściwą organizacją pracy funkcjonujących placówek kulturalnych z uwagi na ich godziny i dni pracy, które są nieadekwatne do dysponowanego przez mieszkańców czasu wolnego od pracy. Dostęp do kultury utrudniają również problemy komunikacyjne. Bazę dla celów krzewienia i upowszechniania kultury w warunkach ograniczeń infrastrukturalnych mogą stanowić placówki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy oraz organizacje pozarządowe.
13. Przesłanie do organizowania profilaktyki zdrowotnej powinna stanowić aktualna sytuacja epidemiologiczna na terenie gminy, powiatu i województwa. Biorąc pod uwagę główne przyczyny zgonów w Gminie Waśniów i Powiecie Ostrowieckim niezbędna jest profilaktyka chorób układu krążenia, chorób nowotworowych i układu oddechowego. Rozpoznawanie przypadków chorób psychicznych oraz niekorzystne samopoczucie psychiczne znacznej grupy ankietowanych przemawia za promocją zdrowia psychicznego. W świetle rozpoznanej sytuacji polityka zdrowotna powinna być kreowana w ramach polityki społecznej, a więc nastawiona na eliminowanie zagrożeń zdrowotnych takich jak bezrobocie, problemy mieszkaniowe, nadużywanie alkoholu, narkotyków, nikotyny, zanieczyszczenia środowiska, wypadki, a promocja zdrowia zasadniczym elementem wpływu na zachowania prozdrowotne. Biorąc pod uwagę zdarzenia, w których chorzy nie zawsze są w stanie zrealizować wydatki związane z zakupem niezbędnych leków, w bilansie potrzeb z zakresu pomocy społecznej należy uwzględnić tego rodzaju pomoc celową. W organizowaniu usług medycznych należy mieć na uwadze potrzeby dzieci i młodzieży ze względu na rozpoznawane u nich problemy zdrowotne - zaburzenia wzroku i rozwoju fizycznego. W sytuacji, gdy mieszkańcy odczuwają ograniczony dostęp do leczenia, diagnostyki i rehabilitacji medycznej, a także opieki stomatologicznej należałoby rozważyć możliwości

poszerzenia oferty miejscowych zakładów zdrowia poprzez rozbudowę, rozwój usług prywatnych, doposażenie w niezbędną aparaturę i zwiększenie obsady personalnej.

14. W obszarze dotyczącym promowania zdrowego trybu życia należy zwrócić uwagę na następujące niepokojące zjawiska: narastanie zachowań ryzykownych i antyzdrowotnych wśród dzieci i młodzieży, niewystarczająco skuteczny system opieki nad matką i dzieckiem, niedostatecznie rozwinięty system pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci do 6 roku życia, ograniczone możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych. W celu przeciwdziałania tym zjawiskom konieczne jest prowadzenie wszechstronnej edukacji zdrowotnej obejmującej zarówno dzieci jak i rodziców, a także organizatorów i realizatorów profilaktyki środowiskowej w różnych fazach zagrożeń. Niezbędnym jest: rozwijanie społecznej świadomości i umiejętności podejmowania działań na rzecz poprawy zdrowia w ujęciu holistycznym, kształtowanie właściwych postaw i zachowań wobec zagrożeń i chorób cywilizacyjnych takich jak uzależnienia i HIV/AIDS.
15. Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w odniesieniu do rozpoznanych zakłóceń w tej dziedzinie takich jak niezadowolenie z norm moralnych panujących w otoczeniu, bezpieczeństwa psy, pijani kierowcy, niebezpieczne przejścia i chodniki przy drogach, zanieczyszczenia środowiska naturalnego, zagrożenia rabunkowe, światła dla pieszych i inne, wymaga równoległych przeobrażeń na płaszczyźnie struktur społecznych, instytucji i świadomości społecznej.
16. W 2006 roku ponad 17 % zamieszkałej ludności korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. W systemie świadczeń socjalnych dominuje pomoc materialna w postaci zasiłków oraz dożywiania. Pracę socjalną prowadzi się z niewielką grupą klientów. Nie praktykuje się kontraktów socjalnych z klientami pomocy społecznej. Niezbędny jest jakościowy rozwój kadr pomocy społecznej dla celów pracy socjalnej z klientami pomocy społecznej, w określonych kategoriach problemowych. Problemy ekonomiczne klientów pomocy społecznej związane są najczęściej z bezrobociem i niepełnosprawnością członków rodziny.
17. Osoby starsze i przewlekle somatycznie chore zamieszkałe na terenie gminy korzystają z placówek stacjonarnych pomocy społecznej. Jest to sygnał, że w ofercie instrumentów opiekuńczych dla tej grupy osób niezbędnym jest rozwój usług środowiskowych w opiece długoterminowej, który jednocześnie może być sposobem na stworzenie miejsc pracy dla osób zamieszkałych na obszarach wiejskich, w szczególności dla kobiet.
18. W najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej są rodziny z dziećmi, które ponadto borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, zdrowotnymi i edukacyjnymi. Według NPSL w 2002 roku na terenie gminy zamieszkiwało 1059 rodzin z dziećmi, w których pozostawało na utrzymaniu ogółem 2114 dzieci w wieku do 24 lat, w tym w przedziale wieku 0-14 lat 1361 dzieci tj. 64,4 %. Rodziny z dziećmi wspierane są w ramach realizowanych programów dożywiania oraz poprzez system świadczeń rodzinnych. Świadczenia rodzinne najczęściej przyznawane są w sytuacji problemów wychowawczych w rodzinach wielodzietnych, kształcenia dziecka poza miejscem zamieszkania oraz kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W latach 2000-2006 na terenie gminy notuje się przypadki ograniczenia władzy rodzicielskiej. W organizowaniu opieki nad dziećmi osieroconymi stosuje się rozwiązania rodzinne w warunkach rozłąki dziecka z rodziną naturalną. Aby system opieki nad dzieckiem i rodziną przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi kierunkami należy zrobić wszystko, aby dziecko pozostało w rodzinie własnej zgodnie z zasadą pomocniczości nie wyręczając zbytnio rodziców, zapobiegać patologiom społecznym, tworzyć rodzinne formy opieki zastępczej tak, aby tylko w ostateczności kierować dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych, przygotować wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych do samodzielnego życia. Dążąc do zapewnienia skutecznego rozwiązywania problemów rodzin i ich kryzysów koniecznym jest opracowanie i realizacja lokalnego programu budowania systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, który uwzględniać będzie podstawowe zasady:
  - Wcześniej i bliżej dziecka - zanim narosną problemy rodziny przy wsparciu specjalistów i pomocy w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego,
  - Krócej - żeby nie zwalniać z odpowiedzialności rodziców za dziecko,
  - Skuteczniej - jeśli poza rodziną to w formach zbliżonych do rodzinnych,
  - Godniej - jeśli w formach opieki całodobowej, to w warunkach optymalnych zapewniających rozwój dziecka,
  - Efektywniej - dając szanse na powrót do rodziny lub na samodzielności godne życie,
  - Bardziej ekonomiczne - poprzestając na formie adekwatnej do potrzeb bez niepotrzebnego stosowania form opieki całodobowej.

W środowiskowym systemie wsparcia społecznego oczekiwany jest rozwój instrumentów profilaktycznych kierowanych do rodzin i dzieci w kierunku wczesnego zapobiegania różnego rodzaju dysfunkcjom, ze szczególnym uwzględnieniem wielospecjalistycznej, kompleksowej i skoordynowanej

pomocy dziecku zagrożonemu niepełnosprawnością, organizowania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży (świetlice, kluby, placówki wsparcia dziennego, system dożywiania dzieci w szkołach, doradztwo rodzinne i psychologiczne służące pomocą rodzinie i przeciwdziałające patologiom).

19. Z badań wynika, że do świadomości społecznej przebija się problem przemocy w rodzinie, w tym również stosowanej wobec dzieci. Zjawisko przemocy w rodzinie niejednokrotnie występuje w rodzinach z problemem alkoholowym. Problem ten dostrzega 20 % badanych osób, co oznacza, że skala zjawiska wymaga szerszego podejścia systemowego. W warunkach ograniczonych możliwości pomocy zarówno ofiarom jak i sprawcom przemocy w rodzinie na terenie gminy niezbędny jest rozwój działań uprzedzających, interwencyjnych, wspierających i korekcyjno-edukacyjnych.
20. W wyniku sporządzonej diagnozy zidentyfikowano grupy zwiększonego ryzyka wykluczenia społecznego. Na terenie Gminy Waśniów w minionych latach rozpoznawano środowiska dotknięte problemem ubóstwa. Wśród gospodarstw, które funkcjonowały na poziomie dochodów minimum egzystencji, notowano gospodarstwa z dziećmi. Zwraca uwagę problem diagnozowania sfery ubóstwa. Jeżeli porównuje się sprawozdania sektorowe MPiPS - 03 i wyniki badania dokumentów dotyczących klientów pomocy społecznej w kwestii sytuacji dochodowej osób i rodzin to obserwuje się niespójne informacje /w 2004r./.. Jest to przesłanie do szkolenia kadr w tej dziedzinie. W populacji mieszkańców Gminy Waśniów 14,87 % stanowią osoby niepełnosprawne, które są znaczną grupą wśród klientów pomocy społecznej. Zbiorowość osób niepełnosprawnych jest zróżnicowana między innymi ze względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia i przyczyny niepełnosprawności. Specyficzną grupą są osoby z zaburzeniami psychicznymi, dla których najistotniejszym pozostaje zmiana stereotypów dotyczących oceny przydatności społecznej tych osób w kierunku akceptacji społecznej w różnych środowiskach i w różnych aktywnościach. Taki stan rzeczy wyłania szerokie spektrum potrzeb osób niepełnosprawnych w sferze wychowania, opieki, leczenia, edukacji, aktywności zawodowej, udogodnień architektonicznych, zaopatrzenia ortopedycznego transportu i komunikacji i inne, które powinny być przedmiotem działań mających na celu modernizację środowiska fizycznego tych osób na szczeblu lokalnym. W kontekście skali problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych organizacja wsparcia społecznego nie przystaje do przyzwyczajeń, możliwości i oczekiwań osób niepełnosprawnych. Sytuacja ta związana jest z faktem ustawowego wyłączenia samorządów gminnych z realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych finansowanych przez PFRON. Instytucją najbliższą osobom niepełnosprawnym jest GOPS, który najbardziej sobie cenią w systemie pomocy i który oferuje im najczęściej wsparcie finansowe. Tymczasem zasadnicza pomoc zmierzająca do integracji ze środowiskiem osób zdrowych skoncentrowana jest w powiatowych centrach pomocy społecznej, do których niepełnosprawni nie docierają zarówno z powodu problemów transportowych jak i niewiedzy o działalności tych instytucji. Badania pokazują, że instytucje powiatowe i wojewódzkie znacznie gorzej są zakorzenione w świadomości osób niepełnosprawnych. Niezbędne są, zatem działania edukacyjne na temat możliwości pomocy osobom niepełnosprawnym i instytucji, które tę pomoc oferują oraz przysługujących im uprawnień w kontekście zobowiązań społecznych i zawodowych. Niezmiernie ważne jest zapewnienie takiego systemu wsparcia osobom niepełnosprawnym, który pozwoli na usamodzielnienie się tych osób w takim stopniu, na jaki pozwala ich niepełnosprawność. Może to zostać osiągnięte przez indywidualne programy rehabilitacji obejmujące poradnictwo, doradztwo, szkolenia, wsparcie psychologiczne oraz wyposażenie w sprzęt umożliwiający przełamywanie indywidualnych barier funkcjonalnych. Gmina powinna dążyć do uczestnictwa w różnych programach zewnętrznych, które finansują ponadstandardowe działania integracyjne niedostępne w ofercie GOPS. Ważnym ogniwem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu powinny być zintegrowane usługi socjalne dla osób bezdomnych, obejmujące całoroczną i doraźną pomoc rzeczowo-finansową świadczoną szczególnie w okresach jesienno-zimowych, indywidualny program wychodzenia z bezdomności oraz partnerstwo publiczno-społeczne. Opuszczający zakłady karne obciążeni są na dwa sposoby: ich kwalifikacje najczęściej się przedawniły, a pobyt w więzieniu stygmatyzuje ich w oczach pracodawców. Dlatego potrzebne są działania wzmacniające sytuację skazanych i byłych więźniów na rynku pracy i prowadzące ich do skutecznej resocjalizacji. Potencjalni kandydaci do wykluczenia społecznego to osoby uzależnione zarówno od alkoholu jak i narkotyków. Ich problemy związane są powrotem do trzeźwości i w związku z tym do aktywności zawodowej, co może ułatwić uczestnictwo w zajęciach re-integracji w Centrach Integracji Społecznej i w Klubach Integracji Społecznej.
21. Wszystkie wyżej wymienione kategorie społeczne potwierdzają zapotrzebowanie w środowiskowym systemie wsparcia społecznego na instrumenty aktywizacyjne łączące instrumenty pomocy społecznej i rynku pracy, takie jak: kontrakt socjalny obejmujący finansową formę wsparcia z aktywizacją zawodową i społeczną poprzez nową formułę robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, zatrudnienie wspierane, ekonomie społeczną.

22. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Waśniów największa była w 2001 i w 2003 roku, w latach następnych do 2007 roku zmniejsza się. Następuje sukcesywny rozwój prywatnej działalności gospodarczej, w tym prowadzonej przez osoby fizyczne. Jednak sytuacja ta ogólnie nie ma wpływu na wzrost aktywności zawodowej mieszkańców gminy. W latach 1999-2006 obserwuje się nieregularny spadek liczby osób pracujących o ponad 34 %. W badaniach opinii publicznej w 2005 roku zidentyfikowano nieznaczną grupę osób zainteresowanych własną inicjatywą gospodarczą. W świetle tej sytuacji aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia stanowi podstawowe zadanie dla lokalnej polityki społecznej. Wsparcie powinno być adresowane do wybranych grup docelowych, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy: osoby młode, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, osoby bez stażu pracy, osoby w wieku mobilnym i niemobilnym, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby zamieszkujące obszary wiejskie, definiowane, jako zwiększonego ryzyka wykluczenia społecznego, w tym kobiety. Pierwszoplanowym działaniem powinno być ograniczanie zjawiska bezrobocia długookresowego, które często nie daje szans powrotu do zatrudnienia. W łagodzeniu bezrobocia należy rozwijać instrumenty aktywnej polityki rynku pracy.
23. Jako priorytetowe zadanie jawi się również przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu roli społecznej kobiet, prowadzącemu do nierównego traktowania płci. Badania dotyczące sytuacji kobiet wskazują, iż częściej są one dotknięte bezrobociem, uzależnieniem od świadczeń socjalnych, mają ograniczony dostęp do informacji, doradztwa, poradnictwa i kształcenia ustawicznego. Utrudnione jest podnoszenie kwalifikacji kobiet w środowiskach wiejskich oraz matek przebywających na urlopach wychowawczych. To między innymi stereotyp dotyczący roli mężczyzny, jako głównego żywiciela rodziny sprawia, że dyskryminacja kobiet na rynku pracy jest akceptowana społecznie i powszechnie praktykowana. Postrzeganie kobiet, które urodziły dziecko, jako pracowników niedyspozycyjnych i o zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych prowadzi do wykluczenia społecznego kobiet oraz ich mniejszej aktywności na rynku pracy. Przejawem łamania zasady równych szans jest także niechęć pracodawców do zatrudniania kobiet w wieku reprodukcyjnym. Brak jest oczekiwanych, sprzyjających możliwościom podejmowania pracy przez kobiety rozwiązań systemowych w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.
24. Wśród mieszkańców Gminy Waśniów dostrzega się niewielki stopień zainteresowania sprawami wspólnymi, niewielu mieszkańców udziela się publicznie. Frekwencja w wyborach parlamentarnych i samorządowych dowodzi, że nie wszyscy chcą korzystać ze swoich praw obywatelskich, a tym samym niejednokrotnie dobrowolnie rezygnują z możliwości zmiany sytuacji niezadowolającej. Mieszkańcy gminy w większości nie są świadomi możliwości swojego wpływu na decyzje władz samorządowych. Wręcz przeciwnie wierzą, że jakość życia sterowana jest głównie przez aparat władzy. Nie dotarły do nich nowe metody zarządzania sprawami publicznymi w warunkach administracji obywatelskiej, w której obywatele mogą wcześniej jakąś inicjatywę zablokować lub poprzeć, zmodyfikować lub zbudować koalicję na rzecz jej wprowadzenia. Mieszkańcy gminy zgłaszają opieszałość władz w sprawach, które w programach UE traktowane są priorytetowo, w takich jak bezrobocie i ochrona środowiska, które niejednokrotnie mogą być rozwiązywane bez partycypacji finansowej ze strony gminy. Informowanie, konsultowanie i współdecydowanie to trzy różne formy uczestnictwa w decyzjach władzy, które wymagają na terenie gminy upowszechnienia i wprowadzenia do praktyki działania. Wpływ na politykę i plany organów administracji publicznej ułatwiają zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które jak wynika z badań nie są respektowane w części dotyczącej pozafinansowych form współpracy. Zwraca uwagę słabo rozwinięta ilościowo i jakościowo infrastruktura trzeciego sektora na terenie gminy.
25. W dużym stopniu nie są dostępne dla mieszkańców gminy nowoczesne technologie komunikacyjne, zarówno ze względu na brak narzędzi elektronicznych, w tym również w szkołach jak i ograniczone umiejętności ich stosowania. Szansę na nagłośnienie wielu zaniedbywanych kwestii lokalnych czy też informację społeczności o inicjatywach i przedsięwzięciach władzy dają media. Tworzą przestrzeń dla debaty publicznej i stają się jej uczestnikami. Jednak tylko nieznaczną część ankietowanych osób korzysta z tej formy komunikacji społecznej.
26. W warunkach integracji kraju z państwami Wspólnoty Europejskiej znaczna część ankietowanych osób ujawnia zapotrzebowanie na wiedzę na temat polityki UE oraz dostępnej dla krajów członkowskich pomocy. Deficyty te stanowią przesłanie do organizowania różnego rodzaju szkoleń adresowanych do instytucji oraz jednostek i grup społecznych borykających się ze specyficznymi problemami, które są przedmiotem wsparcia oferowanego w ramach absorpcji środków funduszy strukturalnych UE.

Analiza SWOT

Mocne strony:

Warunki socjalno-bytowe

- Uwzględnienie w strategii rozwoju gminy poprawy infrastruktury technicznej, jako zadań priorytetowych
- Podstawowa opieka zdrowotna
- Istnienie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego
- Prawne możliwości tworzenia i finansowania programów opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie gminy, powiatu, i województwa
- Rozwój rodzinnych form opieki i wychowania
- Placówki kultury - biblioteka publiczna i ośrodek kultury
- Placówki oświaty, które mogą być wykorzystane dla celów kultury
- Wysoka społeczna akceptacja kultury oraz publicznych wydatków na kulturę w kierunku umożliwienia aktywnego uczestnictwa w kulturze
- Obszary rolnicze stwarzające możliwość rozwoju produkcji rolniczej oraz agroturystyki i w związku z tym perspektywy poprawy sytuacji dochodowej wielu rodzin z terenu gminy
- Świadomość społeczna odnośnie większych możliwości dostępu do informacji publicznej i usług społecznych za pośrednictwem komputera, Internetu, poczty elektronicznej

Dostosowanie zasobów pracy do zmieniającego się rynku pracy

- Duży udział ludzi młodych w strukturze zasobów pracy
- Rosnąca popularność prowadzenia różnych form działalności gospodarczej
- Akceptacja społeczna konieczności ustawicznego doskonalenia zawodowego kadr pracujących oraz osób bezrobotnych
- Możliwość skorzystania z poradnictwa i doradztwa zawodowego w strukturach powiatowego urzędu pracy

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- Regulacje prawne promujące i wspierające integrację społeczną oraz partnerstwo publiczno-społeczne w sprawach lokalnych
- Rozwiązania prawno-instytucjonalne w sferze równości szans
- Akceptacja społeczna dla idei równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz w życiu publicznym
- Instytucje pomocy i integracji społecznej, rynku pracy oraz organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy, powiatu i województwa, które dysponują aktywnymi instrumentami pomocy i integracji
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Wysoki poziom zadowolenia z relacji społecznych
- Wysoki poziom religijności mieszkańców gminy
- Udział kobiet w wykonywaniu władzy publicznej na terenie gminy
- Uregulowania prawne dotyczące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych stwarzające możliwość likwidacji barier komunikacyjnych, transportowych i architektonicznych
- Akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych
- Możliwość finansowania niezbędnych działań profilaktycznych, w tym w zakresie wspierania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w ramach dysponowania budżetem na cele profilaktyki uzależnień na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Akceptacja społeczna dla priorytetowego traktowania działań na rzecz dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych, osób starszych, uzależnionych, długotrwale bezrobotnych, zaburzonych psychicznie i innych zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Zapotrzebowanie społeczne na aktywne formy pomocy w rozwiązywaniu najbardziej nurtujących kwestii społecznych
- Działalność Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych w sferze wspierania rodziny na poziomie profilaktyki i interwencji
- Możliwość współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w ramach planowania i wdrażania zadań polityki społecznej

System edukacji i szkoleń

- Wysoki współczynnik skolaryzacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym
- Niski odsetek osób przedwcześnie wypadających z systemu edukacji

- Obowiązek szkolny i obowiązek nauki do 18 roku życia oraz obowiązek wychowania przedszkolnego 6-latków
- Istnienie systemu edukacji i rehabilitacji obejmującego dzieci i młodzież niepełnosprawną
- Sieć placówek oświatowych na terenie gminy, kadry pedagogiczne oraz kadry administracyjne zarządzające oświatą
- Rosnąca świadomość wartości edukacji i aspiracji edukacyjnych
- Szeroka oferta edukacyjna publicznych i niepublicznych uczelni wyższych na terenie województwa
- Zainteresowanie informatyzacją poszczególnych grup społecznych, szkoleniami z zakresu obsługi komputera i wykorzystania Internetu oraz poczty elektronicznej

Administracja publiczna i partnerstwo

- Funkcjonowanie regulacji prawnych określających zasady współpracy sektora publicznego i pozarządowego
- Akceptacja przez społeczność lokalną osób wykonujących władzę publiczną, jako aktywnych liderów lokalnych
- Pozytywny klimat społeczny dla budowania partnerstwa publiczno-społecznego
- Pozytywna ocena wpływu sektora pozarządowego, na jakość rozwiązywania problemów lokalnych
- Możliwość nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu gminy, powiatu i województwa w ramach tworzonych rocznych programów współpracy w zakresie rozwiązywania dotkliwych problemów społecznych
- Korzystne rozwiązania legislacyjne odnośnie informatyzacji organów realizujących zadania publiczne, porządkująca sferę prawną związaną z informatyzacją usług publicznych

Słabe strony:

Warunki socjalno-bytowe

- Zidentyfikowane obszary ubóstwa
- Starzenie się społeczeństwa
- Niedoinwestowania infrastruktura techniczna
- Ograniczenia instytucjonalne w środowiskowym systemie wsparcia społecznego
- Problemy mieszkaniowe rodzin
- Dysproporcje w dostępie do usług medycznych w tym stomatologicznych z uwagi na warunki ekonomiczne osób i rodzin oraz organizację usług ochrony zdrowia w szczególności specjalistycznych
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie, niewystarczająca jakościowo i ilościowo dostępność nowoczesnych usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych ich rodzin w tym z powodu ograniczonych zasobów kadrowych w ambulatoryjnym leczeniu odwykowym, z którego korzystają mieszkańcy gminy
- Mały zasięg programów terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych w szczególności dla dzieci
- Brak dostępu do programów dla ofiar przemocy w rodzinie i korekcyjnych programów dla sprawców przemocy w rodzinie
- Brak lokalnej diagnozy i analizy problemów uzależnień
- Brak samorządowych programów z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej
- Wąska oferta środowiskowych programów profilaktycznych, edukacyjnych, w tym brak oferty edukacyjnej w celu zachowania trzeźwości przy prowadzeniu pojazdów i brak programów realizowanych w zakładach pracy
- Niezagospodarowane obszary działania w lokalnym systemie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną: w sferze pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu i ochrony zdrowia.
- Brak oferty kulturalnej dostosowanej do potrzeb, możliwości i czasu wolnego mieszkańców gminy
- Niski poziom rozwoju infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej i sportowej oraz niedofinansowane działania w tej sferze
- Niekorzystne połączenia komunikacyjne utrudniające mobilność mieszkańców
- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy i zanieczyszczenie środowiska naturalnego
- Niski poziom dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych w szczególności takich jak komputer i Internet zarówno w warunkach prywatnych jak i służbowych w pracy zawodowej oraz niski poziom umiejętności mieszkańców gminy w tym zakresie
- Niski poziom wiedzy w zakresie korzyści płynących z faktu integracji z Wspólnotą Europejską

Dostosowanie zasobów pracy do zmieniającego się rynku pracy

- Utrzymywanie się niskiego poziomu zatrudnienia i wysokiego poziomu bezrobocia, duży udział bezrobocia długotrwałego, tj. osób, których aktywizacja jest trudna i bardziej kosztowna, duży udział osób długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku
- Niski poziom aktywności zawodowej osób w wieku mobilnym

- Niekorzystna sytuacja kobiet na rynku pracy
- Ogólnie niskie kwalifikacje zawodowe kobiet poszukujących pracę oraz dezaktualizacja kwalifikacji zawodowych kobiet w odniesieniu do potrzeb rynku pracy
- Ograniczenia w dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych dla osób wychowujących dzieci, zainteresowanych podjęciem pracy zarobkowej
- Bariery psychospołeczne w sferze równości szans kobiet i mężczyzn, negatywne stereotypy dotyczące podziału ról domowych dla mężczyzny i kobiety oraz stanowisk pracy, niechęć pracodawców do zatrudniania kobiet
- Trudna sytuacja materialna do inwestowania w indywidualną działalność przedsiębiorczą
- Negatywne nastawienie społeczne do podejmowania indywidualnej działalności gospodarczej
- Ograniczone możliwości mobilności przestrzennej i zawodowej mieszkańców gminy z powodu niekorzystnej sytuacji w strukturze wykształcenia ludności oraz niezadowalających warunków komunikacyjnych - transport i technologie informacyjne
- Niska skala kształcenia ustawicznego, szczególnie wśród pracowników najbardziej zagrożonych pa-sywnością - starszych, nisko wykształconych, bezrobotnych
- Wysokie zatrudnienie nisko kwalifikowanych osób w rolnictwie i ukryte bezrobocie w rolnictwie
- Niezadowalający poziom inwestycji w rozwój przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy
- Utrzymujące się na rynku pracy nierówności dotyczące kobiet i grup narażonych na wykluczenie spo-łeczne w tym osób niepełnosprawnych
- Słabość lokalnego szczebla publicznych służb zatrudnienia oraz deficyt pozapublicznych instytucji i organizacji zatrudnieniowych, niezadowolenie społeczne z działalności tych służb

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- Duży udział w populacji odsetka osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekłe chorych i z zaburze-niami psychicznymi
- Brak wzmocnienia kompetencji, jakości i liczebności instytucji pomocy społecznej
- Niski poziom współpracy programowej i organizacyjnej pomiędzy różnymi instytucjami rynku pracy i pomocy społecznej
- Potencjalny brak równości szans mieszkańców w dostępie do wiedzy, informacji i infrastruktury
- Niska aktywność społeczna grup dysfunkcyjnych w samoorganizowaniu się w celu rozwiązywania swoich problemów
- Ograniczony dostęp do informacji obywatelskiej, doradztwa i poradnictwa
- Niski stopień wykształcenia osób zagrożonych wykluczeniem
- Ograniczony dostęp do mediów dla celów edukacji i informacji społecznej
- Słabo przystosowane środowisko fizyczne dla potrzeb osób niepełnosprawnych - bariery architekto-niczne w obiektach użyteczności publicznej w tym w instytucjach pomocy społecznej,
- Słabo przygotowana kadra do rozwiązywania problemów niepełnosprawnych dzieci w systemie szkolnictwa ogólnodostępnego
- Ograniczenia środowiskowe do mobilności terytorialnej osób niepełnosprawnych - liczne bariery transportowe i komunikacyjne
- Bariery techniczne w infrastrukturze edukacyjnej - niewystarczające wyposażenie placówek edukacyjnych w specyficzne urządzenia i sprzęt dydaktyczny dla potrzeb nauczania osób niepełnosprawnych
- Ograniczona działalność w zakresie edukacji publicznej w sferze rozwiązywania problemów społecznych
- Brak infrastruktury dla celów readaptacji społecznej i zawodowej

System edukacji i szkoleń

- Niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej
- Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych oraz bezpłatnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży
- Niskie upowszechnienie kształcenia ustawicznego wśród osób o niskich kwalifikacjach, w tym osób starszych
- Ograniczony dostęp do nauki języków obcych oraz edukacji informatycznej, w tym dla osób, które nie są objęte systemem oświatowym, w szczególności w wieku średnim i starszym, które też nie utrzy-mały się w zatrudnieniu
- Niezadowalający poziom wiedzy mieszkańców gminy na temat integracji z UE
- Brak aktywności samorządów w realizacji projektów ze środków EFS na działania z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Administracja publiczna i partnerstwo

- Niski stopień partycypacji obywatelskiej w zarządzaniu gminą
- Ograniczenia w zakresie metod i form współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi
- Ograniczone zasoby finansowe samorządu do edukacji ustawicznej kadr pracujących

- Niezadowolenie petentów z obsługi administracji publicznej
- Niewystarczająca wiedza i aktywność pracowników administracji samorządowej, decydentów i społeczności lokalnej do podejmowania działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - wiedza o instytucjach, programach i możliwych źródłach finansowania
- Niski poziom informatyzacji w administracji publicznej - brak elektronicznego systemu obiegu dokumentów w administracji
- Niski poziom świadomości obywatelskiej mieszkańców gminy

Szanse:

Warunki socjalno-bytowe

- Zmiany własnościowe w sektorze ochrony zdrowia, rozwój sieci niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej z szerokim spektrum świadczeń medycznych
- Infrastruktura leczenia onkologicznego i kardiologicznego na terenie Województwa Świętokrzyskiego
- Dobrze rozwinięta w województwie baza zakładów przyrodoleczniczych, sanatoriów, szpitali uzdrowiskowych, ośrodków wypoczynkowo-sanatoryjnych oraz pensjonatów i kwater prywatnych w miejscowościach uzdrowiskowych oraz dobrze przygotowana kadra lekarska i pomocnicza
- Udział w programach rządowych z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną
- Wzrost udziału organizacji pozarządowych w życiu kulturalnym mieszkańców gminy poprzez nawiązanie współpracy z organizacjami z terenu powiatu i województwa
- Możliwość uczestnictwa w różnych inicjatywach prewencyjnych w ramach programu „Bezpieczne Świętokrzyskie”
- Wysoki poziom potencjalnego dofinansowania z funduszy strukturalnych UE na cele polityki społecznej, rozwoju obszarów wiejskich, inwestycji, informatyzacji i innych działań prorozwojowych
- Aktywność gminy w pozyskiwaniu środków funduszy strukturalnych na priorytetowe potrzeby społeczne

Dostosowanie zasobów pracy do zmieniającego się rynku pracy

- Propagowanie idei równości płci na rynku pracy, podjęcie działań na rzecz przezwyciężenia stereotypów i niewłaściwych nastawień związanych z zatrudnianiem kobiet
- Rozwój alternatywnych form i metod pracy dla kobiet, ułatwiających im łączenie obowiązków rodzinnych z zatrudnieniem
- Rozwijanie usług opiekuńczych w celu wspomaganie aktywizacji zawodowej kobiet
- Zwiększenie popularności pracy w niepełnym wymiarze czasu
- Atrakcyjna oferta edukacyjna dla różnych grup docelowych realizowana w ramach programów aktywnej polityki rynku pracy
- Wyższy poziom wykształcenia roczników wchodzących na rynek pracy
- Możliwość poprawy kompetencji zawodowych w ramach programów aktywnej polityki rynku pracy
- Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej ułatwiająca dojazdy do pracy
- Rozwój różnych form wspierania małych przedsiębiorstw i zatrudnienia na własny rachunek
- Wdrażanie projektów w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Otwarcie rynków pracy w Europie Zachodniej, podejmowanie zatrudnienia na nich przez część osób z Polski.
- Swobodny przepływ siły roboczej w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wdrożenie i rozwój systemu EURO

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- Tworzenie spójnego i kooperatywnego systemu instytucji pomocy społecznej i rynku pracy i instrumentów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej
- Wzrastająca popularność ekonomii społecznej, umożliwiającej budowanie kompleksowego systemu usług społecznych i stwarzającej szanse zatrudnienia i integracji dla osób wykluczonych
- Wymiana informacji i doświadczeń na temat wdrażanych polityk integracji społecznej w drodze współpracy zagranicznej
- Wzrastająca rola organizacji pozarządowych działających w obszarze integracji społecznej
- Rozwój narzędzi i instrumentów aktywizacyjnych, łączących korzyści społeczne z ekonomicznymi
- Funkcjonowanie funduszy celowych pozwalających na aktywizację osób bezrobotnych i tracących pracę, w tym w szczególności: Fundusz Pracy oraz PFRON
- Pomoc finansowa w postaci funduszy strukturalnych przeznaczonych na cele zatrudnienia i integracji społecznej
- Sukcesywne wdrażanie terytorialne ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym jako podstawy prawnej do udzielania pomocy osobom zagrożonym trwałym wykluczeniem społecznym z powodu braku zatrudnienia (CIS, KIS)

- Rzecznictwo organizacji pozarządowych w samorządach terytorialnych tj. Wojewódzka i Powiatowe Społeczne Rady Ds. Osób Niepełnosprawnych
- Świętokrzyskie Centrum Wolontariatu
- Konsekwentna realizacja narodowych dokumentów strategicznych w dziedzinie polityki społecznej w szczególności ukierunkowanych na rozwój zatrudnienia, potwierdzona wolą polityczną poprawy sytuacji na rynku pracy

System edukacji i szkoleń

- Dynamiczny rozwój podmiotów związanych z edukacją w regionie w tym rozwój różnych form edukacji ustawicznej
- Promowanie w strategiach i programach polityki społecznej wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-5 lat, możliwość upowszechniania edukacji przedszkolnej i ustawicznej w ramach Podstaw Wsparcia UE
- System pomocy materialnej dla studentów w ramach podstaw wsparcia UE
- Możliwość wsparcia finansowego uczniów uzdolnionych, w szczególności w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych
- Możliwość wyrównywania szans edukacyjnych uczniów o utrudnionym dostępie do edukacji w ramach programów UE poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w szczególności w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych
- Możliwość zwiększenia szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych w ramach programów celowych PFRON
- System poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w poradni powiatowej
- Programy edukacyjne upowszechniające zastosowanie nowoczesnych technologii komunikacyjnych
- Duża ilość programów szkoleniowych na temat instrumentów wsparcia finansowego UE
- Udoskonalenie działalności szkoleniowej poprzez wykorzystanie dostępu do funduszy strukturalnych UE

Administracja publiczna i partnerstwo

- Możliwość szkoleń służb publicznych w ramach programów operacyjnych NSRO 2007-2013
- Możliwość poprawy kompetencji kadr administracji publicznej w ramach dostępnych programów UE
- Proces informatyzacji jednostek administracji oraz przekonanie o konieczności jego dalszego wdrażania
- Rozwój kompetencji sektora pozarządowego w kraju, w Województwie Świętokrzyskim, powiecie ostrowieckim i Gminie Waśniów reprezentującego prawa i interesy grup społecznych oraz budującego sieć usług społecznych w tym wolontariatu
- Gotowość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa do partycypacji w realizacji zadań publicznych
- Wzrost liczby organizacji pozarządowych
- Postępująca profesjonalizacja działań organizacji pozarządowych
- Tworzenie właściwych warunków do rozwoju i wykorzystania aktywności społecznej - upowszechnianie konsultacji społecznych poprzez debaty publiczne w sprawach lokalnych, forum organizacji pozarządowych, itp.
- Możliwość znacznego zwiększenia skali działań organizacji w oparciu o większe niż dotychczas zasoby finansowe - FIO, EOG EFS)

Zagrożenia:

Warunki socjalno-bytowe

- Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna obszarów wiejskich i w konsekwencji wzrost natężenia biedy i ubóstwa
- Utrzymująca się stagnacja gospodarcza
- Niski poziom kapitału i niedofinansowanie gospodarstw rolnych
- Mała aktywność osobista mieszkańców w działaniach na rzecz pozytywnej zmiany
- Niekorzystne przemiany społeczno-kulturowe prowadzące do ograniczenia miejsca osób starszych i chorych w rodzinie
- Degradacja środowiska naturalnego w wyniku działalności człowieka bez zabezpieczenia właściwych funkcji komunalnych
- Rozwój patologii społecznych
- Niedostosowanie sposobu funkcjonowania ochrony zdrowia oraz struktury kadrowej i materialnej systemu do zmieniających się warunków społeczno-demograficznych, epidemiologicznych i ekonomicznych.
- Niski poziom współpracy programowej i organizacyjnej pomiędzy różnymi instytucjami rynku pracy i pomocy społecznej

- Wysokie koszty funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i w związku z tym pogorszenie dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych
  - Pogorszenie stanu bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli
  - Marginalizacja obszarów wiejskich w kwestiach rozwoju społeczeństwa informacyjnego
- Dostosowanie zasobów pracy do zmieniającego się rynku pracy
- Utrzymywanie się niskiego przyrostu naturalnego
  - Niskie zainteresowanie pracodawców kształceniem pracowników
  - Niski wiek dezaktywacji zawodowej, zwłaszcza kobiet
  - Niedostateczne rozpoznanie struktury popytu na kwalifikacje ze strony przedsiębiorstw i niedopasowanie do niego systemu szkoleń
  - Niedopasowanie popytu i podaży na prace utrwalone strukturą migracji zarobkowych
  - Niezdolność/niechęć długookresowo bezrobotnych do udziału w programach aktywizujących i podejmowania wysiłku edukacyjnego
  - Brak motywacji do przechodzenia z szarej strefy do legalnego zatrudnienia
  - Brak polityki racjonalizacji i uelastyczniania rynków pracy
  - Konieczność restrukturyzacji branż i sektorów gospodarki pociągająca za sobą redukcję zatrudnienia
  - Koncentracja instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości w ośrodkach miejskich
  - Bariery we wprowadzaniu nowych form zatrudnienia i nowoczesnej organizacji pracy
  - Odptyw osób o wysokich kwalifikacjach za granicę
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- Narastanie problemów związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym
  - Utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, które przekłada się na wykluczenie społeczne
  - Brak wzmocnienia kompetencji, jakości i liczebności kadr instytucji pomocy społecznej
  - Trudności w kreowaniu horyzontalnej polityki na rzecz integracji społecznej wynikające z dominacji polityki sektorowej
  - Nieefektywna polityka aktywizacji wobec osób niepełnosprawnych
  - Polityka społeczna państwa zmierzająca do ograniczania wydatków publicznych, w tym szczególnie na rehabilitację społeczną,
  - Powszechność występowania barier architektonicznych i transportowych
  - Brak systemu badania przydatności zawodowej niepełnosprawnej młodzieży i zbyt wąska oferta kształcenia zawodowego
  - Załamanie się systemu finansującego rehabilitację osób niepełnosprawnych
  - Brak możliwości instytucjonalnych do absorpcji funduszy publicznych i strukturalnych
  - Nierówności w dostępie do edukacji na niekorzyść dla osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarach wiejskich w szczególności do kształcenia na poziomie średnim i wyższym
  - Powszechnie lansowany i promowany konsumpcyjny, rozrywkowy styl życia młodzieży,
  - Łatwy dostęp do środków odurzających i psychoaktywnych na terenie powiatu i województwa
  - Niewystarczająca na terenie województwa sieć placówek readaptacji społecznej i zawodowej osób uzależnionych
  - Długi czas oczekiwania na leczenie w oddziałach odwykowych
  - Niekorzystna ogólna sytuacja na rynku pracy, dyskryminacja kobiet na rynku pracy
- System edukacji i szkoleń
- Brak informacji o perspektywach kariery po różnych ścieżkach edukacyjnych - ryzyko upowszechniania „tanich” i „łatwych” kierunków studiów
  - Brak systemu analiz i prognoz rynku pracy dotyczących zapotrzebowania na absolwentów o określonych kwalifikacjach
  - Brak kultury/nawyku ustawicznego kształcenia się osób dorosłych
  - Dziedziczenie przez dzieci niekorzystnego statusu społecznego w rodzinach dotkniętych problemem ubóstwa
  - Słabe powiązanie programów kształcenia z rynkiem pracy
- Administracja publiczna i partnerstwo
- Upolitycznienie administracji publicznej
  - Rozproszony system doskonalenia kwalifikacji zawodowych urzędników
  - Brak motywacyjnego systemu wynagradzania
  - Brak jednolitych standardów postępowania dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego
  - Nadmierna regulacja procedur świadczenia usług uniemożliwiająca funkcjonowanie innowacyjnym podmiotom pozarządowym
  - Brak edukacji obywateli o potencjalnej roli organizacji pozarządowych

- Słaba kondycja finansowa i zaplecze kadrowe większości organizacji pozarządowych oraz brak łatwego dostępu do usług infrastrukturalnych (doradztwo, szkolenia, itp.) dla organizacji z terenów miejskich

Rozdział 5 Kierunki rozwoju społecznego Gminy

5.1 Misja Gminy

Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Misją Gminy jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców przez podejmowanie spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżonych ustawowo na rzecz innych podmiotów. Zamierzeniem samorządu lokalnego jest zapewnienie gminie wysokiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz warunków życia mieszkańców.

5.2 Wizja Gminy

Gmina Waśniów do roku 2015 będzie to:

- Gmina na terenie, której mieszkańcy mają zapewnione źródło utrzymania i związaną z tym stabilizację i warunki wszechstronnego rozwoju,
- Gmina, w której mieszkańcy będą mieli poczucie bezpieczeństwa socjalnego w sytuacjach kryzysowych oraz poczucia bezpieczeństwa publicznego,
- Gmina wolna od patologii społecznych,
- Gmina o wykształconej społeczności lokalnej,
- Gmina, która charakteryzuje się odpowiednio rozwiniętą i wyposażoną siecią infrastruktury społecznej, zapewniająca mieszkańcom życia dostęp do różnych usług społecznych o zadawalającym standardzie,
- Gmina z atrakcyjną ofertą w zakresie kultury, sportu, oświaty i rekreacji,
- Gmina otwarta pod względem komunikacyjnym,
- Gmina o dobrym poziomie rozwoju przedsiębiorczości,
- Gmina o silnej siedzibie w zakresie obsługi mieszkańców,
- Gmina zamieszkiwana przez aktywne społeczeństwo obywatelskie,
- Gmina przygotowana do wyzwań cywilizacji informatycznej,
- Gmina o dobrym stanie środowiska.

5.3 Cele strategiczne w lokalnej polityce społecznej

Cel główny	Kształtowanie optymalnych warunków socjalno-bytowych oraz solidarnych stosunków międzyludzkich, sprzyjających ekonomicznej i społecznej spójności wspólnoty lokalnej
Cele strategiczne	Cele operacyjne
Zapobieganie kryzysowym sytuacjom życiowym jednostek i rodzin oraz eliminowanie czynników sprzyjających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Stwarzanie korzystnych warunków środowiskowych dla rozwoju, ochrony i wzmocnienia zdrowia.
	Promocja integracji społecznej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
	Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.
	Rozwój gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
	Rozwój gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Dostarczenie wysokiej jakości usług społecznych wspierających integrację społeczną i aktywność zawodową mieszkańców gminy	Wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałanie uzależnieniom.
	Kształcenie i wychowanie.
	Edukacja na rzecz zatrudnienia.
	Efektywne zarządzanie systemem edukacji.
	Dostęp do dóbr i usług kulturalnych.
	Przeciwdziałanie bezrobociu.
	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
	Dostęp do transportu.
Dostęp do nowoczesnych technologii komunikacji.	
Wzmocnienie podmiotowości obywateli i ich wspólnot oraz tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego	Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego administracji lokalnej.
	Informacja obywatelska.
	Partycypacja społeczna w realizacji zadań publicznych.

5.3.1 Szczegółowy opis celów strategicznych

Cel strategiczny	Opis problemu, na który odpowiada cel strategiczny	Wskaźniki opisujące problemy dominujące w Gminie Waśniów i działania pomocowe	Koordinator wdrażania celu strategicznego	Potencjalni realizatorzy/partnerzy
1. Zapobieganie kryzysowym sytuacjom życiowym jednostek i rodzin oraz eliminowanie czynników sprzyjających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Problemy zdrowotne społeczne i opiekuńcze, sytuacje kryzysowe mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem problemu ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności.	<ul style="list-style-type: none"> - Odsetek osób zamieszkałych w Gminie Waśniów korzystających z pomocy społecznej - Odsetek rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej - Liczba dzieci korzystających z systemu opieki poza środowiskiem rodzinnym (rodziny zastępcze i placówki stacjonarne) - Relacja osób korzystających z pomocy środowiskowej do liczby osób korzystających z pomocy stacjonarnej - Odsetek dodatków do świadczeń rodzinnych pobieranych z powodu samotnego wychowywania dziecka - Odsetek dodatków do świadczeń rodzinnych pobieranych z powodu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - Odsetek dodatków do świadczeń rodzinnych pobieranych z powodu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania - Liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe - Liczba osób bezrobotnych w tym młodzież i kobiety - Odsetek Ludności w wieku poprodukcyjnym - Liczba osób bezdomnych - Liczba osób zobowiązanych orzeczeniem sądu do leczenia odwykowego - Liczba orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed i powyżej 16 roku życia - Odsetek orzeczeń o niepełnosprawności z powodu chorób psychicznych - Odsetek rozpoznanych chorób układu krążenia - Odsetek rozpoznanych wad wzroku u dzieci - Odsetek rozpoznanych zaburzeń rozwoju fizycznego u dzieci - Liczba programów profilaktycznych i zdrowotnych dla dzieci młodzieży i osób dorosłych oraz liczba osób w nich uczestniczących - Relacja pracowników socjalnych do liczby ludności w gminie 	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Gminne jednostki ochrony zdrowia - Gminne jednostki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowy Urząd Pracy - Policja - PFRON - Samorząd powiatowy - Samorząd województwa
2. Dostarczenie wysokiej jakości usług społecznych wspierających integrację społeczną i aktywność zawodową mieszkańców gminy	Ograniczony dostęp do edukacji przedszkolnej, edukacji ustawicznej osób dorosłych, wąska oferta edukacyjna placówek oświatowych, ograniczony dostęp do kultury sportu i rekreacji, niski stopień upowszechnienia programów zdrowotnych	<ul style="list-style-type: none"> - Stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-5 lat - Odsetki mieszkańców z wykształceniem podstawowym, zasadniczym i wyższym - Udział osób dorosłych uczących się i dokształcających się w liczbie ludności w wieku 25-64 lata w formach szkolnych i pozaszkolnych - Liczba szkół prowadzących zajęcia pozalekcyjne i wyrównawcze oraz liczba uczniów w nich uczestniczących - Odsetek szkół skomputeryzowanych i posiadających pracownię komputerowe - Liczba szkół świadczących pomoc psychologiczno-pedagogiczną - Liczba programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia wśród młodzieży szkolnej i ich rodziców - Liczba szkół prowadzących poradnictwo i doradztwo zawodowe - Liczba orzeczeń wydanych dla dzieci niepełnosprawnych o potrzebie kształcenia indywidualnego - Możliwość spędzania czasu wolnego przez osoby dorosłe oraz przez dzieci - Liczba instytucji i inicjatyw kulturalnych - Liczba punktów informacji obywatelskiej i liczba osób korzystających z tej informacji - Poziom umiejętności TIK wśród osób dorosłych - Liczba szkół prowadzących nauczanie więcej niż jednego języka obcego - Dostęp do szkoleń dla osób bezrobotnych oraz liczba osób biorących udział w tych szkoleniach - Udział wydatków (%) na cele społeczne w budżecie gminy 	Kierownik Zakładu Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Placówek Oświatowych w Waśniowie	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Gminne jednostki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Dom Kultury w Waśniowie - Gminna Biblioteka Publiczna w Waśniowie - Powiatowy Urząd Pracy - Samorząd Powiatowy - Samorząd Województwa - Organizacje pozarządowe
3. Wzmocnienie podmiotowości obywateli i ich wspólnot oraz tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego		<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działających organizacji pozarządowych - Liczba osób w tych organizacjach - Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez NGOS i inicjatyw podejmowanych na rzecz rozwoju NGOS - Odsetek osób uczestniczących w wyborach - Liczba uchwał gminy w sprawie współpracy z NGOS - Liczba umów zawartych pomiędzy NGOS a gminą w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i kwota wydatków z tytułu zawartych umów oraz liczba uczestników przedsięwzięć będących przedmiotem zawartych umów - Liczba zorganizowanych debat i konsultacji w sprawach społecznych gminy - Liczba osób odwiedzających stronę internetową gminy - BIP 	Sekretarz Gminy	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Gminne jednostki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Dom Kultury w Waśniowie - Gminna Biblioteka Publiczna w Waśniowie - Gminne jednostki ochrony zdrowia - Samorząd Powiatowy - Samorząd Województwa - Organizacje pozarządowe - PFRON

5.3.2 Szczegółowy opis celów operacyjnych i działań

Cel strategiczny 1. Zapobieganie kryzysowym sytuacjom życiowym jednostek i rodzin oraz eliminowanie czynników sprzyjających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu

Cele operacyjne	Koordinator wdrażania celu operacyjnego	Działania, zadania, projekty	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Stwarzanie korzystnych warunków środowiskowych dla rozwoju, ochrony i wzmocnienia zdrowia.	Kierownik Ośrodka Zdrowia w Waśniowie	1. Edukacja zdrowotna mieszkańców gminy w kierunku rozwoju wiedzy, umiejętności i motywacji w dziedzinie zachowania i umacniania zdrowia, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych.								
		2. Wzmacnianie inicjatyw i działań społecznych na rzecz ochrony zdrowia, w tym inicjowanie i wspieranie grup samopomocy, współdziałanie z organizacjami społecznymi i charytatywnymi dla celów ochrony zdrowia.								
		3. Promocja ochrony zdrowia psychicznego.								
		4. Promocja zdrowia w miejscu pracy.								
		5. Doskonalenie systemu świadczeń zdrowotnych odpowiednio do potrzeb i sytuacji epidemiologicznej w gminie.								
		6. Tworzenie korzystnych warunków środowiskowych do krzewienia i rozwoju kultury fizycznej, organizowania wypoczynku i rekreacji zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych w celu umacniania zdrowia oraz zapobiegania chorobom.								
		7. Poprawa stanu sanitarnego gminy poprzez intensywną kontrolę zagrożeń środowiskowych dla zdrowia, usprawnienie systemu unieszkodliwiania nieczystości oraz edukację ekologiczną mieszkańców gminy.								
		8. Nasilenie działań w zakresie kontroli ruchu drogowego.								
		9. Zapewnienie bezpiecznego ruchu pieszych poprzez budowę i naprawę chodników.								
		10. Zapewnienie dostępu do lokali socjalnych i mieszkań chronionych dla osób i rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych oraz poprawa standardu zaopatrzenia mieszkań substandardowych.								
Promocja integracji społecznej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	11. Zapobieganie przestępczości i powrotowi do przestępstwa oraz redukcja przestępczości.								
		1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji klientów pomocy społecznej - praca socjalna, kontrakty socjalne, zatrudnienie socjalne, szkolenia, zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy, usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym oraz inne formy wsparcia indywidualnego i środowiskowego umożliwiające integrację zawodową i społeczną osobom ze specyficznymi trudnościami na rynku pracy.								
		2. Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej.								
		3. Wspieranie rozwoju działalności podmiotów integracji społecznej - Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Zakładów Aktywności Zawodowej.			x			x		
		4. Wspieranie organizowania kursów i szkoleń umożliwiających nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.								
		5. Współdziałanie w zakresie organizowania stażu i zatrudnienia subsydiowanego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych oraz spółdzielniach socjalnych oraz reintegracji społecznej i zawodowej.								
		6. Wspieranie rozwoju poradnictwa psychologicznego, psychospołecznego, zawodowego i innego w kierunku reintegracji społecznej i zawodowej adresowanego do osób i zagrożonych wykluczeniem społecznym.								
		7. Wspieranie rozwoju nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji i lokalnej, streetworkingu, coachingu, treningu pracy).								
		8. Wspieranie rozwoju usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej, w tym w powrocie na rynek pracy.								
9. Wspieranie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie.										

Rozdział 6

Wdrażanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

6.1 Zarządzanie i wdrażanie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 ze zm.) za właściwe zarządzanie i wdrażanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

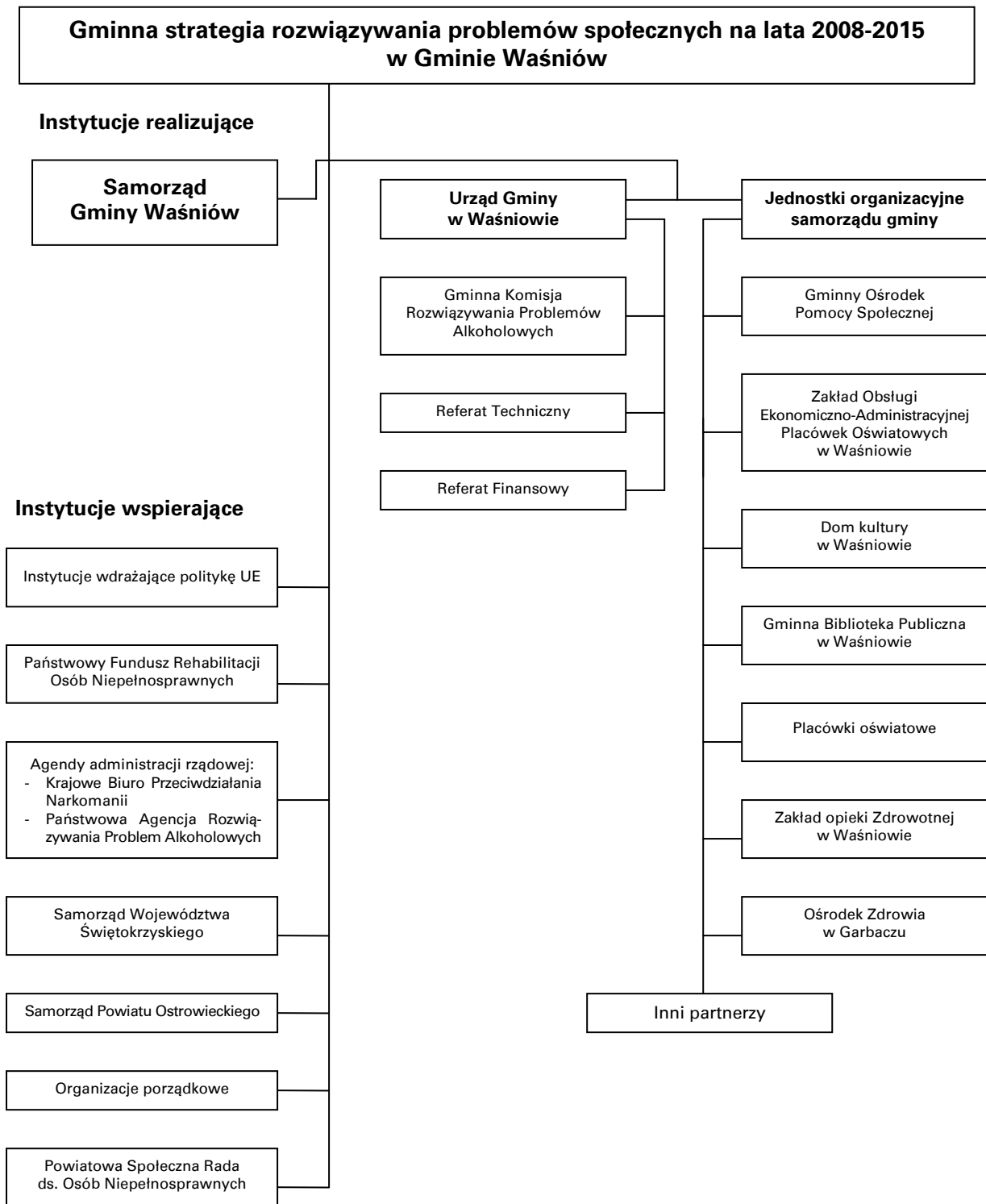
Ze względu na zakres merytoryczny działań strategicznych GOPS współpracuje z gminnymi jednostkami organizacyjnymi oraz instytucjami zewnętrznymi, które realizują i wspierają zadania lokalnej polityki społecznej.

Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- opracowywanie rocznych planów działań we współpracy z innymi instytucjami dla celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- przygotowywanie prognozy wydatków dla celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i określenie możliwych źródeł finansowania,
- przygotowywanie sprawozdań oraz innych dokumentów związanych z realizacją strategii we współpracy z innymi instytucjami uczestniczącymi w realizacji strategii,
- dokonywanie oceny postępów realizacji strategii,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych w związku z realizacją strategii,
- gromadzenie i upowszechnianie informacji o programach krajowych i wspólnotowych wspierających realizację działań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- animowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi dla celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Podmioty realizujące strategię

6.2 Instrumenty finansowe do realizacji strategii

6.2.1 Podstawy prawne uchwały budżetowej Rady Gminy

Sposoby i źródła finansowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych określone będą na każdy rok budżetowy według obowiązujących regulacji prawnych dotyczących opracowania projektu uchwały budżetowej gminy:

- Rozdział 6 - „Gminna gospodarka finansowa” ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

- Dział IV „Budżet jednostki samorządu terytorialnego” ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966)
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. 107, poz. 726 z późn. zm.)
- Uchwały Rady Gminy Waśniów w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej gminy

6.2.2 Finansowanie realizacji celów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Realizacja celów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych może być finansowana w szczególności z:

1. Publicznych funduszy krajowych, tj. środków budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych środków jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych,
2. Publicznych środków wspólnotowych, a także z innych źródeł zagranicznych, w tym:
  - w ramach funduszy strukturalnych
  - w ramach inicjatyw wspólnotowych
3. Środków prywatnych stanowiących udziały w projektach realizowanych w ramach różnych programów krajowych i wspólnotowych.

6.2.2.1 Fundusze strukturalne Unii Europejskiej

Fundusze strukturalne stanowią zasoby finansowe UE i umożliwiają pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach. W realizacji celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2008-2015 zasadnicze znaczenie będą miały niżej wymienione instrumenty finansowe UE:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) - udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.
- Europejski Fundusz Społeczny - jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia. W ramach EFS wspierane są kwestie horyzontalne, wspólne dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków dotyczące rozwoju lokalnego, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju. Kwestia równości szans odnosi się w szczególności do promowania równych szans mężczyzn i kobiet na rynku pracy, do wyrównywania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób zamieszkałych na terenach wiejskich i zaniedbanych oraz osób niepełnosprawnych. Rozwój społeczeństwa informacyjnego uwzględnia działania skierowane na podwyższenie poziomu technologicznego poprzez podnoszenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, aktualizowanie wiedzy o nowoczesnych formach zarządzania i organizacji pracy oraz podwyższanie poziomu wykształcenia. Zrównoważony rozwój łączy obszar społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

6.2.2.2 Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013

Podstawę do programowania interwencji EFRR i EFS oraz Funduszu Spójności stanowią Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia. Określają one działania o charakterze rozwojowym zaplanowane na lata 2007-2013 w zakresie promowania wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. Służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych. NSRO będą wdrażane przy pomocy Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz przy pomocy Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarządzanych przez Samorządy poszczególnych województw, z których mogą korzystać między innymi jednostki samorządu terytorialnego. Obszary wsparcia:

Regionalne Programy Operacyjne

- Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość
- Społeczeństwo informacyjne
- Inicjatywy lokalne w zakresie zatrudnienia i rozwoju oraz wsparcie struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu nowych miejsc pracy
- Środowisko
- Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń przyrodniczych i technologicznych

- Turystyka
  - Inwestycje w kulturę
  - Inwestycje w transport
  - Inwestycje energetyczne
  - Inwestycje w kształcenie zwłaszcza w zawodowe
  - Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i infrastrukturę społeczną
  - Wsparcie obszarów problemowych wybranych miast
  - Współpraca międzyregionalna.
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
- Nowoczesna gospodarka, w tym rozwój infrastruktury uczelni wyższych, infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
  - Wspieranie innowacji oraz promocji i współpracy
  - Systemy miejskiego transportu zbiorowego
  - Drogi wojewódzkie poprawiające wewnętrzne powiązania komunikacyjne województw Polski Wschodniej
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w tym transportowej, środowiskowej, energetycznej, kultury i zdrowia
  - Przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego
  - Przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa ekologicznego
  - Rozwój nowoczesnych usług medycznych
- Program Operacyjny Konkurencyjna Gospodarka
- Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw
  - Zwiększenie wpływu sektora nauki na gospodarkę
  - Tworzenie miejsc pracy w nowoczesnej gospodarce
  - Doradztwo i szkolenia niezbędne do realizacji inwestycji
  - Rozwój narzędzi społeczeństwa informacyjnego
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- Zatrudnienie
  - Edukacja
  - Integracja społeczna
  - Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw
  - Rozwój zasobów ludzkich na terenach wiejskich
  - Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
  - Budowa sprawnej i skutecznej administracji publicznej oraz partnerskiego państwa
  - Rozwój potencjału trzeciego sektora
  - Promocja postaw zdrowotnych wśród osób pracujących

6.2.2.3 Instrumenty służące realizacji projektów współfinansowanych z budżetu UE

Projekty realizowane z udziałem środków UE muszą mieć zapewniony odpowiedni wkład krajowy, różny w zależności od rodzaju działania. Środki na współfinansowanie z funduszy unijnych pochodzących będą: z części budżetu państwa będących w dyspozycji poszczególnych ministrów lub rezerw celowych, środków funduszy celowych (Fundusz Pracy, PFRON, NFOŚiGW) oraz z budżetów jednostek. Zgodnie też z ustawą o finansach publicznych w budżecie państwa może być tworzona odrębna rezerwa celowa na współfinansowanie zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE.

6.2.2.4 Instrumenty promocji zatrudnienia

Instrumenty finansowe dla rynku pracy finansowane będą przede wszystkim ze środków Funduszu Pracy, który funkcjonuje na podstawie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Środki Funduszu są przekazywane w formie zapłaty, refundacji lub finansowania zakupu usług i instrumentów rynku pracy przewidzianych w/w. ustawą.

Należą do nich:

- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego poza miejscem stałego zamieszkania w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,

- finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,
- dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- finansowanie dodatków aktywizacyjnych

Dodatkowo dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, czyli:

bezrobotnych do 25. roku życia, bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych powyżej 50. roku życia, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia, bezrobotnych niepełnosprawnych, można stosować następujące instrumenty:

- prace interwencyjne polegające na zwrocie przedsiębiorcy części kosztów wynagrodzenia zatrudnionego bezrobotnego,
- stypendium szkoleniowe w wysokości 40 % kwoty zasiłku,
- staż,
- przygotowanie zawodowe,
- stypendium dla osób kontynuujących naukę,
- roboty publiczne,
- doposażenie stanowiska pracy,
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem.

Finansowanie tych instrumentów możliwe będzie również z innych niż Fundusz Pracy środków publicznych (budżet państwa, jednostek).

6.2.2.5 Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Przeznaczone są na różnego rodzaju działania dotyczące integracji osób niepełnosprawnych, w tym również na współfinansowanie działań objętych wsparciem EFS.

6.2.2.6 Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP)

Celem upowszechnienia partnerstwa publiczno-privatnego jest zwiększenie atrakcyjności włączenia kapitału prywatnego w realizację zadań publicznych. Rozwój PPP jest podyktowany głównie ograniczeniami publicznego źródła finansowych na pokrycie wydatków inwestycyjnych oraz wysiłkami na rzecz poprawy jakości i efektywności usług publicznych. Ustawowe uregulowanie procesu PPP powinno doprowadzić do zmiany przez władzę publiczną filozofii finansowania zadań publicznych i skłonić kapitał prywatny do inwestycji w tej dziedzinie.

6.2.2.7 Instrumenty wspomagające integrację społeczną

Fundusz Integracji Społecznej

Fundusz ma być utworzony w ramach planowanego Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich, finansowanego z pożyczki z Banku Światowego. Fundusz byłby wykorzystywany przez samorządy lokalne, przede wszystkim gminy, do zakupu szkoleń pracowników socjalnych od certyfikowanych dostawców oraz do zakupu usług socjalnych od dostawców publicznych, prywatnych i pozarządowych.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Celem uruchomienia „Rządowego Programu - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich” (Program „FIO”) jest pobudzenie oraz wzmocnienie inicjatyw obywatelskich, z udziałem sektora organizacji pozarządowych. Środki FIO, pochodzące z utworzonej na tę okoliczność rezerwy celowej, będą przeznaczone na dofinansowanie: współpracy pomiędzy sektorami pozarządowym i publicznym w ramach partnerstwa publiczno-społecznego oraz priorytetowych działań inicjowanych przez organizacje pozarządowe realizujących zadania publiczne, umożliwiającą korzystanie ze środków Unii Europejskiej, wymagających zintegrowanych form działania, promujących upowszechnianie dobrych praktyk oraz modelowych rozwiązań służących rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.

Działaniom dla ograniczenia wykluczenia społecznego służyć będą również następujące instrumenty:

- wdrożenie systemu kontraktów socjalnych jako narzędzia aktywizacji klientów pomocy społecznej
- wdrożenie systemu wsparcia dla osób wychodzących z ubóstwa,
- tworzenie spółdzielni socjalnych, mających na celu aktywizację zawodową i ułatwienie obecności na rynku pracy bezrobotnym oraz bezdomnym, którzy realizują indywidualny program wychodzenia z bezdomności. Instrument ten, przewidziany projektem Ustawy o spółdzielniach socjalnych, będzie przeznaczony przede wszystkim dla osób o tzw. niskiej zatrudnialności, mających problem ze znalezieniem pracy i długotrwale bezrobotnych,

- dodatki mieszkaniowe - to systemowy instrument pomocy świadczonej rodzinom zbyt ubogim do samodzielnego ponoszenia obciążeń z tytułu najmu (utrzymania) mieszkań

6.2.2.8 Potencjał organizacji pozarządowych

W finansowaniu działań lokalnej polityki społecznej, zgodnie z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie należy uwzględnić możliwości partycypowania w kosztach tych działań organizacji pozarządowych. Dysponują one zasobami własnymi zgromadzonymi w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej składek członkowskich, darowizn od osób prywatnych i firm, a także dotacji otrzymanych z różnych instytucji zewnętrznych. Mogą pozyskiwać środki finansowe na zadania dla których ostatecznymi beneficjentami będą mieszkańcy Gminy Waśniów z budżetu centralnego np. z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w ramach absorpcji funduszy strukturalnych.

- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wspiera rozwój lokalnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz środowisk i organizacji trzeźwościowych między innymi poprzez zlecenie i finansowanie zadań w tym zakresie.
- Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii
Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii powierza i wspiera wykonywanie zadań publicznych, wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji na podstawie pełnomocnictwa ministra właściwego ds. zdrowia w zakresie: działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych, ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych.
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej mogą być realizowane na zlecenie Funduszu przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe w tym o charakterze lokalnym. Według Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 13 stycznia 1999r. (Dz. U. Nr 7 poz. 58 z dnia 26 stycznia 1999r.) w sprawie zlecenia przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym oraz jednostkom samorządu terytorialnego zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej, organizacjom pozarządowym i jednostkom samorządu terytorialnego mogą być zlecane następujące zadania:
  - 1) organizowanie i prowadzenie szkoleń i kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych,
  - 2) organizowanie szkoleń i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących procesu integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększania ich aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji,
  - 3) prowadzenie terapii psychologicznej dla osób, które stały się niepełnosprawne w stopniu znacznym lub umiarkowanym, w celu łagodzenia stresu spowodowanego niepełnosprawnością,
  - 4) prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, mających na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, w tym w szczególności obejmujących naukę orientacji w przestrzeni i wykonywania czynności dnia codziennego przez osoby ociemniałe, zwiększających mobilność osób niepełnosprawnych ruchowo, ogólnie usprawniających osoby ze znacznym upośledzeniem ruchu i mowy, rozwijających umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, a także ogólnie usprawniających zaburzone funkcje organizmu i ograniczających deficyty rozwojowe osób z upośledzeniem umysłowym,
  - 5) organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych - dla osób niepełnosprawnych oraz imprez o charakterze integracyjnym - wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach,
  - 6) organizowanie targów, wystaw i innych imprez o charakterze wystawienniczym promujących aktywność osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego,
  - 7) opracowywanie i wydawanie publikacji, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych, w szczególności służących przybliżaniu problematyki niepełnosprawności oraz podnoszeniu

świadomości i wrażliwości społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych, umożliwiających osobom niepełnosprawnym wyrażanie się w sprawach ich dotyczących oraz przejawianie twórczej i artystycznej ekspresji, a także propagujących sprawdzone rozwiązania w dziedzinie rehabilitacji, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o pomocach technicznych dla osób niepełnosprawnych, oraz informujących o dostępnych usługach w zakresie transportu, komunikacji, turystyki i wypoczynku,

- 8) badania, ekspertyzy i analizy służące pełniejszemu rozpoznaniu zjawiska niepełnosprawności oraz lepszemu zrozumieniu potrzeb różnych środowisk osób niepełnosprawnych oraz potrzeb wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności,
- 9) opracowanie i realizacja programów celowych służących zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności programów związanych z aktywizacją osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
- 10) prowadzenie rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w różnych typach placówek.

Dotacje fundacji

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga
www.citibank.pl/poland/kronenberg

Udziela wsparcia instytucjom non profit na przedsięwzięcia mieszczące się w ramach dwóch głównych obszarów programowych:

1) Edukacja

- innowacje w edukacji,
- edukacja ekonomiczna,
- dziedzictwo kulturowe i tradycje,
- twórczość artystyczna dzieci i młodzieży.

2). Rozwój lokalny

- priorytety opieki zdrowotnej,
- polityka społeczna,
- nauka przedsiębiorczości.

Fundacja dla Polski

www.fdp.org.pl

Dotacja przeznaczona jest na stworzenie warunków dla realizacji projektów z zakresu filantropii, kultury i spraw społecznych przez osoby prywatne, instytucje i przedsiębiorstwa.

1. Program Dzieci Ulicy - wspiera lokalne organizacje pozarządowe prowadzące pracę środowiskową z dziećmi i młodzieżą, dla których ulica stała się miejscem życia.

Fundacja im. Stefana Batorego

www.batory.org.pl

Dotacje udzielane są organizacjom pozarządowym na konkretne przedsięwzięcia, a także na wzmocnienie instytucjonalne w ramach programów:

Programy krajowe:

- 1) Program społeczeństwa obywatelskiego
- 2) Program Trzeci Sektor
- 3) Program Równych szans

Programy międzynarodowe

- 1) Program Współpracy Międzynarodowej
- 2) Program Inicjatyw Obywatelskich
- 3) Program przeciwdziałania uzależnieniom

Fundusz kanadyjski

www.canada.pl

Głównymi założeniami Funduszu jest wspieranie inicjatyw zmierzających do rozwoju organizacji społecznych i samorządowych oraz uaktywnienia lokalnych społeczności w działaniu na rzecz:

- kobiet, dzieci i mężczyzn,
- niepełnosprawnych,
- reform demokratycznych,
- ochrony środowiska.

Fundacja kultury

www.fundacjakultury.pl

Fundacja Kultury promuje rozwój kultury i sztuki narodowej.

6.3 Monitorowanie

Monitorowanie służy zapewnieniu odpowiedniej jakości wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Jest ono prowadzone w aspekcie rzeczowym i finansowym przez Zespół Koordynatorów powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Waśniów dla celów wdrażania strategii:

- Monitorowanie finansowe - monitorowanie zarządzania środkami przyznanymi na realizację zadań priorytetowych strategii.
- Monitorowanie rzeczowe - monitorowanie postępu realizacji zadań priorytetowych strategii

Podstawowym narzędziem monitorowania realizacji celów strategii są roczne sprawozdania, sporządzane w terminie do dnia 30 marca następnego roku. Monitorowanie prowadzone jest na poziomie celów strategicznych i celów operacyjnych. Koordynatorzy celów operacyjnych przekazują sprawozdania na temat postępów realizacji strategii koordynatorom celów strategicznych, którzy po zapoznaniu się i analizie przekazują je do GOPS. Kierownik GOPS weryfikuje sprawozdania pod względem merytorycznym. Postęp rzeczowy strategii jest mierzony za pomocą wskaźników określonych na poziomie celów strategicznych i operacyjnych.

- liczba zrealizowanych projektów/zadań w ramach określonych działań,
- liczba osób uczestniczących w określonych typach projektów,
- kwota wydatków przeznaczonych na realizację projektów/zadań z budżetu gminy,
- kwota wydatków przeznaczonych na realizację projektów/zadań w ramach programów finansowanych ze źródeł zewnętrznych,
- liczba umów zewnętrznych zawartych na realizację projektów/zadań w tym liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi.

Zespół monitorujący odpowiada za efektywność realizowanych działań. Do jego zadań należy:

- rekomendowanie dla Rady Gminy rocznych planów działań,
- okresowe kontrolowanie postępów w zakresie osiągania celów strategicznych,
- analizowanie rezultatów wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- analizowanie rocznych raportów z realizacji działań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- przedkładanie propozycji zmian w działaniach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

6.4 Ewaluacja

Ewaluacja służy poprawie jakości, efektywności i spójności pomocy udzielanej w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w odniesieniu do poszczególnych grup docelowych pomocy oraz najbardziej dotkliwych problemów. Ocena zmian w sytuacji społecznej Gminy Waśniów w wyniku realizacji strategii dokonywana będzie na podstawie ilościowej i jakościowej analizy danych pochodzących z monitoringu, dialogu prowadzonego z instytucjami realizującymi i wspierającymi strategię oraz badań ankietowych prowadzonych w ramach ewaluacji programów i projektów operacyjnych. Prowadzona będzie dla każdego celu w kierunku wyciągnięcia wniosków dla lokalnej polityki społecznej. W ramach oceny analizie będą poddawane czynniki przyczyniające się do osiągnięcia założonego rezultatu lub jego braku. Ponadto do pomiaru zrealizowanych działań stosowane będą wskaźniki zastosowane jako bazowe do opisu sytuacji społecznej gminy w fazie postępowania diagnostycznego dla celów strategii. Standard informacji dotyczących efektów realizacji strategii będzie uwzględniał również wskaźniki uznane za podstawowe w Narodowej Strategii Integracji Społecznej:

- udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w tym dzieci niepełnosprawne,
- udział młodzieży do lat 18 uczestniczącej w systemie edukacji w tym niepełnosprawni uczniowie,
- udział 15 latków, którzy w badaniu PISA dotyczącym umiejętności czytania otrzymali wynik 1 lub poniżej,
- udział młodzieży do 24 roku życia podejmującej kształcenie na poziomie wyższym w tym udział młodzieży niepełnosprawnej,
- udział szkół prowadzących zajęcia wyrównawcze i relacja liczby dzieci objętych zajęciami wyrównawczymi do liczby dzieci ogółem w szkołach,
- liczba ludności dotkniętej problemem ubóstwa /ustawowy próg ubóstwa/
- liczba osób bezrobotnych / stopa bezrobocia,
- liczba bezrobotnej młodzieży / stopa bezrobocia,
- stopa pracujących osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej,
- udział uczestniczących w aktywnych programach rynku pracy w tym udział osób niepełnosprawnych,
- udział osób objętych kształceniem ustawicznym w grupie wiekowej 24-64,
- zakres realnego uprawnienia do świadczeń publicznego ubezpieczenia zdrowotnego,
- uczestnictwo kobiet w ciąży w programach profilaktycznych dla ciężarnych,
- udział dzieci i młodzieży w badaniach przesiewowych,

- udział osób objętych programami lokali socjalnych oraz mieszkań chronionych w grupach: opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, eksmitowani, opuszczający stacjonarne zakłady dla psychicznie chorych oraz upośledzonych umysłowo,
  - relacja pracowników socjalnych do liczby mieszkańców,
  - relacja objętych pomocą środowiskową do liczby podopiecznych korzystających z usług stacjonarnych,
  - udział osób uczestniczących w działaniach NGOs i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy
  - działalność punktu informacji oraz poradnictwa obywatelskiego
- Sprawozdania z realizacji strategii przygotowywane będą najpóźniej do 30 czerwca w roku następującym po roku bazowym, publikowane będą w BIP Urzędu Gminy Waśniów.

6.5 Informacja i promocja strategii w środowisku lokalnym

Uchwałą Nr XXVI/129/2008 z dnia 28.11.2008r. Rady Gminy Waśniów uchwalono Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Waśniów na lata 2008-2015. W celu zaangażowania do realizacji strategii jak największej liczby osób i instytucji przewiduje się działania informacyjno promocyjne. Instrumenty działań informacyjnych i promocyjnych:

- Internet - Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Waśniów
- Szkolenia i spotkania informacyjne - dla beneficjentów pomocy dostępnej w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE, organizowane we współpracy z różnymi instytucjami polityki społecznej, obejmujące zakres pomocy oraz stosowane procedury.
- Współpraca z mediami - artykuły i komunikaty w prasie lokalnej informujące o strategii, o najważniejszych przedsięwzięciach podejmowanych w danym roku kalendarzowym w tym o projektach realizowanych przy współfinansowaniu zewnętrznym, a w szczególności ze środków Unii Europejskiej
- Debaty i warsztaty profilaktyczne - dla animatorów działań profilaktycznych, młodzieży i rodziców.
- Festyny integracyjne - na rzecz dzieci niepełnosprawnych, z rodzin patologicznych i ubogich.
- Seminaria i szkolenia - na temat finansowania działań gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, organizowane we współpracy z gminami ościennymi, Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim, Samorządem Województwa, z udziałem organizacji pozarządowych.
- Możliwość uczestnictwa w charakterze obserwatorów w posiedzeniach organów kolegialnych administracji samorządowej
- Otwarte prezentacje projektów realizowanych w ramach strategii

6.6 Wyniki konsultacji społecznych

6.6.1 Cel i podstawy prawne konsultacji

Proces konsultacji trwał w okresie 30.05. - 30.06.2008r. i był kontynuacją współpracy różnych podmiotów lokalnej polityki społecznej, podjętej w ramach funkcjonowania zespołu zadaniowego powołanego dla celów opracowania strategii. Konsultacje miały na celu wywołanie debaty społecznej na temat strategii rozwiązywania problemów społecznych, uzyskanie opinii i uwag różnych środowisk i partnerów społecznych, zainteresowanych możliwościami rozwoju przedsięwzięć i inicjatyw przy wsparciu różnych instytucji polityki społecznej w ramach dostępnych programów gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych i wspólnotowych. Obowiązek przeprowadzenia konsultacji społecznych wynika z ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którą organa jednostek samorządu terytorialnego mogą przeprowadzać konsultacje społeczne w wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej.

W odniesieniu do organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających w sferze pożytku publicznego tak jak definiuje ustawa z 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organy administracji publicznej, w tym samorządowej prowadząc działalność w sferze zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi mogą ją prowadzić między innymi w formie wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków oraz tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

6.6.2 Przebieg konsultacji

Realizując zasadę jawności działania projekt strategii rozwiązywania problemów społecznych został poddany konsultacjom społecznym. Proces konsultacji realizowany był poprzez cykl spotkań z przedstawicielami różnych instytucji społecznych funkcjonujących na terenie Gminy Waśniów, Powiatu Ostrowieckiego i Województwa Świętokrzyskiego oraz z liderami środowiska lokalnego. Dyskusje toczące się podczas konsultacji koncentrowały się na zagadnieniach dotyczących zakresu działań merytorycznych strategii oraz możliwości finansowania tych działań. Projekt strategii został umieszczony na stronie internetowej

Gminy Waśniów. Uczestnikom konsultacji umożliwiono składanie i wyrażanie opinii drogą elektroniczną na specjalnie do tego celu wyznaczony adres e-mailowy. Konsultacje przeprowadzono z samorządami terytorialnymi, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami społecznymi prowadzącymi działalność w sferze polityki społecznej na terenie gminy i powiatu.

1. Samorzady terytorialne:

- Samorząd Województwa Świętokrzyskiego
- Samorząd Powiatowy w Ostrowcu Świętokrzyskim i powiatowe jednostki organizacyjne w sferze polityki społecznej

2. Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Waśniów,

- Schronisko Św. Brata Alberta w Skoszynie
- Towarzystwo Przyjaciół Waśniowa

3. Instytucje społeczne z terenu Gminy Waśniów i Powiatu Ostrowieckiego

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Posterunek Policji w Waśniowie
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
- Zakład Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Placówek Oświatowych w Waśniowie

Celem konsultacji była realizacja zasady jawności działania, uzyskanie akceptacji społecznej oraz poparcia autorytetów środowiskowych dla proponowanych działań. Opinie różnych podmiotów w różnych sektorach polityki społecznej, tj. zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, które mogą być partnerami w realizacji strategii, pozwoliły na sformułowanie optymalnych celów i priorytetów lokalnej polityki społecznej na lata 2008-2015.

6.6.3 Najczęściej zgłaszane uwagi i postulaty

Większość uwag zgłoszonych w procesie konsultacji społecznych dotyczyła konkretyzacji zapisów do rocznego planu działania na 2008 rok. Ponadto podjęto temat delegowania realizacji wybranych zadań w ramach Gminnego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień oraz Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

6.6.4 Wyniki konsultacji

W wyniku przeprowadzonych dyskusji i ustaleń z przedstawicielami środowisk opiniujących projekt Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jak również po przeanalizowaniu zgłoszonych wniosków i propozycji w projekcie strategii dokonano następujących modyfikacji:

- Część diagnostyczna została uzupełniona o dane statystyczne za 2006r.
- Zostały wprowadzone korekty w analizie SWOT
- Zostały zmodyfikowane zapisy dotyczące zadań priorytetowych oraz działań służących ich realizacji.
- Zostały zmodyfikowane wskaźniki realizacji strategii.

6.6.5 Wnioski

Poddane ocenie zapisy projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wywołały zamierzoną dyskusję zarówno wokół diagnozy sytuacji społecznej Gminy Waśniów jak również wyznaczonych zadań priorytetowych. Treść dokumentu w dużej mierze spotkała się z pozytywnym odzewem. Duże zainteresowanie budziły możliwości wsparcia działań strategii w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE. Głosy krytyczne i postulowane zmiany zostały uwzględnione w ostatecznej wersji projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych. Opinie różnych podmiotów w różnych sektorach polityki społecznej tj. zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, które mogą być partnerami w realizacji strategii pozwoliły na sformułowanie optymalnych celów i priorytetów lokalnej polityki społecznej na lata 2008-2015.

6.7. Załączniki

6.7.1 Plan realizacji strategii w 2009 roku

6.7.2 Raporty ze spotkań i warsztatów

6.7.3 Zarządzenie Wójta Gminy Waśniów w sprawie powołania zespołu ekspertów dla celów opracowania strategii

6.7.4 Zarządzenie Wójta Gminy Waśniów w sprawie powołania zespołu koordynatorów dla celów wdrażania strategii

Raport z warsztatów dotyczących Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2008-2015 w dniu 21 listopada 2008r.

W dniu 21 listopada 2008r. odbyły się warsztaty dotyczące strategii, na których dokonano:

1. Określenia kryteriów wyboru priorytetów
2. Wyboru 2-3 priorytetów wdrażania strategii w poszczególnych obszarach strategicznych
3. Zdefiniowania planowanych rezultatów dla poszczególnych priorytetów (lista z min. 3-4 rezultatami i wskaźnikami bazowymi za 2008r. i wskaźnikiem docelowym za 2009r.)
4. Zdefiniowania typów działań/projektów wdrażających priorytety
5. Zbudowanie zespołów przygotowujących „fiszki projektowe” (zgodnie z załącznikiem)

Karta projektu / zadania - do rocznego planu realizacyjnego

I. Metryczka zadania / projektu

Tytuł zadania / projektu: .....

Cel operacyjny (priorytet): .....

Cel strategiczny: .....

Na jaki problem odpowiada działanie: .....

Potencjalni partnerzy / realizatorzy: .....

Źródła finansowania: .....

II. Opis zadania / projektu

Podstawowe etapy / działania	Szacunkowy koszt	Efekt działania	Wskaźnik efektu działania	Oddziaływanie (wpływ na priorytet)	Wskaźniki oddziaływania	Informacje dodatkowe
1.						
2.						
3.						
4.						
n ...						

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów - Plan działania na lata 2008-2009

Cel strategiczny:	Zapobieganie kryzysowym sytuacjom życiowym jednostek i rodzin oraz eliminowanie czynników sprzyjających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu					
	Nr i nazwa Działania	Zadanie / projekt	Termin realizacji	Źródła finansowania/kwota		
Jst				EFS	Inne	
Priorytet: Stwarzanie korzystnych warunków środowiskowych dla rozwoju, ochrony i wzmacniania zdrowia						
7. Tworzenie korzystnych warunków środowiskowych do krzewienia i rozwoju kultury fizycznej, organizowania wypoczynku i rekreacji zarówno dla dzieci jak i dorosłych w celu umacniania zdrowia oraz zapobiegania chorobom.	Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży.					PPWOW
Priorytet: Promocja integracji społecznej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym						
1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji klientów pomocy społecznej - projekt systemowy realizowany w ramach POKL.	„Wykuwaj swój los” - kurs zawodowy dla 3 klientów pomocy społecznej w zawodzie opiekun społeczny, kurs z informatyki w zakresie podstaw obsługi komputera oraz pracy biurowej na komputerze, warsztaty psychologiczne i doradztwo w zakresie aktywizacji zawodowej.	IV kwartał 2008	4.600 PLN	32.571.78 POKL		
2. Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej.	Udział pracownika GOPS w projekcie realizowanym przez ROPS - UMWS w Kielcach.	III - IV kwartał 2008 2009		POKL		Projekt samorządu województwa
6. Wspieranie rozwoju poradnictwa psychologicznego, psychospołecznego, zawodowego i innego w kierunku reintegracji społecznej i zawodowej adresowanego do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Usługi w przedmiotowym zakresie dla osób i rodzin.				PPWOW	
10. Promocja i wsparcie wolontariatu w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Upowszechnianie wolontariatu wśród młodzieży szkolnej.				PPWOW	
Priorytet: Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym						
2. Promocja i rozwój działań wspierających integrację międzypokoleniową i wzmacniających poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za opiekę nad osobami starszymi z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego.	Piknik rodzinny Mała infrastruktura sołecka Zajęcia warsztatowe Wyjazdy integracyjne Spotkania okolicznościowe osób starszych					PPWOW PPWOW PPWOW PPWOW PPWOW
Priorytet: Rozwój gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną						
10. Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcie rodzinie i dziecku w najbliższym środowisku dziecka.	Rozwój działalności świetlic środowiskowych Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne					PPWOW PPWOW
Priorytet: Wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałanie uzależnieniom						
1. Edukacja publiczna na rzecz wychowania w trzeźwości.	Turniej piłki nożnej promujący trzeźwy styl życia.					GKRPA
2. Organizowanie profilaktyki szkolnej i środowiskowej, w tym prowadzenie zajęć sportowo rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	Pozalekcyjne zajęcia sportowe i rekreacyjne Obóz dla młodzieżowych drużyn pozarnicznych. Szkolne programy profilaktyczne. Festyn - dzień dziecka. Dożywianie dzieci z rodzin patologicznych. Kolonie letnie dzieci i młodzieży.					GKRPA
3. Pomoc i interwencja na rzecz osób zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych oraz ich rodzin.	Badania prowadzone przez biegłych sądowych. Wnioski o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego. Partycypowanie w kosztach utrzymania Izby wytrzeźwień.					GKRPA
5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych prowadzących działania na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.	Działalność GKRPU.					GKRPA

Cel strategiczny: Dostarczanie wysokiej jakości usług społecznych wspierających integrację społeczną i aktywność zawodową mieszkańców gminy						
Nr i nazwa działania	Zadanie/projekt	Termin realizacji	Źródła finansowania			Klasyfikacja budżetowa w uchwale budżetowej gminy /Dział, Rozdział/
			Jst.	EFS	Inne	
Priorytet: Dostęp do dóbr i usług kulturalnych						
5. Rozwój inicjatyw kulturalnych w procesach edukacji, integracji, socjalizacji i rehabilitacji	Organizowanie kół zainteresowań dla osób starszych					PPWOW
8. Budowa tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę	Upowszechnianie tradycji lokalnych					PPWOW
Priorytet: Kształcenie i wychowanie						
1. Upowszechnianie edukacji przedszkolnej i rozwój wszelkich alternatywnych form wychowania przedszkolnego	Świetlice przedszkolne			POKL		PPWOW
7. Podnoszenie kompetencji kulturalnych społeczności lokalnych	Prowadzenie kół zainteresowań					PPWOW
	Konkursy tematyczne					PPWOW
10. Rozszerzenie zakresu pracy szkoły o zagospodarowanie czasu wolnego uczniów	Zajęcia pozalekcyjne szkolne			POKL		

ZARZĄDZENIE Nr 36/06
WÓJTA GMINY WAŚNIÓW

z dnia 15 grudnia 2006r.

w sprawie powołania Zespołu Ekspertów w celu opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2006-2013

Na podstawie art. 31 i art. 33 ust. 1 i 3 w związku z art. 2 ust. 1, art. 7. ust. 1, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r., Nr 142 z póź. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593)

§ 1. Powołuje się Zespół Ekspertów w celu opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2006-2013 w składzie reprezentowanym przez poszczególne komórki organizacyjne UG oraz instytucje zewnętrzne, w których to obszarze zainteresowań znajduje się przeciwdziałanie lokalnym kwestiom społecznym:

Uczestnicy zespołu:

Koordynator:

Pani Janina Kamińska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Członkowie:

- 1) Bożena Kargul - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrowcu Św.
- 2) Katarzyna Wróbel - Przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Św.
- 3) Marzena Karcz - Kierownik Gminnego Ośrodka Kultury w Waśniowie
- 4) Ewa Krakowiak - Przedstawiciel Zakładu Opieki Zdrowotnej w Waśniowie
- 5) Mirosław Hamera - Przedstawiciel Posterunku Policji w Waśniowie

- 6) Barbara Kwiecień - Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie
- 7) Mieczysław Rzechowicz - Przedstawiciel organizacji pozarządowych - Towarzystwo Przyjaciół Waśniowa

§ 2. Cele i zadania Zespołu Ekspertów:

1. Pełnienie funkcji konsultacyjnej i opiniodawczej dla wykonawcy zleconego zadania, dotyczącego opracowania projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Waśniów na lata 2006-2013.
2. Przeprowadzenie konsultacji społecznych opracowanego projektu strategii.
3. Przedłożenie projektu strategii organowi stanowiącemu gminy oraz projektu uchwały w przedmiotowej sprawie.
4. Promocja strategii w środowisku lokalnym.

§ 3. Prace ekspertów przebiegają w ramach posiedzeń roboczych, które pozostają zaprotokołowane.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wójt Gminy: *K. Gajewski*

ZARZĄDZENIE Nr 43/08
WÓJTA GMINY WAŚNIÓW

z dnia 28 listopada 2008r.

w sprawie powołania Zespołu ds. wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2009-2015

Na podstawie art. 31 i art. 33 ust. 1 i 3 w związku z art. 2 ust. 1, art. 7, ust. 1, pkt 6 ustawy

z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r., Nr 142 z późn.

zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593) zarządza co następuje:

§ 1. Powołuje się Zespół ds. wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Waśniów na lata 2009-2015 w składzie reprezentowanym przez jednostki organizacyjne Gminy Waśniów oraz instytucje zewnętrzne, które uczestniczą w organizowaniu lokalnej polityki społecznej. Uczestnicy zespołu:

- 1) Agnieszka Minkina - Sekretarz Gminy
- 2) Janina Kamińska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie
- 3) Barbara Karwińska - Kierownik Zakładu Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Placówek Oświatowych w Waśniowie
- 4) Marzena Karcz - Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Waśniowie
- 5) Barbara Kozłowska - Kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Waśniowie
- 6) Wiesława Wanat - nauczyciel PSP w Waśniowie, radny
- 7) Urszula Jasiak - członek Towarzystwa Przyjaciół Waśniowa
- 8) Ewa Krakowiak - Przedstawiciel Zakładu Opieki Zdrowotnej w Waśniowie

Cele i zadania Zespołu:

1. Przygotowanie planu działania na każdy rok budżetowy w zakresie koordynowanego celu.
2. Inspirowanie, koordynowanie i nadzorowanie działań w kierunku realizacji celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2015.
3. Współpraca z administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w zakresie gromadzenia zasobów środowiskowych do realizacji celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2015.
4. Monitorowanie postępów realizacji strategii.
5. Ewaluacja podejmowanych działań strategicznych.

§ 2. Prace zespołu przebiegają w ramach posiedzeń roboczych, które pozostają zaprotokołowane.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem Zarządzenia powierza się Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Waśniowie.

Wójt Gminy: *K. Gajewski*

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 2.900,00 zł.
Nr konta Bank Pekao S.A. O/Kielce, Nr 47124044161111000049541542
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 426 w godzinach pracy Urzędu

---

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 13 lutego 2009r.